

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climax

180

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

Anul 19

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoa

februarie 2025

literare

Revistă literară și de cultură românească

Fondată: mai 2007

Climate literare

CUPRINS

Cezar Ivănescu/ Poezii ...3
Mihai Batog Bujeniță/ Enigme din viață...4
AL Florin Țene/ Nostalgia lui Hedegger...6
Lucia Elena Locusteanu/ Recenzie-Camelia Florescu...7
Cezarina Adamescu/ Recenzie-Nicolae Nicoară Horia...8
Ecaterina Chifu/ Omagierea lui Grigore Vieru...9
Ștefan Lucian Mureșanu/ Poeme...10
Dumitru Ichim/ Memoriile unei capre...12
Elena Buica/ Dragobetele sărbătoarea iubirii...15
Zenovia Cârlogea/ O inedită revelație documentară...16
Florin Grigoriu/ Energii narative poetice...19
Ghe. Valerică Cimpoca/ Tulbură-ne și trzește-ne Doamne...21
Mihai Merticaru/ Poezii...23
Gruia Cojocar/ Dincolo de frica doamnei în alb...24
Nicholas Dima/ Divinitatea-religia si omul...25
Elena Oprea/ Poezii...29
George Petrovai/ Recenzie Mihai Horga și seva cuvintelor...30
Mihaela C.D./ Recenzie-Aurelia Rînjea...31
Ion. Iancu Vale/ Repauzare in Adrenalinenburg...32
Gabriel Beer/ Poeme de fiecare zi...33
Paul Leibovici/ Ghețarii...34
Ghe.Ctin. Nistoroiu/ Datul, menirea, vocația, misiunea...35
Marin Voican Ghioroiu/ Puterea de a ierta...37
Benone Ion Păsărin/ Poezii...39

INFO CLIMATE

Pictură de
Mihai Șerbănescu

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE

RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU
DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022) - USD: RO44BTRLUSD CRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev,
Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara,
Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada,
Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar,
Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica
Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: *Ion Iancu Vale*

Redactor șef-adjunct: *prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca*

Colegiul redacțional: *Florea Turiac, George Piteș, Vasile
Didoacă Dojana, Ion Teodor Palade, Sebastian Drăgan,
Carmen Georgeta Popescu, Elena Oprea*

Fondatori:

*Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan*

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamel Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Virginia Mateiaș, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semntarilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X

Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni

Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu; Administrare site: Dorin Let

CEZAR IVĂNESCU

Amintirea Paradisului

*Când eram mai tânăr și la trup curat,
Într-o noapte, floarea mea, eu te-am
visat.*

*Înfloreai fără păcat, într-un pom
adevărat*

Când eram mai tânăr și la trup curat.

*Nu știam că ești femeie, eu bărbat
Lângă tine cu șfială m-am culcat
Și dormind eu am visat; tu, visând, ai
lăcrimat*

Când eram mai tânăr și la trup curat.

*E pierdută noaptea aceea de acum!
Carnea noastră, de-i mai știi al ei
parfum*

*Poamele ce-n poame stau, gustul
cărni tale-l au*

Și cad mâine toate, putrede, pe drum.

*Fă-l sa fie, Doamne Sfinte, numai om
Pe acel care ne-a ispitit sub pom
Și când pomul flori va da, fă sa-i cada
carnea grea,*

*Cum cădea-va, după cântec, mâna
mea...*

JEU D'AMOUR (Mândră-Mărie)

*se reîntoarce și dragostea mea,
se reîntoarce la tine,
cum vine Sufletul ca Pasărea
și nu știu de unde-mi vine,
se reîntoarce și dragostea mea,
se reîntoarce la tine,
cum vine Sufletul ca Pasărea
și nu știu de unde-mi vine!*

*Mândră-Mărie și Sântă Fecioa-
floare de Sântă Mărie,*

*cum vine Sufletul ca Pasărea
pe-o floare doar să se ție,
Mândră-Mărie și Sântă Fecioa-
floare de Sântă Mărie,
cum vine Sufletul ca Pasărea
pe-o floare doar să se ție!*

*Pasăre care cu-aripe ai scris
versul ce duce la Domnul,
spune-mi-l, spune-mi-l numai în vis,
spune-mi-l numai în somnul,
Pasăre care cu-aripe ai scris
viersul ce duce la Domnul,
spune-mi-l, spune-mi-l numai în vis,
spune-mi-l numai în somnul!*

Doina (Dor de moarte)

*mai duceți-mă-n sicriu de ceață,
mai duceți-mă-n sicriu de fum,
sufletul meu vecinic nu se-nvață
cu-ngreita inimă de-acum,
mai duceți-mă-n sicrie, îngeri,
mai duceți-mă-n sicrii de foc,
m-am hrănit de scrâșnete și plângeri
plin mi-s de pustiu și nenoroc!*

*rob unei științe vechi, maithuna,
floarea mea de carne, liturghii
luminate Soarele și Luna
și-au turnat în floarea cărni vii,
Clara mea Lumină, Sunyatha,
cătore tine vin, în tine-am fost,
ictus blând mă vei scăpa de Roata
viețuirilor fără de rost!*

Către discipoli (IV)

Pentru Gabriela și Gelu

*i-am iubit pe cei ce m-au urât,
vecinic prigonit n-am omorât,
vecinic fără Țară, fără grai,
Sufletul meu Vecinic mă plângeai:
eu n-aș vrea, n-aș vrea să mai trăiesc,
frică mi-i că doar te chinuiesc,
eu n-aș vrea, n-aș vrea să mai trăiesc,
frică mi-i că doar te chinuiesc!*

*Suflet de când Lumea s-a-nceput,
Suflete cât Lumea și mai mult,
Suflet fără țară, fără grai,
Sufletul meu Vecinic mă plângeai:
eu n-aș vrea, n-aș vrea să mai trăiesc,*

*frică mi-i că doar te chinuiesc,
eu n-aș vrea, n-aș vrea să mai trăiesc,
frică mi-i că doar te chinuiesc!*

*Suflet care toate cele poți,
Lumea-ntreagă din țâțâni s-o scoți
până și pe Domnul poți să-l schimbi,
de ce-n Trupul meu bolnav te plimbi?
Suflete, ți-i drag de trupul meu,
nu l-ai vinde nici pe Dumnezeu,
îndurare-te-ai chiar și de el, –
trupul meu ca pulberea la fel
dar urnind doar el, firav, din loc
Roata Legii, un vârtej de Foc,
Suflet fără Țară, fără grai,
Sufletul meu Vecinic mă plângeai:
eu n-aș vrea, n-aș vrea să mai trăiesc,
frică mi-i că doar te chinuiesc,
eu n-aș vrea, n-aș vrea să mai trăiesc,
frică mi-i că doar te chinuiesc!*

*azi când știi că sunteți mai presus
decât Platon, Buddha sau Iisus,
oricare din Voi, discipol blând,
galaxii cu sufletul mișcând,
oprind Soarele pe cer și-apoi
liberându-l oricare din voi,
voi înlănțuind ca într-un ștreang
și Apocalipsă și Big Bang,
voi și voi rămânere-ați mereu
pururea mirarea-n Dumnezeu,*

*azi vă rogu spun cu plâns ruga–,
parcă n-aș mai vie- și n-aș mai vrea,
eu n-aș vrea, n-aș vrea să mai trăiesc,
frică mi-i că doar te chinuiesc,
eu n-aș vrea, n-aș vrea să mai trăiesc,
frică mi-i că doar te chinuiesc!*

Turn

*când m-am născut, mama
pe-o masă, întinsă,
cumplit suferea,
mama mea cea bună
pe-o masă;
dar pe cealaltă,
mama mea Moartea
goală, lungită, surâdea
atât de frumoasă,
mama mea Moartea
surâdea
căci copilul ei mă nășteam
fără ca ea să sufere!*

ENIGME ÎN VIAȚA POETULUI

Mihai BATOȘ BUJENIȚĂ

Continuare din numărul trecut

6. SUFERINȚE

Istoria literaturii beneficiază de o importantă sursă de informații despre prima parte a vieții Poetului, datorată unui coleg și prieten al său care a lăsat posterității o mulțime de scrieri referitoare la această etapă a vieții lor mai ales că au fost colegi și la gimnaziul din Cernăuți, dar și la facultatea din Viena. Teodor Stefanelli scrie: „Eminescu, cât timp a petrecut în Viena, arăta de regulă foarte bine și era deplin de sănătos. Prin pelița curată a feței sale străbătea o rumeneală sănătoasă, iar ochii săi negri, nu mari, dar pururea vii, te priveau dulce în față și se închideau pe jumătate când Eminescu râdea. Și râdea adese, cu o naivitate de copil, de făcea să râză și ceilalți din societatea lui, iar când vorbea prin râs, glasul său avea un ton deosebit, un ton dulce, molatec, ce și se lipea de inimă. Părul său negru îl purta lung, pieptănat fără cărare spre ceafă și, astfel, fruntea sa lată părea și mai mare de cum era, ceea ce-i da o înfățișare senină, inteligentă, distinctă”.

Ceva mai târziu, pe când se afla la Iași ca director al Bibliotecii Centrale, Poetul acuză dureri cauzate de o inflamare a încheieturii piciorului. Este probabil debutul unei boli destul de puțin cunoscute atunci, o insuficiență venoasă care dă exact acest gen de simptome și care netratată, așa cum a fost cazul său, va duce mai târziu la apariția unor ulcere, iar acestea, prost interpretate, la un diagnostic paradoxal de gome sifilitice și, în consecință, un tratament neadecvat cu un grad mare de toxicitate. Desigur, aceasta este doar o supoziție susținută însă de mai mulți medici specialiști cu care am discutat.

În epocă, observații asupra stării sale de sănătate, dar și a comportamentului sunt multe însă marea lor majoritate sunt subiective, influențate sau chiar răuvoitoare. Ce-i drept, Eminescu avea un stil de viață dezordonat, lupta cu o formă ciudată de sărăcie și foame asumată, neglijându-și total sănătatea. Avea un mod de viață atipic și făptuia gesturi care puteau fi calificate ca „anormale” de contemporanii săi.

S-a vorbit mult despre faptul că bea în exces! Eroare! Eminescu era băutor numai de vin și nu viciul îl făcea uneori să petreacă o noapte întreagă în cărciumă, ci nevoia de a se destinde și de a cânta împreună cu lăutarii. Avea o voce baritonală de o căldură și o expresivitate artistică de invidiat, iar interpretarea

cântecelor vechi era o adevărată pasiune. Desigur avem tendința de a lua de bune plângerile repetate ale surorii sale Henrieta pe această temă, dar nu ar trebui să uităm faptul că ea era foarte fragilă din punct de vedere psihologic, iar abținerea datorată suferințelor sale o făceau să emită judecăți exagerate. Pentru ea un pahar de vin era deja o cantitate enormă. Citez: „mamă... (Cornelia Emilian din Iași) *mai scrie lui Mihai și cere-i socoteală și spune-i să nu beie, căci dacă vor afla binevoitorii lui, n-au să-i facă pensie*” (Henriette, 01.03.1888). Și fratele Matei scrie: „*făcea abuz de tutun și cafele negre, de băut bea țapăn, însă numai vin, rachiu nu, bea țapăn de la vârsta de 14 ani*”.

Nu putem remarca în aceste texte îngrijorarea surorii față de posibilitatea anulării unor drepturi de pensie, iar Matei pare mai mult a lăuda, într-un stil absolut specific bărbaților, apetența pentru vin a subiectului. În consecință, toate aceste informații ar trebui privite în context și cu mare circumspecțiune. Desigur faptul că făcea abuz de cafea și țigări are o cu totul altă conotație! Este extenuat de munca de redactor-șef al ziarului Timpul, Poetul fiind vocea cea mai puternică și mai ascultată a Partidului Conservator, iar articolele sale profund patriotice sunt foarte apreciate de marele public. În context vor apărea tot felul de conflicte, suspiciuni și dușmăanii. În anii aceia, începând cu 1880 trece prin cea mai tracasată perioadă a vieții sale, iar consumul excesiv de cafea și țigări, o practică foarte răspândită în epocă, pare a fi modalitatea optimă pentru a se putea menține pe baricadă.

Trist este faptul că aceste „mici vicii inofensive” păreau a fi la modă, dar nimeni nu cunoștea efectele lor în timp. Nici acum nu sunt luate în seamă efectele cumulate, dar acest fapt implică, mai ales, unele interese comerciale. Pentru cei care cunosc însă aceste efecte va fi ușor de constatat că Eminescu manifestă toate simptomele intoxicației nicotinic pe fondul unei severe stări de surmenaj fizic și intelectual. Cam tot în acea vreme alți doi mari consumatori de tutun și cafea vor avea simptome asemănătoare. Primul este Caragiale a cărui constituție fizică și psihică a reacționat altfel la aceste abuzuri provocându-i un infarct la vârsta de șaiszeci de ani, într-o zi în care fumase optzeci de țigări. Mult mai tragic s-a dovedit a fi sfârșitul fostului Domn al Moldovei, Alexandru Grigore Ghica al-V-lea, la fel, un mare consumator de cafea și țigări care, aflat într-o cumplită depresie, se va sinucide la vârsta de cincizeci de ani.

Avem și o mărturie a lui Rudolf Șuțu cel care, în cartea sa *Iași de altădată*, îl descrie pe Eminescu excesiv de logoreic, incoerent și agresiv, exprimând astfel exact simptomele pe atunci necunoscute ale intoxicației nicotinic combinate cu excesul de cafeină.

Da, putem spune că în anul 1883 starea de sănătate a Poetului nu era una bună, însă o simplă schimbare a regimului de muncă și viață ar fi rezolvat în bună parte

neajunsurile. Cu toate acestea acest an este cel în care începe calvarul Poetului, anul în care, exact precum personajul (Josef K, bărbat de treizeci de ani) din romanul *Procesul* scris de Franz Kafka între anii 1914-1915, intră într-un tenebros labirint al suferințelor, cu aceeași senină nedumerire și, din păcate, spre același deznodământ.

Dar de ce în acest an începe calvarul existenței sale și mai ales din ce cauză? Nu este nimic întâmplător! În acest an Casa Regală a României, dar și politicienii de la vârful societății, pun în discuție un tratat secret prin care România renunță la toate drepturile asupra Ardealului în favoarea monarhiei Habsburgice, mai precis al dualismului austro-ungar. Eminescu resimte pe bună dreptate acest tratat ca fiind o trădare a neamului românesc, o îngrozitoare renunțare la vatra noastră milenară, o crimă pe care un rege străin o comite, din interese proprii, împotriva poporului său. Articolele apărute pe această temă în *Timpul* inflamează societatea și tind să compromită întreaga acțiune condusă de fapt de politicienii aflați atunci la guvernare, respectiv conservatorii. Petre Carp, aflat la Viena ca trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României pentru tratative, va constata că influența lui Eminescu era atât de mare încât tratativele aproape eșuează, iar imperiul chiar își retrage, pentru câteva zile, ambasada de la București. Aflat în dificultate Petre Carp, junimist fondator, îi trimite un mesaj lui Titu Maiorescu, alt membru fondator al Junimii, deci colegii de partid ai Poetului: **Mai potoliți-l pe Eminescu!** Această poruncă va fi executată începând din 23 iunie 1883 când Eminescu avea treizeci și trei de ani, iar calvarul va dura timp de șase ani, încheindu-se cu moartea sa. Despre această perioadă s-au scris în ultimii ani o mulțime de cărți sau studii care urmăresc în detaliu cum s-au derulat lucrurile. Eminescologi de prestigiu, oameni aflați deasupra oricăror interese sau influențe precum profesorul Nicolae Georgescu sau Teodor Codreanu au prezentat faptele, le-au analizat cu toată răspunderea folosind argumentele textelor aflate după minuțioase căutări prin arhive, așa că nu mai are rost să repet cele scrise de ei. Voi spune doar că inimaginabilele suferințe ale acestei nefaste perioade au depășit cu mult intenția inițială a scoaterii poetului din viața publică, deoarece acest prim obiectiv ticălos a fost apoi amplificat datorită intervenției în problematică a celor mărunți, dar nu mai puțin toxici.

Voi remarca și faptul că acest Tratat pe care Eminescu l-a definit corect ca fiind o trădare a interesului național, va avea un efect pozitiv în situația extrem de complexă din anul 1907 când România se afla în mijlocul unui uriaș complot menit să o aducă în interiorul granițelor Imperiului Habsburgic, dar va deveni caduc peste numai șapte ani, după primul Război Mondial când însăși imperiul se destrucționează definitiv.

Cum însă sunt un fatalist nu pot să nu compar

chinurile Poetului cu acelea ale Mântuitorului și mă gândesc sincer că poate acestea sunt încercările pe care Divinitatea le rezervă celor aleși în marele lor drum către mântuire. Unele cumplite, dar necesare înălțării, deși de neînțeles pentru noi muritorii de rând.

7. PLECAREA

Pe data de 15 iunie 1889, într-o sâmbătă, la ora patru, îngerul care pe pământ purtase numele de Mihai Eminescu s-a ridicat în sferele binemeritatei sale nemuriri. În urma lui, pe un pat mizer din sanatoriul de boli mintale condus de doctorul Șuțu, în București pe strada Plantelor, rămânea trupul martirului care purta semnele suferințelor îndurate, așa precum se petrec lucrurile cu toți martirii acestei lumi. Înainte de a se stinge ceruse un pahar cu lapte amintindu-ne că în urmă cu aproape două milenii înainte Fiul spusese, pe cruce aflat: **Mi-e sete...** Similitudinea, pentru cine dorește să privească dincolo de cuvinte continuă cu mărturisirea pe care Poetul o face doctorului care îi dăduse paharul de lapte prin vizeta metalică a celulei: **Sunt năruit**, aducându-ne parcă și mai aproape de Mântuitor, cel care rostise după ce în loc de apă a primit oțet: **Săvârșitu-s-a...**

Omul care trăise treizeci și nouă de ani pământeni printre semenii săi nu fusese doborât nici de boli, nici de piatra care-l lovide sau de mizeriile îndurate. Opiria inimii o putem privi ca un protest împotriva răutăților de tot felul, a ignoranței și a prostiei, a ticăloșeniei agresive, a nimicniciei triumfătoare. Pe om l-au distrus chinurile înfiorătoare cu care sistemul i-a răsplătit inteligența, credința și curajul de a rosti adevărul.

Alexandru Vlahuță va fi cel care rezumă în mod genial această tragedie: „*într-o țară cu atâtea nullități triumfătoare, un poet atât de mare și de cinstit nu putea să moartă decât într-un spital de nebuni.*” Și poate că ar fi bine să reținem aceste cuvinte fiindcă așa cum se întâmplă mai mereu în cazul clasicilor înțelepciunea lor este atemporală.

Poetul se dovedea a fi fost creativ chiar și în ultimele clipe, iar poeziile găsite în buzunarul halatului său ponosit arată că era, chiar și în aceste condiții, după șase ani de torturi, în deplinătatea facultăților mintale, iar interogația ultimelor patru versuri merită a fi pusă ca temă de reflexie într-o discuție a celor care caută adevărul privind spre Divinitate: **Nu e păcat?/ Ca să se lepede/ Clipa cea repede/ Ce ni s-a dat?** Din nefericire, nu sunt atât de optimist să cred că așa ceva ar fi posibil deoarece nu cred nici că am fi înțeles vreodată premoniția versurilor din capodopera Luceafărul: **Trăind în cercul vostru strâmt/ Norocul vă petrece,/ Ci eu în lumea mea mă simt/ Nemuritor și rece.** Scuzabil! În fond nu suntem decât bieți oameni!

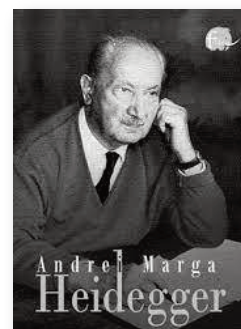
Nostalgia lui Heidegger după esența anistorică a omului

Al. Florin Țene

Cu toate întorsăturile și meandrele ei, gândirea lui Heidegger a căutat sensul existenței omului. Încă de la apariția cărții sale principale, în anul 1927, *Sein und Zeit* și până la ultimele sale scrieri, el și-a dezvoltat excursul sondând sensul existenței. Aceasta printr-o perpetuă căutare și perseverență pentru receptarea „apelului Ființei”. Filozoful de la Freiburg a dorit să reediteze o încercare mai veche în filozofia omenirii de a înțelege o esență abstractă, anistorică a omului. În acest sens îl ia ca martor pe poetul romantic Holderlin, iubitori amândoi ai filozofiei grecești, astfel își exprimă Heidegger nostalgia după ancestralitatea armoniei ființei umane cu pulsațiile cosmice, a unei osmoze între existență și „logos”. El exprimă, printre altele, „anxietatea omului într-o lume a noilor dimensiuni satanice” (Martin Heidegger, *The Question of Being*, text dedicat lui Ernst Junger, ediție bilingvă, New York, 1958, p. 10). Gândirea presocraticilor, Heraclit și Parmenide, au fost predecesorii poziției, în acest sens, al lui Heidegger. În gândirea acestora se oglindea sensul adânc al Ființei, al fuziunii dintre ea și ființările ei concrete, fuziune ordonată de „logos”. Spre deosebire de sofisti, mai ales cu Platon și Aristotel, filozofia se îndepărtează de baza fundamentală a originii sale, așa cum subliniază Heidegger în *What is Philosophy* (New Haven, 1956, p. 48 și 49), Orice ființare este în Ființă. Autorul lucrării subliniază că Platon prin disjuncția între lumea ideilor și lumea lucrurilor a sucombat ireductibilitatea bazei ontologice a Ființei ca totalitate de ființări și inseparabilitatea lor de acestea. Sciziunea irecuperabilă între spirit și mediu natural, dualitatea dintre subiect și obiect, fenomen argumentat de cogito-ul cartezian, a propulsat, după Heidegger, starea psihică și dezolantă a părăsirii Ființei, sau uitarea ei, care în epoca actuală a internetului are drept corolar nihilismul. Plonjarea lui Heidegger în filtrarea vieții cotidiene, privind-o cu ochiul critic și exigența analistului cu conștiință adversă față de „inertă spirituală”, față de stereotipia lozincară

intrată în vocabularul oamenilor fără o judecată prealabilă, față de precaritatea vieții terne, are sensul unui avertisment și al unui denunț. Parcurgerea lui Heidegger prin acest labirint social nu uită să sancționeze simptomele reificării, ale uniformizării materiale, psihice și spirituale care confirmă depersonalizarea omului într-un mediu social ajuns la alienare, ostil speranțelor împlinirii lui. Trecând peste denumirea abstractă de „păstor al ființei” pe care a dat-o omului, filozoful din Freiburg a accentuat asupra unicității și originalității ființei umane, asupra necesității eliberării omului din chingile facticității create tot de el și înălțării lui către orizontul libertății; Heidegger așează în conul de lumină legitimitatea aspirației autenticității ființei umane și propune angajarea filosofiei la realizarea acestui imperativ. Polemizând cu Sartre, el afirmă, că umanismul filosofic nu pornește de la oameni, ci de la Ființă, (Martin Heidegger-Brief über den Humanismus în *Wegmarken*, Frankfurt am Main, 1967, p. 160), în pofida elanului umanist care îl inspiră aprioric. Nostalgia după esența anistorică a omului provine și din sentimentul de teamă pe care filozoful îl ridică, învăluindu-l în coaja angoasei, la rangul de stare metafizică esențială. Frica nu este un sentiment elementar, empiric, limitat, care intervine la apariția unui pericol concret, ci, spune filozoful, este o tulburătoare stare sufletească indeterminată, care semnalizează omului, la nivel metafizic, că în societatea creată de el nu se simte în siguranță, că ființa lui se află în permanență amenințată de pericolul desființării. „temeiul angoasei este însuși faptul de a-fi-în-lume”, scria Martin Heidegger în *Sein und Zeit*, Erste Hälfte, Dritte Auflage, Max Niemeyer Verlag, 1931, p. 186. Prin angoasa, de care vorbea, ce se străduiește să străpungă carcasa mulțumirii de sine, a banalității cotidiene, omul are revelația că trăirea lui este încadrată și mărginită de neant. Ceea ce spunea Montaigne că a „filosofa înseamnă a învăța să murim” se insinuează imperceptibil și persuasive în menirea pe care Heidegger o dă filosofiei sale. În trăirea neautentică omul disimulează sfârșitul său, i se sustrage, se calmează prin cufundarea în viața de zi cu zi; trăirea în fața morții îl readuce în ineditul autenticității, îl face să trăiască ritmurile Ființei care țâșnește ca o fântână arteziană în existența lui. Filozoful spunea că: În măsura în care este, moartea este în esență totdeauna a mea. (*Sein und Zeit*, p. 230). În continuare filozoful urmărind drumul spre autenticitate ajunge la concluzia unui paradox: conștientizăm ceea ce suntem în momentul în

→ Continuare în pag. 7

„EVADARE DIN MINE” DE CAMELIA FLORESCU

Lucia Elena LOCUSTEANU

„Evadarea din mine” vine ca o mână după volumul de poezie și CD-ul audio în primă audiție, compuse integral după versurile celei care „nu este o fată ca oricare...” – Camelia

Florescu, volum apărut la Editura Olimpias din Galați, în 2022, (Redactor – Olimpia Sava).

Volumul, o apariție inedită, cuprinde, în paralel versurile, semnate de Camelia Florescu, alături de transpunerea lor pe note/partituri, ai căror autori sunt fie chiar poeta, fie nume ilustre de compozitori români sau străini, care, fie i-au încredințat muzica lor „spre a le scrie versuri”, fie au compus muzica pe versurile ei, cum sunt: Constantin Popovici, Ștefan Elefteriu, Alexandru Vilmanyi, Francis Reiter, Ovidiu Komornyik, Jimi El Laco, Virgil Popescu, Bela Andrași, Antonio Passarelli, Sile Jercan, Dumitru Caulea - (Cernăuți), Adrian Beldiman – (Chișinău), Oleg Baraliuc – (Chișinău), Ivan Akulov – (Chișinău), Marian Stîrcea – (Chișinău).

Era imposibil să nu-i numesc pe toți compozitorii care s-au aplecat asupra versurilor de o rară sensibilitate ale Cameliei Florescu, aducându-ne nouă, și nu numai, melodii nemuritoare.

Dat fiind că nu toate propriile piese au fost interpretate

→ Continuare din pag. 6

care nu mai putem exista, ascultăm cum ni se spovedește din străfunduri vocea Ființei în momentul în care încetăm s-o mai auzim. Reîntoarcerea la paradisul pierdut, cu nuanțe și implicații teologice, (dezvoltată în gândirea lui Heidegger, în ultima perioadă a vieții sale), este „construită” din nostalgia după întoarcerea idilică și bucolică la natură și impulsul spre trezire a surprinzătoarei forțe secrete a limbajului supus receptării Ființei. Filosoful ridică esența și funcția cuvântului până la mistica pitagoreică a numerelor. El substituie apologia limbajului prin apologia tăcerii, lansându-se într-un paradox în interpretarea limbajului: nu prin exprimarea coerentă a frazelor construite din cuvinte, ce au o logică și coerență în transmiterea

de către Camelia Florescu, în paginile volumului sunt menționate și numele soliștilor români și străini, care au dat viață „emoției pusă în „muzica compusă după „versuri Ei”, cum ar fi: Carmen Rădulescu, Ina Sturza – (Chișinău), Ioana Sandu, Bela Andrași, Denis Ștefănescu, Antonio Passarelli, Alina Huțu, Liliana Cornilă, Silvia Gonciar – (Chișinău), Victoria Lungu – (Chișinău), Nicoleta Vasile, Geogeta Plută, Cornel Bucșă Biholar – (Germania), Sorin Lupu, Robert George Paraschiv, Teona Răcheriu, Sara Maria Dan, Alecsia Ilieș, Anemona Lazăr, Liu Nan Fănaru.

Nu putem să nu o amintim și pe cea care face romanța nemuritoare, lansând ideea că „Romanța ne unește!”, pe doamna Alina Mavrodin-Vasiliu, Director Artistic al Festivalului „Crizantema de aur” - din Târgoviște, Festival la care Camelia Florescu s-a remarcat, primind premii, atât ca interpret al propriilor creații, cât și ca textier și compozitor.

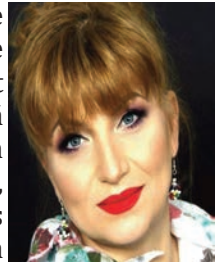
„Evadarea din mine” este o carte de excepție, în care cele trei ramuri ale artei își dau mâna: - Poezia – prin puterea exemplară de expresie a cuvântului; Muzica – cu sonorile ce fac să vibreze sufletul și Pictura/Grafica - cu forța vizuală a liniei și formei de redare a trăirilor ascunse în cuvântul Cameliei Florescu...

Superbele ilustrații, expresii desăvârșite ale poeziilor sunt realizate de o personalitate contemporană în domeniul artei plastice – talentatul Mihai Cătrună.

Un ultim capitol al cărții „Evadare din mine”, intitulat „Multe chei, un singur lacăt”, găsim cuvinte elogioase, pornite din suflet, sinteze ale felului cum este percepută / văzută de semeni – Camelia Florescu.

I se conturează portretul artistului multilateral, care se autocaracterizează, afirmând cu tărie că „Nu-s o fată ca oricare” – în titlul primului volum de poezie și al CD-ului, dovedindu-ne că este o „fată” pentru care „Evadare din mine” - metaforă revelatorie, ce dă titlul prezentei cărții, înseamnă ARTĂ. Răsfoiți-o! Citiți-o! E o sublimă delectare!

gândului, ci prin ascultarea lor, prin capacitatea de „a-se-lăsa supus” (Unterwegs zur Sprache-Pfullingen, Gunter Neske Verlag, 1965, p. 255), poate acesta recepționa tensiunea abisală unde încolțește tainic sensul; atunci când exprimarea acceptă pietatea solemnă a spusei tăcute se deschid granițele spațiului sacru al Ființei care îngăduie percepției umane să intre către arhe, către origini, să-și înțeleagă „nedeslușitul rost al Firii” (Rilke), sau, să străpungă ca un fulger prăpastia Ființei, cum spunea Nietzsche. Opera lui Heidegger în care găsim convingerea acestuia potrivit căreia cunoașterea umană va izbuti cândva să găsească un luminis în semi-zeitatea Ființei întreține acele irizări care îi înstelează nostalgia după esența anistorică a omului.

NICOLAE HORIA NICOARĂ - UN POET MISTIC - FIU AL MUNȚILOR APUSENI

Cezarina ADAMESCU

Continuare din numărul trecut

„Copchilul Ardealului” – i s-ar mai putea spune, pentru că în pofida încercărilor, sufletul său a rămas copil: „Culcă-te, copchile!” Tot aud și-acum/ Glasul sfânt al mamei, dincolo de vază,/ Îi ascult porunca și mă culc, oricum,/ Somnul, ca poștașul, nu mai vine, Mamă!// Herghelii de-a valma-mi trec pe dinainte,/ Luna curioasă-mi bate la fereastră,/ Mi se umple-Auzul iarăși de cuvinte/ Și mă văd acolo, în Căsuța noastră...// Scriu acum și somnul iarăși nu mai vine,/ Cum scriam Acasă-„culcă-te, Copchile!”/ Și din Cartea dragă ce-o purtai cu tine/ Arde ca un sfeșnic semnul dintre file...” (Culcă-te, copchile...)

Indiferent unde s-ar afla, Horia Nicoară aparține Țării și Poeziei. După acestea două poate fi identificat pentru că se confundă cu ele, pentru că-i conferă cea mai solidă apartenență. Cheazăsie stau drapelul și cărțile de poezii. Multe poeme sunt interrogative, dar mai multe exprimă mirarea, în semne de exclamație, pentru tot ce s-a schimbat și omul nu mai înțelege nimic. Unde duc toate acestea, încotro ne îndreptăm? Poeme sfinte, poeme de duh, odihnitoare și născătoare de pronie... Iată ce cuprinde cartea cu „Poeme neterminate” a fiului Ardealului, Nicolae Nicoară Horia, cel care a slujit o viață cartea și pe prietenii ei. Și iată un autoportret în patru versuri: „Nimic nu-i complicat din tot ce sunt,/ Biografia mea cât de ușor se-nvață!/ De când mă știu călător pe pământ/ Mi-a plăcut simplitatea în viață” (Simplitate...)

Nume sfinte, locuri sfinte, istorie vie, pe care poetul în cărțile lui, cu respirarea lui le învie. Țebea, Zărand, Albac, Ardeal, Nicola Ursu - Horia, lancu...satul Nicorești, Sohodol, Arieșul, Doinele, Baladele, repere sacre. Stâlpi și repere de care românul trebuie să țină cont. Cu ele ne-am născut pe buze. Alături de numele sfânt Iisus Hristos. Simțăminte autentice de iubire de neam, de limbă curată, de țară neatârnată. Cuvintele lui vibrează până la scânteie, până la flacăra, freamătă,

produc fiori de emoție pură. Cine mai scrie cu sângele lui azuriu, Infinitul? Poetul, de bună seamă, oriunde s-ar afla. De multe ori, poemele sale iau forma unui porumbel. Dar cum să nu se simtă frate cu crăișorul munților, Horia din Albac? „Frate Horea din Albac,/ Te vorbesc de rău păgânii,/ Știu că nu le ești pe plac-/ „Nu mor cailor când vor câinii!”// Nicola Ursu, după nume!/ Vin „istoricii” de-a valma,/ Dintre cei plătiți anume,/ Tu le suferi încă palma// Celor care astăzi mint,/ Colo-n Munții tăi de piatră,/ Plini de aur și de-argint,/ Sângeră pâinea pe vatră...// Sub privirea ta din ramă,/ Într-o toamnă fără leac,/ M-a născut din Dor o mamă,/ Frate Horea din Albac!// Și cu tine dacă seamăn,/ Știu că nu e bai defel,/ Dorul meu cu-al tău e geamă,/ Lancu l-a purtat și el!// Strigă-nveșnicit în Dor/ Sufletul, cel viu pe roată:/ Ei, păgânii, oricât vor,/ N-o să-l stingă niciodată!” (Frate Horea din Albac...)

Chiar dacă n-ar mai scrie nici un vers niciodată, Nicolae Horia Nicoară va rămâne un poet de excepție, o voce singulară de mare impact. Poetul munților Apuseni, simplu ca lumina, pădurea, aerul, cerul și apa...Simplu ca sângele-n vene. Despre simplitatea și smerenia originii sale, poetul dă mărturie astfel: „Îngeri desculți...: Desculți umblau prin viață sfinții,/ Iar pe pământ purtau sandale,/ Așa mi-am cunoscut părinții/ Sub Cerul Veșniciei Tale!// Mi-aduc aminte-acolo-n Munți,/ Prin iarba înaltă, prin otavă,/ Cum alergam, copchil desculț/ Și recitam poeme-n slavă,// Dar niciodată, știu prea bine,/ Cuvântul meu să-l ascultați,/ Nici mie nu mi-a fost rușine/ În fața celor încălțați!// La școală am purtat opinci/ Printre nămeții din poveste,/ Iar tot ce scriu nu sunt lozinci/ Și soarele-i desculț pe creste...”

Un singur lucru vrea poetul și pentru acesta se roagă neîncetat: “Doamne, dă-mi cuvinte”: „Doamne, dă-mi cuvinte.../ Până se mai poate,/ Dacă nu, Părinte,/ Ia-mi-le pe toate!// Clipa să mă soarbă/ Lacomă Acasă,/ De o sete oarbă/ Gura mea e arsă:// Adevăruri sfinte/ Pune-n cerul ei,/ Doamne, dă-mi cuvinte/ Cu miros de tei// Și-așa lumea-i plină/ De năduh și iască,/ Iuda-i prin Grădină/ Țara românească// Colcăie de ură,/ Nici nu pot s-o scriu,/ Sufletul îndură,/ Până când, nu știu...”

Și profilul moral al Poetului, moștenit din străvechi și rezumat magistral în vers: „Fii-ntotdeauna demn de răsplată.../ Pe drumul ce urcam în serpentine/ Aceste cuvinte mi-au fost de folos:/ Nu lovi în omul mai slab decât tine,/ Nu lovi în omul neputincios!// Câtă vreme faci umbră sub soare învață,/ Chiar dacă te crezi prea deștept uneori,/ Toate odată se-ntorc în viață,/ Precum se-ntoarce ploaia în nori...// „Ca pe tine însuși iubește-ți aproapele!”/ Fii-ntotdeauna demn de răsplată,/

→ Continuare în pag. 9

OMAGIEREA LUI GRIGORE VIERU LA CENAACLUL „ALEXANDRU SIHLEANU” DIN RÂMNICU SĂRAT

Ecaterina CHIFU

În data de 14 februarie, la Centrul Cultural „Florica Cristoforeanu” a avut loc omagierea poetului Grigore Vieru, la 90 de ani de la nașterea sa. Evenimentul a fost organizat de Centrul Cultural și sponsorizat de primăria municipiului Râmnicu Sărat. Câțiva membrii ai Ligii Culturale a Românilor de Pretutindeni din România și Republica Moldova au participat la eveniment și au vorbit de personalitatea lui Grigore Vieru, după cuvântul de deschidere al dl. Primar Sorin Cîrjan.

Elevii Școlii generale din Podgoria au prezentat un frumos spectacol, cu poezii și cântece pe versurile lui Grigore Vieru. Câțiva elevi de la Școala populară de Artă din Centrul Cultural „Florica Cristoforeanu” au interpretat cântece pe versurile poetului, iar dl. Cornel Tudose a încheiat spectacolul, interpretând cântece inspirate de versurile poetului.

În parcul din fața centrului cultural s-a făcut un TE DEUM în memoria lui Grigore Vieru. Apreciez mult activitatea de la Centrul Cultural „Florica Cristoforeanu” mai ales pentru că în sala de spectacol

au fost invitați elevi de gimnaziu, să li se facă mai bine cunoscută această personalitate care s-a remarcat în lupta pentru întregirea neamului românesc.

Sper că la comemorarea morții lui Eminescu, 15 iunie, să se organizeze un spectacol omagial de mare amploare la care să aibă invitați elevii de gimnaziu și de liceu, pentru a pune în valoare importanța operei eminesciene și profunzimea genialului poet, mai ales că anul 2025 este numit ANUL OMAGIAL MIHAIL EMINESCU .

Azi, 15 februarie, 2025, la cenaclul „Alexandru Sihleanu” Eu, Ecaterina Chifu ,am omagiat pe dragul nostru, poet prin aceste cuvinte: „Grigore Vieru, din firul de iarbă a devenit un copac uriaș care își întinde ramurile peste ambele maluri ale Prutului peste România Mare să răspândească dragostea unui suflet arzător, cel al poetului iubitor de neam și țară”.

Grigore Vieru a împodobit literatura română cu perlele vorbirii limbii poporului român, transpunând în vers toată frumusețea sufletului românesc.

„Suflet în sufletul neamului” românesc, ca și George Coșbuc, Grigore Vieru este iubit și apreciat de iubitorii de poezie din lumea întreagă. Poet al dorului de țară, al iubirii de graiul românesc, a fost jertfit pe altarul țării, el fiind un luptător pentru unirea tuturor Românilor.

Grigore Vieru rămâne în coștiința neamului românesc, prin trăirile profunde și sentimentele alese, exprimate în versurile sale.

→ Continuare din pag. 8

Până când vei închide pleoapele,/ Fără de veste ea vine odată...”

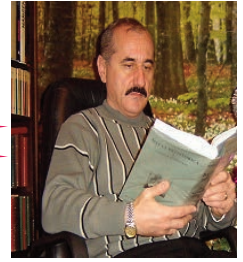
Parafrazând pericopele biblice, îndeosebi cele ce vorbesc despre virtuțile teologale sau parabolele evanghelice, autorul scoate din ele valori de semnificație pentru cei ce sunt și cei care vin. Dar iată cât de frumos sună și ce înțeles au cuvintele nașterii și trecerii sale: „Vine vremea să mă nasc și eu...: Noiembrie-i de-acum la apogeu/ Și zilele sunt tot mai agitate,/ Vine vremea să mă nasc și eu,/ Dar singur, Doamne, știu că nu se poate!// Nisipul din clepsidră mă adună,/ De-atâtea toamne a tot curs mereu,/ Acasă nu-i nici Mama să îmi spună/ Bine-i venit pe lume, fiul meu!// Să mă nasc? Nici nu mai are rost/ Și-așa mi-e trupul gata pentru roată,/ E-atât de-aproape și slăvitul Post,/ Iar Maica sfântă-i tot mai supărată...// Tăcerea

stă la pândă sub cuvânt,/ Parcă-i sfârșitul lumii-să nu fie!/ Și totuși nu sunt singur pe pământ,/ Te am pe tine, sfântă Poezie!”

Poezia acestui autor abundă de ziceri, apoftegme, reflecții, pilde, învățături talmăcitate din Cartea Sfântă. Deși face incursiuni dese în prezentul incert și confuz, el face trimiteri permanente la învățații lumii, pentru a ne oferi pilde vii de sfințenie. Și nu în zadar. El însuși este o pildă vie de dragoste pentru neam și pentru Poezie. Colocvii cu îngerii, cu umbra luminoasă a vrednicilor fii ai Ardealului, de vorbă cu spiritul celor duși, cu iarba, cu soarele, cu munții, cu Lumina, cu Duhul lui Dumnezeu, de vorbă cu pruncii și urmașii, de vorbă cu sinele, dar mai ales, cu țara și cu ființa lui intimă, Poezia, Nicolae Horia Nicoară călătorește singuratic în timp spre Patria râvnită, acolo unde există un loc sigur pentru poezia lui, zămislită în viața aceasta, credincios Crezului său artistic.

POEME

Ștefan Lucian MUREȘANU

ZBATERE ÎN REVELAȚIE

Un zbor țesut în nori,
O casă albă cu acoperiș maro,
O cruce peste fluvii,
Un tanc ce secera copii,
Copii cu toții suntem
Ai Celui ce a fost și e.
Am așezat cu dreptul meu
De-a fi, ce sunt în lume?
Am dat fără să-i spun
Puterea-n scaun
Unuia care-mi deretică-n ascuns
Și ziua, din zori și până în apus,
Și noaptea când cred că sunt
În libertatea de a mă odihni,
Fiindul în ființa
Văzută ca simplu manechin.
Lacrimile mi s-au stins, o,
Doamne!
Ridic
De jos bucata de pământ,
O palmă care tremură
Mă prinde de încheietura
Beteagului picior rănit
De cei care au avutul meu
Și-al tău. Și simt în spate
Metalul rece al glontelui
Și cad c-am încercat să tot
gândesc.
Suspîn adânc și ochii-mi plâng
Dau patul către soare
Să-l poată încălzi pe pruncul meu,
M-aplec să îl cuprind, dar cad,
O dată cad și fire rozalii
Îmi curg prin buzele
întredeschise.
Îl strâng de mână și suspîn,
Suspînul morții, din adânc,
Și cad și pruncul meu privește.
Nu are ce privi
Că norii negri acoperă pământul.
O, Doamne, greu și ucis este

cuvântul

Acum numai vorbesc
Și plec cu ochii-nlăcrimați
Unde mă duci?
Doamne-al meu și lași
Ce doar mi-ai dăruit,
Ființa-n Iadul ce-a umbrit
Copil și mamă și tată și bunici.
E ceasul dus și ora numai vine
Pe care-am așteptat-o
Și-am tot sperat în tine.
Nu-mi pierd nădejdea, Doamne,
Că știu că vei veni.
În spate nu mai simt durerea
Pe care omul rău
A tot voit să mă-ngenunche.
Stau drept și cânt,
Plăcerea de-a cânta
Este un dar sau un afront
La tot ce unii căzuți din oameni
Au reintrat în lume
Și lumea geme, dar nu se opune
Nici răului, dansează și-și pune
singură
Călușul, și lanțurile-amăgitoare
Și le montează peste mâini
Și ovaționează,
Se-așează împietrita lume
Și bea din vinul otrăvit
Se tăvălesc pe iarba care,
Sub transpirația urât mirositoare
A lumii, cântă într-o veselie
A unei vieți ce nu există.
Sunt morți, păcat că nu o știu.
Inconștiența zace-n băutură
Aprinsă băutură cu venin
Se strâmbă lumea de amărăciune
Se apleacă și ei tot beau
Nimic mai bun nu au.
E-o luptă ca în ringul
În care nu se știe cine rămâne-n
viață,
O viață fără bine, ci doar din rău
clădită.
S-au dărâmat și școli,
Copiii nu învață

Privesc și cred că-s tineri
Cu carnea care cere ce nu e de
cerut.
Iubirea cea de taină
O plănuiesc în stradă,
Să vadă lumea-ntreagă,
Lumea căzută-n Iad,
Se cred mai mult decât ceea ce
sunt
Cadavre..., viii ce mor și merg
În bezna morții.
Iubim ce nu e de iubit
Ciulini în floare roz,
Cădem, la spate ne tot mirosim
Ne ridicăm, nu ne spălăm
E pură apa și ce-i pur,
Cadavrele snopite de rău
Înlătură Frumosul și binele
Ce nori se-ndreaptă spre Pământ!
Mă-ntreb ce vor cei din palate?
Privesc căderea lumii
Și tunetul cel de sfârșit l-aștept
S-aprindă totul.
Să ardă! Nu...
Vreau lumea înapoi așa cum
Omul o dorea,
Cu zâmbetul iubirii
Cu steaua care-n
Imaginea imaginii nestinse
Străluce... îmi dă sens trăirii
Și cuget pentru tot ce-i ne-nțelept.
Când am căzut pentru greșeala
nechibzuinței mele
Tot El din steaua ce a răsărit
Mi-a luminat tot drumul
Spre Calea ce-i lumina ce duce
spre iubire.
Iubirea este omul ce știe să
trăiască
Și pentru cei ce cad pierduți,
Iubirea este rodul
Imaginii din om
E floarea cu petale de crin
Ce ziua strălucesc
Sub mângâierea razelor luminii,
Iar seara-n adiere împrăștie

mireasmă,
Iubirea-i melodia, e vocea ei,
E mama care-n leagăn
Și-adoarme pruncu-n ziuă
E-n robotirea casei
Fereastra cu mușcate
E ia cea purtată de fete mândre-n
horă,
Iubirea e sărutul din luncă
Este verdeața ierbii
Mirosul crud al florilor de câmp.
Iubirea e flăcăul încins la brâu
E snopul ce saltă în căruțe
E câmpul
Și casa și pădurea și cerul
Și oameni-s iubire în iubirea
Legării prin inel,
Familia-i iubire
În țara mea-i iubire în tot
Ce-i românesc.
Știm oare să iubim
Sau repetăm perpetuu-un cuvânt
Ce-n piept trezește
Dorul.
Iubirea este părul prin care mâna-
ți curge
și sărutând șuvițe femeia râde-n
soare
tresare și nu-ți spune
că-ntresăltatul ei
în pântec mișcă pruncul
ce din iubire crește,
e viața care-n viață
va răsădi, dorind
din floare flori să crească
și floarea-i de iubit.
Iubirea sunt părinții ce în cerdac,
bătrâni,
Privesc tăcuți în zare,
Cu râsul strângăresc
Saltă în veselie nepoții care-n
brațe
Le sar și îi sărută.
Iubirea este viața
Și oamenii-s iubire
Când legământul tainic îl fac de a
fi oameni,
Departa lasă lumea
Grăbită de nevoi.
Iubirea-ți cere tihnă,
Ascultă-ți inima și șoaapte
Și simte-ți pulsul iubirii-n sânge
Și-n tâmpă e iubire
Și trupul se-ntremează când spui:

iubesc,
Și cugetă-n iubire
Că în mărturisire
Stă veșnic adevărul.

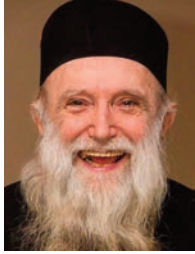
FLOAREA DE CAIS

Aprilie e luna de-nceput a florii
Care în vârf,
Pe-o creangă,
Căldura razelor de soare
Le caută, și-aștepti ca-n rod
Ce-i alb, frumoasă floare,
Fructul vestirii
În augustul de vară să îl coci.
E verdele caisei
Iubirea ce provoci,
Cu buze mari, cărnose
Prinzi fructul
Între dinți,
Mă uit la tine
Și tu zâmbești, iubito,
Cum mi-ai zâmbit și-atunci
Când mijlocu-ți cuprins-am,
Tainic te-am sărutat.
Era-n florit caisul
Fraged întulpinat
Și floarea lui, miracol
Pe buze ți-a lăsat miros,
Gustul caisei
Pe care de atunci, tot petrecând
livada
Bătrâni acum, iubito,
Cu multă osteneală
La rădăcina lui ne-am aplecat
Și amândoi zărit-am
Caisa, fructul iubirii noastre,
Am luat-o-n mâna care
Ți-a dăruit atunci
Și floarea și-apoi caisa
Și ne-am purtat prin vremuri.
E mult de-atunci, iubito,
Nepoți vin în prag,
Ne spun grăbiți, ce faceți?
Vă așteptăm și voi, vorbiți
Care cu cine!
Haideți bunici aduceți caisele
Că-s coapte,
Veniți,
Și pașii noștri agale se-ndreaptă
Spre cerdac,
Nepoții ne așteaptă
Caisele le prind și le strecoară-n

apă,
Le șterg și se înfruptă,
Fructele galbene din soare
Nepoților le plac.
Timpu-a trecut,
E iarnă, stau singur în pridvor,
Mă uit în sus și lacrimi
Îmi umezesc obrazii,
E mult de-atunci, iubito,
Și în curând, nu mult,
Veni-voi lângă tine,
Mi-e frig, mi-e cald, nu simt...
Văd toată casa noastră
Caisul e albit
Și fructele necoapte,
Nepoții noștri-n șoaptă
Privesc și nu ne văd,
Se-ntorc, pornesc spre poartă
Și timpul a trecut.
Noi, amândoi, iubito,
Ne ținem tot de mână
Străbatem în plutire
Aleea din livadă,
Nu ne privim,
I-e simțul simțirii noastre
E străveziu-amurg,
E liniște, iubito,
Și am plecat noi doi,
Mărturisind iubirea
Ținându-ne de mână
Plutim, și adierea nopții,
A vântului de toamnă
Ne duce, tot ne duce
Ca frunza de cais
Și ai văzut iubito,
A fost și nu mai e,
Plecăm frunțile noastre
Și-un înger ne cuprinde
În brațele-I deschise,
Mai știi când ne rugam
Ca Dumnezeu să fie mult milostiv cu
noi
Tărâmul ce se vede
Îl trecem împreună
Ținându-ne de mână,
Tu – eu,
Noi amândoi.

MEMORIILE UNEI CAPRE

Dumitru ICHIM

1. DESPRE RISCUL CONȘTIINȚEI DE CAPRĂ

Pentru a ajunge la conștiința de capră și a evita capcanele filosofiei care dacă nu te fac să-ți pui mâinile în cap, că de la mirare începe filosofia, trebuie, după logica oricărui avocat, să definești precis termenii. Deci prin capră conform dicționarului mă lepăd de orice asemănare cu capra de tăiat lemne pentru că e o mincinoasă pretinzând că „taie lemne”, când de fapt stă ca o proastă cu cracii în pământ, iar pe bietul proletar silvic îl ia toți dracii până termină pe spinarea ei de tăiat butucul cu hierăstrăul. Nu se zice „fierăstrău” pentru că nu vine din franțuzescul „ferestrasion”, ci conform tomului de DEXICHIM își are originea pe la Valea Uzului când un tăietor de lemne de pe Boiște mergând prin codrii Vlăsiei și-a scăpat instrumentul în heleșteul unde a vrut să pescuiască de i-a rămas numele de Lacul Herăstrău până în zilele noastre.

Ideea de a scrie niște prolegomene la memoriile unei capre m-a mâncat de mulți ani de zile. „Măi, părinte, mi-a zis Mitică, președintele de la «Câmpul Românesc», apucă-te și-ți scrie memoriile. Cine mai citește poezie în zilele astea? Dar matale ai cunoscut aproape toate personalitățile noastre din America și ai fost director al «Săptămânii Internaționale» o viață de om.”. Și anii au trecut și așa fi uitat de un asemenea plan propus. Memoriile le scriu, i-am răspuns lui Mitică, cei care, precum Ecleziastul, suflă a pagubă în strachină, oameni mari, de ăia care știu să se fâsâie ca un cauciuc plictisit de deșertăciunile lumii, sau unul care în loc să se certe cu doamna babă se apucă să scrie, pentru buna liniște a locatarilor de la vilă, nu un pârlit de popă ca mine despre care popii se leapădă de mine împingându-mă în strana celor bântuiți de duhul poeticesc.

Și așa fi uitat de toate, petrecându-mi restul tinereții printre mâte și sonete, dacă nu intervenea Simona. Ei, na! Cum care Simona? Păi cine nu cunoaște în toată comunitatea noastră pe Simona Russu de la „Classic Beauty” care e atât de meșteră că și mie, care folosesc chelia în scopuri romantice, a lună plină, mi-a promis că mă tunde cum vreau eu. Eu așa fi vrut să mi-l aranjeze vâlvoi, young and restless, dar unde nu-i nici Dumnezeu nu cere. „Ăra, părintelul nostru drag, dar ai ajuns mai rău decât Karl Marx, cu bărboiul cât măturoiul!” O frizeriță, una de meserie precum Simona, se pricepe la bărbile filosofilor așa cum eu mă descurc printre scrierile Sfinților Părinți.

„L-au molărit!”, cum zic bănățenii, cu mult înainte să se

ajungă la „Das Kapital”. Vine Crăciunul, păi se poate, părinte? Ciufulit ca barză la protest! Diseară, după ce virusul se mai ostoiaie oleacă, îl trimit pe Ștefan să te ia și să te aducă la noi. Sau vine fratele Daniel, sau fratele Marcel, sau sora...” În gândul meu, uite că și Simona, pe care o numeam stareța bisericii noastre ne-a părăsit și a plecat din lume cu frații și surorile! Da', de unde?! Gluma e glumă, și guma e guma! Tocmai Simona?! Sincer să fiu, îmi lăsasem barba să se sălbăticească pentru că oamenii cred că ești mai bătrân, lucru mai greu de realizat când inima e mereu pusă pe năzdrăvănie și-ți mai dă și câte-un ghiont de șugubețenii. Și am acceptat și jignirea de... om bătrân pentru că ea aduce și package-ul de om diștept, mai ales când toată viața ți-ai văzut lungul nasului de om prost.

O paranteză. Teoria sandwich. Spui omului un lucru bun despre el. Apoi ce te doare într-o înjurătură voalată și cu gust de iod sau altă spurcăciune, și apoi îl lauzi cu ceva. În final, nu s-a prins și a-nghițit gălușca. Panatează închisă. Am plecat după capre și am rămas cu barba nepieptănată! Dar să termin cu paremiile începătoare. Mă așez în scaunul de la frizăria „Classic Beauty”. Crescuse mustața mai mare ca a lui Nietzsche, iar barba ajunsese ca a lui Darwin. Colega lui Simona îi propune să mi-o facă precum cea a lui Ștefan, soțului Simonei, care e pe lângă 50, și pe care mi-o luasem ca model data trecută. Trebuia să merg la „Săptămâna Internațională” de la Hamilton. Să fiu fercheș. Mă sună Florin U. , pictor. Deși programul era supra încărcat , în fiecare seară trei conferințe, mese rotunde, excursii la Niagara, St. Jacob și împrejurimi, expoziții de pictură și carte veche, spectacol cu ritualurile dacice ale Liei Lungu din România, etc. , Florin insistă. În perioada aceasta caprină alerg de la bucătărie, la aeroport, vezi unde-i cazezi pe ăia din Maramureș și de la Cluj, piscina să fie curată, s-a anunțat un grup folcloric, unde găsești o fereastră pentru că toți vor vineri seara în special cei din Montreal și Ottawa, deci renunț la demnitatea de capră din seminția voievodală de Capra Ibex și ca un ied alerg în toate părțile să nu facem de răs o tradiție de aproape 50 de ani pe continentul american și totul să iasă perfect până în pânzele albe ale nostalgiei.

Și totuși există riscurile conștiinței veritabilei capre. Nu e prima oară când lupul s-a lins degeaba pe buze gândindu-se la cărnița mea cu care s-ar fi putut ghiftui „Lupul cel Voinic și merele de aur”! A început cu un fel de „mită”.

- Părinte, îți fac o copertă gratuit la orice carte vrei. Am făcut vreo șapte pentru cei de la „Humanitas”, mă momește Florin. Eu auzind de „Humanitas” ciulesc urechile:

- How much? mă sclifosesc eu pe englezește pentru că Florin era din Toronto și engleza este o limbă de comerț. Văzusem într-o fotografie din Bărăgan un țaran și-a pus moșia de vânzare cu: „For Seil!”

- Frai, părinte, că ești bun ca pâinea caldă!, zise lingușitor. Eu când aud de „gratuit” mă uit în toate părțile să văd de unde-mi vine lovitura. Cele mai scumpe lucruri sunt cele pe care scrie „free”. Iau niște tămâie și-i dau pe la nas conștiinței de capră Ibex, care strâmbă din nas, dar

o conving cu o fabulă celebră din La Fontaine.

Trece „Săptămâna Internațională” și mă trezesc pe email cu coperta. Lucram de ani și ani de zile la ceva care credeam eu că ar fi unic în literatura română. O „epopee” sumeriană de peste 600 de pagini „Așa-i cânta îndrăgostitul din Sumer”, o iubire de la Eufrat între un scrib, pe tăblițe de pământ, și zeița Ninlil și invers.

Îi dau un telefon:

- Florine, ești genial! Coperta e o minune! Singura obiecțiune e portretul de pe pagina a patra. Pe mine ori mă faci așa cum sunt cu bărboiul cât măturoidul, ori pui poza de pe la 20 și ceva de ani după care se aprind emoticoanele pe facebook cu inimi cât roata de la tractor.

- Ești modest, părinte! Ți-am făcut un portret care va face carieră, un portret în viziune proprie.

- Scuză-mă, dar mie bărbuța asta îmi amintește de cineva. Nu e Coșbuc, nu e nici Lenin, seamănă totuși cu cineva, o figură cunoscută.

Și cum orice minune nu durează mai mult decât trei zile mă trezesc că-mi scrie „Editura Eikon”, unde era manuscrisul:

- Părinte, coperta nu o putem folosi pentru că e un tablou celebru al unui neamț (nu era Alzeihmer!) și trebuie să-i cerem încuviințarea/plata de copyright. Avea un nume ca boala aia a caprelor bătrâne care tot uită de mână până la gură. Și am uitat și eu că doar și uitarea e scrisă-n legile căprești.

După vreo două zi aflu că nu pot folosi nici pagina a patra. Drăguțule, Doamne! Era „Autoportretul” lui... van Gogh ! Și normal că avea copyright! Vai, cum am putut să mă fac de râs în fața lui Valentin Ajder și Vasile Dâncu de la Cluj! Ce or fi crezut despre mine?! Păi tocmai de Vincent van Gogh să nu fi auzit?! Și mai ales de „Autoportret”! Chiar că-mi venea să-mi tai nu o ureche, ci pe amândouă!

2. DESPRE CONȘTIINȚA DE CAPRĂ ȘI CRITICA TRACȚIUNII PURE

Deci, să fim clari! Una este capra obișnuită, precum cele ale Irinucăi din Broșteni, și alta este cea căreia îi scriu memoriile. Din surse demne de încredințare chiar și acelea ori cât de râioase erau, dar coada tot sus o țineau. Un merit care lipsește cu desăvârșire gloatelor, the mob, pe care le mâni spre abator, gloatele behăitoare, cele mai periculoase din întreaga demonologie a conștiinței de capră. Immanuel Kant nu a reușit să termine „Critica Rațiunii Pure” și lucra la tomul al doilea al „Criticii Tracțiunii Pure”. Spunea neamțul că nimic nu-l impresionase mai mult decât cerul înstelat și conștiința de capră din om. Între „rațiune” și „tracțiune”, din punct de vedere al conștiinței de capră, există un singur pas, unul hotărâtor: ori ajungi în poala lui Avraam, ori de pe marginea prăpastiei, un pas înainte, tot înainte...până te trezești pe grătarul lui Scaraoțchi. Dar să intrăm în subiect. Sociologii împart lumea, după un cântec hegelian, în trei: teză, antiteză, sinteză:

1. Teza. Societatea de tracțiune, plastilina, cu care îi place Copitatului luciferic să se joace în manipularea lumii, prostimea blagoslovită în jug, recunoscătoare

pentru fiecare bici.

2. Antiteza. Societatea de reacțiune este cea care ia fiecare teză, o scutură bine, îi dă o notă de trecere, întrecere sau de petrecere. Aceștia sunt reacționarii, capitaliștii, dușmanii poporului de capre, cei care promovează capra nova.

3. Sinteza la care adăugăm viteza. Societatea de atracție. Aici să fim cu mare atenție. Este oștirea elitelor, sinteza cuantică atrasă de metafizicul caprelor Ibez, nu râioasele lui Creangă, atracția venind de la „locuri cu verdeață”, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, visătorii, poeții și, mai ales, jucătorii de șah, sau de ayatolah.

La examen, teza lui Darwin a fost că membrul se adaptează evoluției prin mutații, ca la șah. Peștele nemaiavând apă se face salamandră. Salamandrei nu-i mai plac muștele și vrea să pască. Simplu. Se duce la Stock Exchange și joacă pe investițiile în potențialul Bombardier Girafa. Pierde și rămâne numai la mutația nenorocită de capră. Datorită inflației vegetalele devin tot mai scumpe. Bietele capre, acum privesc cu invidie la girafe cum li s-a lungit gâtul că acum pasc cele mai dulci frunze din vârful copacului, iar ele trebuie să se resemneze cu „the missing link”. Dar credeți că ele sunt fraiere? Numai capra și cu românul s-au născut poeți, nu vă spune nimic? Darwin a căpătat un „f” pe teza lui. „F” în engleză nu e ce credeți voi păcătoșilor, că numai la prostii vi-e gândul, ci este nota ce-ți spune clar, „f” pentru failed, adică ai căzut la examen.

Care e teza voastră? Ce credeți? Nu e o nedreptate ca girafele să i se aplice principiul evoluției, în întregime, ba și mai mult, să fie îmbrăcată și cu haină piestriță ca a alesului Iosif, iar caprei, care toată viața se cațără pe toate gardurile și stâncile, să nu i se lungească gâtul deloc măcar o centimă? De ce legea lui Peter nu se potrivește și lui Paul? Unde e „the missing link”? Credeți că l-o fi mâncat vreun câine?

Noi am accepta că omul se trage din maimuță, dar maimuța având copyright pe patent ne râde în nas: „Dar mai lăsați-ne în pace! Cu ce am greșit să îndurăm o asemenea batjocură? Auzi, că am fi putut degenera până în turmă de oameni!”. Dintre toate animalele ca origine a omului tot capra rămâne. Medicii spun că ar fi porcul din mai multe motive! Să fim serioși, pe cuvânt că sunt plauzibile ca behaviour! Mai mult chiar, transplantul organelor de la porc la om au dat rezultate uluitoare. Apologeții fraternității porcine nici nu vor să audă de originea din maimuță. Ce? Dai limba română peste cap? Cum să spui, în limba vechilor cazanii, că m-am îmbătat ca o maimuță, când de fapt m-am îmbătat ca un porc? Păi se poate? Păi, nu!

Originile omului trebuie scrise de un om care știe arheologia inimii, cel care sapă în mina sentimentelor până găsește aurul iubirii! Un poet, compozitor, sau artist își începe opera acolo unde ai scăpat de cuvânt și definiții, acolo unde începe acel ceva, un ecou al luminii. Omul începe unde sfârșește, omul moare în brațele învierii pentru că omul este iubire și povestea de dragoste a luminii.

Dar să ne întoarcem la caprele noastre. Ce am eu cu

ele? Ca să afle ce mănâncă omul nu intri prin ușa din față că atunci poftitul la masă niciodată nu-i acasă, ci intri prin ușa din dos a unei porecle. Bunicul era foarte mândru când era poreclit „Țapul de la Păgubeni”. Era demnitatea lui de a fi și a se conforta drep. drept. Trecuse de 80 și pentru el cărja era un fel de sceptru. Pleca de la Păgubeni, trecea podul peste Trotuș, și după aproape 15-20 de km ajungea la piață, drept și cu cărja pe braț, în semn de onoare. Ichimeștii erau firi domoale, modelați de fluier și apusuri blânde ca o vioară oprindu-se în planare de pajură pe ultimele note, dar cei din neamul lui Camară erau iuți în tot ce făceau, că piperul e bun și în mămligă! Nu era mândria, care e un păcat, a butoiului gol ci mândria de a fi demn și orice îmbrățișare dăruită te făcea să te simți bine în brațele celui care știe să îmbrățișeze. De aici ura celor mici care îl porecleau „Țapul”.

Ideea cu capra mi-a venit de la Christofor care m-a purtat prin toți Munții Stâncoși din British Columbia. Mai precis, Chris și cu Victorița sunt alpiniști de meserie. Nu a rămas, dom'le, un munte în Canada și America pe care să nu se cațăre. Ba s-au dus și prin Africa.

Îmi zice Chris: „Hai, tată să facem o călătorie prin munți.” Nu am așteptat a două oară invitația și m-am suit în avion: Kitchener, Ontario până în Calgary, Alberta unde mă aștepta. Am mers toată noaptea până am ajuns la un hotel din provincia British Columbia! Dimineața când m-am uitat pe geam - minune! Până la cer Munții Stâncoși... până la 5000 de metri. Cât a durat vacanța am terminat de scris o carte - ziua și poezia! Vacanța, vorba e! Dacă știam că e așa de bine ca pensionar mă pensionam imediat după facultate.

În fine, ce m-a cutremurat prin frumusețe au fost munții. Jos pădurile de foioase, apoi la etaj coniferele, apoi ici colo vreun pin, puțină iarbă și piatra cu diferite culori după poziția soarelui. Dar ce m-ancutremurat a fost să vezi tocmai acolo sus, cu un echilibru perfect, caprele negre, mari cât o unghie când le priveai de jos. La poalele muntelui erau poieni cu multă vegetație și iarbă de păscut berechet. Ce le făcea să se cațăre după câteva fire de iarbă pe stânci atât de periculoase? Nu era cărare și ele executau acest balet de circ, trapez fără pânză, cu eleganță de pasăre care dacă ar fi greșit un pas ar fi deschis aripile și ar fi plutit peste genuni. Zile întregi le-am urmărit ca niște ciudățenii ale naturii. L-aș fi îmbrățișat pe Darwin ca pe cea mai robinsonică arătare dacă ar fi putut să-mi dezbunghe această taină a muntelui încheiat în veston de piatră până la ultimul nasture.

3. DESPRE DUBILE KANTIENE ȘI REGÂNDIREA CONCEPTULUI DE CAPRĂ DIN "CRITICA TRACȚIUNII PURE”.

Lumea ar fi fost cu totul alta, în ziua de azi, dacă nu ar fi existat Descart și capra neagră. Bun și raționalismul, dar să nu exagerăm. Ce te-ai face dacă Polusul ar fi condus de poeți? Avea dreptate Platon. Om gospodar! Lumea a ajuns unde a ajuns din cauza unui virus de logică, a unui „Dubito ergo cogito” care a lăsat căruța fără „tracțiunea pură”. L-a

mirosit de nuanța de sofism, peste vale, peste deal și peste veac, Jose Ortega y Gasset. Îl lua peste picior: Ei, și ce dacă ai ajuns la „cogito”, ce legătură are cu „sum”? „Cogito” te face „cugetător” și atât. Dacă Descartes ar fi deschis larg porțile lui „cogito ergo amo” altfel ar fi arătat lumea luminată de rațiunea inimii. Am încercat, cu fratele Charles, să înțelegem mașinaria aceasta biologică în „tracțiunea pură”, să găsim o explicație de ce „Capra Ibex” este atât de neagră că pe noi evoluționiștii ne-a lăsat cu gura căscată. Charles a ales girafa, iar mie mi-a lăsat capra să rezolv ecuația cu „the missing link” și în loc să facă be-he-he la mine, până la urmă am făcut eu be-he-he la ea, cu toată reverența datorată unei surori mai mare, mai înțeleaptă și mai smerită decât mine. Ce m-aș fi mândrit eu la un sinod ecumenic rezolvând, prin revelarea secretului de capră, problema liberului arbitru, a răului și al morții! Problema căderii lui Satan nu mă interesează pentru că a căzut din prostie. Degeaba sataniștii revendică simbolul țapului ca semn turistic.

Și acum să vă văd cum rezolvați problema pe care mi-a pus-o muntele și capra, ca pe o temă de rezolvat acasă, când Chris cu tribul lui, că dacă nu s-ar înmulți ichimii ar rămâne lumea sterilă, m-a adăugat clanului de alpiniști rătăcind prin Munții Stâncoși ai Canadei.

Plecasem de la cabana din Jaspers, Alberta, pe malul unei ape care a rămas cu semnătura Creatorului în superbul ei misterios de turcoază. M-am mirat de ce toate apele limpezi ca ochiul de păstrăv îndrăgost are culoarea verde-verzuie-albăstriu? Cineva mi-a explicat că la începutul lumii pe când ghețarii mergeau în căutarea Creatorului care uitase să le dea o hartă turistică lăsându-i de capul lor au luat și niște roci colorate ca să scrie, precum în basmul bunicii, locul de unde au plecat. Praful acela de piatră neprețuită prin eroziune s-a depozitat în fundul lacurilor și al râurilor. Am băgat mâna în apă să mă conving și deși era limpede ca lumina pietrificată a cristalului, plușurile adânci rămâneau nepăsătoare fluierelor fluide ale valurilor, vesele de piatră, vesele de cer! Demult nu mai mirosisem cetina de brad, sau de pin și inima sângera de dorul pădurilor de acasă, de la Valea Uzului până sus la vârful sacru al Nemirei. Părea că ești într-o catedrală cu strănile pline de păsări și cu vitralii deasupra fiecărui naos și pronaos de conifere. Acasă vedeai cu ochiul minții urmele dacilor, aici pe cele ale indienilor, nativilor, exterminați fie prin război, fie prin tratate de pace viclene, mai periculoase decât moartea de boli venerice pe care le-a adus omul alb împreună cu „focul viu”, alcoolul, duhuri demonice necunoscute acestor oameni curați la suflet precum lacrimile de tămâie ale brazilor din cafasal de sus de sub streășina albastră a cerului.

Va urma

DRAGOBETELE - SĂRBĂTOAREA IUBIRII LA ROMÂNII

Elena BUICĂ

Luna februarie este percepută ca luna iubirii. Înzestrați cu calde sentimente, românii au o zi în care sărbătorească dragostea în straie și-n grai românesc. Ce poate fi mai frumos decât atât? Fiecare suntem însetați de iubire și niciodată nu încetăm să o căutăm. Românii au așezat în calendar această zi numită Dragobete în 24 februarie, doar cu câteva zile înaintea altei sărbători care vestește sosirea primăverii, ziua mărtisorului. Nu este o sărbătoare oficială și nu este la fel de răspândită pe tot teritoriul românesc. În timpul comunismului sau pe diferite perioade variabile de timp a avut o soartă dezavantajată, într-un fel explicabil, fiindcă fiecare epocă are specificul ei și o anume marcă psihologică în care se produc fel de fel de schimbări obligându-ne să le acceptăm. Există însă anumite zone rurale care cred în obiceiurile moștenite din bătrâni, așa cum este și cel al Dragobetelui pe care îl văd ca pe o sărbătoare de bun augur, deoarece se crede că aduce gospodăriilor un an îmbelșugat, liniște, noroc în dragoste și prosperitate. Așa cum este specific folclorului, modul de a sărbători această zi este foarte diferit de la o regiune a țării la alta: petreceri în aer liber, dansuri, jocuri, discuții în jurul focului, săruturi, logodne simbolice etc.

Dragobetele, această sărbătoare românească închinată iubirii este o străveche zi a îndrăgostiților cu rădăcinile în tradițiile moștenite de la daci, cu credința într-un zeu tânăr, cel al iubirii, a cărui cinstire marchează simbolic apropierea primăverii. Etimologic vorbind, cuvântul "dragoste" își are rădăcinile în prima parte a numelui "Dragobete".

Fiind foarte veche, această credință populară are mai multe nume și variate obiceiuri. Dragobetele se mai numește și Năvalnicul, fiind perceput ca un fecior frumos și iubăreț nevoie mare, care le face pe tinerele fete să-și piardă mințile căzând în mrejele lui. El mai poartă și numele de Dragomir, Cap de primăvară, Ioan Dragobete, Sântion de Primăvară, Cap de Vară Întâi,

Dragostitele, Logodna păsărilor. Cea mai cunoscută variantă a originii acestei sărbători este aceea care spune că Dragobetele, fiul babei Dochii, este zeul dragostei și al buneii dispoziții și din acest punct de vedere este identificat cu Cupidon, zeul iubirii în mitologia romană și cu Eros, corespondentul acestuia în mitologia greacă. În ultimii ani, globalizarea ne-a mai înzestrat cu încă o zi a îndrăgostiților, sosită de pe îndepărtate meleaguri americane și primită cu bucurie, mai ales de tineri, sărbătoarea numită Ziua Sfântului Valentin, Valentine's Day, așezată în calendar, tot în luna februarie, dar în ziua de 14 a lunii și se vede că a prins rădăcini, s-a împământenit și a început să capete statut mioritic. Dragobetele nostru se deosebește prin vigoare față de blajinul Sfântul Valentin. Năvalnicul fecior frumos face să vibreze aerul din Carpați și nu-i de mirare că îi cad pradă fetele și tinerele neveste. Românii au început să sărbătorească ambele zile dedicate iubirii și bine fac, pentru că în fiecare din noi încap dragoste fără limite.

Sărbătoarea noastră românească are o sferă mai largă decât sărbătoarea Sfântului Valentin. Valentine's Day este sărbătorită mai ales la orașe prin diverse daruri, flori, parfum, bomboane, felicitări, inimioare făcute din pluș roșu, declarații de dragoste și se încheie cu petreceri. Dragobetele aduce în sate mai multă bucurie, răsună ulițele de voie bună, de tumultul tinereții și al vorbelor rostite în tot cursul zilei: "Dragobetele sărută fetele". Românii au fixat această sărbătoare în ziua constituirii perechilor de păsări care au iernat la noi, pentru că este considerată și o sărbătoare a fertilității, pusă sub semnul unei zeități mitice. Sunt multe credințe populare legate de această sărbătoare. Se spune că cine participă la această sărbătoare va fi ferit de bolile anului, mai ales de febră, și că Dragobetele îi ajută pe gospodari să aibă un an îmbelșugat.

Una dintre credințele străvechi este aceea că Dragobetele, Năvalnicul fecior frumos, pentru că ia mințile fetelor și tinerele neveste a fost transformat de Maica Domnului în plantă de dragoste (o specie de ferigă) care îi poartă numele, bună la descântece.

Acest falnic fecior al babei Dochii, vine în această zi să anunțe că primăvara este pe aproape. Ursul iese din bârlog, păsările care au iernat la noi se strâng în stoluri, ciripesc și își construiesc cuiburi pentru împerechere, iar oamenii trebuie să participe la această bucurie a naturii prin iubire. Pe dealurile din sat se aprind focuri, iar în jurul lor stau și vorbesc fetele și băieții. În această zi, satele românești care serbează

→ Continuare în pag. 20

O INEDITĂ REVELAȚIE DOCUMENTARĂ DIN REFUGIUL UNIVERSITAR CLUJEAN LA SIBIU

Zenovie CÂRLUGEA

ANCA SÎRGHIE: „LUCIAN BLAGA - PROFESOR ȘI MENTOR” (Junimea, Iași, 2024, 400 p.)

1. Universitara sibiancă Anca Sîrghie ne trimite o binevenită „cercetare privind cel mai controversat domeniu al activității lui Lucian Blaga”. De ce oare profesoratul și mentoratul universitarului Lucian Blaga ar părea „cel mai controversat domeniu”, de vreme ce gândul tânărului Lucian

fuse dintru început acela de a se pregăti în filosofie în vederea ocupării unei catedre universitare la Cluj...? Se cunosc împrejurările în care, susținut de Sextil Pușcariu, promotor consecvent al acestuia, Lucian Blaga s-a bucurat mereu de îndemnul, prețuirea și chiar promovarea profesorului (de la afirmarea poetică și unele premieri, la susținerea în Academie și profesorat).

În toamna lui 1919, Sextil Pușcariu este numit de Consiliul Dirigent al Transilvaniei rector al Universității Dacia Superioară din Cluj și însărcinat cu organizarea acesteia. Blaga încă era student la Viena, dar chiar de acum nutrește dorința de a intra în învățământul universitar.

Ideea de a ocupa o catedră de estetică la Universitatea din Cluj datează de prin 1919, așa cum poetul îi scria lui Sextil Pușcariu, la 15 ianuarie 1920: „V-am amintit încă din vara trecută că-mi stă gândul la o catedră de teoria cunoștinței, estetică sau alte doctrine filosofice, la Universitatea din Cluj.”

Anul următor își va susține doctoratul în filosofie la Viena, după care își legitimează relația cu Cornelia, la căsătoria civilă din 16 decembrie 1920 fiind de față și Sextil Pușcariu.

În decembrie 1923, Lucian Blaga era hotărât a-și susține docența în estetică la Universitatea din Cluj, examenul având loc abia anul viitor, la 20 iunie 1924. Din cauza unor membri ai comisiei rigizi în înțelegerea mai nuanțată a problemelor privind „stilul” și cam invidioși pe succesele literatului (Gh. Bogdan-Duică, Florian Ștefănescu-Goangă), candidatului i se recomandă „refacerea” lucrării, fiind „amănat”, altfel zis - „căzut la examenul de docență”. În

procesul-verbal al examenului, se specifică faptul că tânărul candidat la docență și-a propus „o nouă definiție a esteticului împotriva celor curente, o nouă teorie a stilului și o nouă diviziune a stilurilor”, considerându-se oportună refacerea și completarea lucrării „cu o deslușire mai largă a tezelor sale, cu exemplificări luate din toate artele și cu critica mai multor

sisteme de estetică, decât cele discutate”. În consecință, „cu majoritate de voturi comisiunea amână examenul, invitând pe domnul candidat să-și completeze lucrarea.”

Așa cum comentează autoarea noii cărți, medicinista Cornelia, care-i devenise soție încă din 1920, dovedind înțelegerea exactă a situației, va hotărî smulgerea poetului din atmosfera stresantă a Clujului și retragerea la Lugoj, orașul natal. În scrisoarea din 23 iulie 1924, profesorul Sextil Pușcariu își exprimase regretul că tânărul său amic pleacă din Cluj („Îmi pare rău că părăsești Clujul...”) dar și convingerea că „în Lugoj vei avea o epocă de concentrare și productivitate mai mare decât în Cluj sau București”. Profesorul Pușcariu nu se va înșela, căci dedicându-se scrisului „cel puțin 10 ore pe zi” (după cum aflăm dintr-o scrisoare a Corneliei adresată aceluiași S. Pușcariu), tânărul Blaga va avea la Lugoj o perioadă atât de densă și concentrată încât mai târziu, la 3 mai 1937, îi va mărturisi Corneliei că „în Lugoj am făcut saltul decisiv al vieții mele: acolo am făcut cele mai mari eforturi de gândire și am uneori impresia că tot ce am lucrat de-atunci nu e decât o repetare”. Lugojul (cu o producție întreagă de poeme, teatru, colaborări la presa culturală, proiecte) constituise pentru poet un „voluntar și necesar exil interior”. (Ion Bălu, „Viața lui Lucian Blaga”, I, 1995, Ed. Libra, p. 352).

Respins la examenul de docență cu lucrarea „Filosofia stilului”, care, spre indignarea lui Sextil Pușcariu, nu plăcuse unor Bogdan-Duică și Ștefănescu-Goangă, poetul o va tipări în toamna anului 1924 la „Cultura Națională” din București (84 p.), cu aprobarea lui Nichifor Crainic (devenit din 1 ianuarie 1923 director al secției culturale de la Fundația „Principele Carol”), iar Tudor Vianu o va recenza elogios în numărul din 15 noiembrie al „Gândirii”, la rubrica „Cronica filozofică”, găsind în ea „o perfecțiune a stilului filosofic către care eu nu pot nicicum năzui”, autorul introducându-ne în „o lume nouă și plină de un pathos teoretic concentrat”. Filosofia aceasta a stilului e un fel de „filozofie a culturii”, observă eseistul, stilul nefiind decât „expresia culturalului în artă”. Într-un fel, tinzând către definirea „stilului absolut”, Blaga ar face aici și „un autocomentator la opera sa poetică”... („Gândirea”, An IV, nr. 3, 15 noiembrie 1924, p. 92-93).

În toamna lui 1926, Blaga va pleca în diplomație. Vreme de treisprezece ani (până în primăvara lui 1939), poetul va funcționa ca atașat și secretar de presă la

Legățiile României de la Varșovia, Praga, Berna - în două rânduri, Viena și chiar „ministru extraordinar și plenipotențiar al României” la Lisabona.

Anca Sîrghie demonstrează în mod documentat că niciodată Blaga nu a renunțat la gândul unui profesorat universitar așezat, după cum rezultă din corespondența purtată fie cu profesorii Ion Breazu și Ion Chinezu, fie cu Vasile Băncilă și Basil Munteanu. Împreună cu ultimii doi, Blaga și-ar fi dorit să alcătuiască un triumvirat didactic la Universitatea din Cluj...

2. O altă încercare de a intra la Universitate, în calitate de profesor, se produce în 1937, încă din primăvară poetul pregătindu-și dosarul, cu copii de acte legalizate și Memoriul de activitate (tipărit la Cluj de Ion Breazu în aprilie 1937). La 3 martie, însă, Sextil Pușcariu îl informează pe Blaga că doar mai târziu se va susține concursul la Universitatea din Cluj („Concursul va fi numai la toamnă”). Poetul, aflat la Berna în misiune diplomatică, îi trimite lui Breazu „pe adresa lui Sextil” câteva pachete „cu cărțile mele de adăugat la cererea pentru concurs.”

La 27 noiembrie 1937, Sextil Pușcariu îi scria poetului la Berna că „vom începe pe la 4 decembrie”, deci să fie gata de drum „când vei primi știrea”. Mulțumit după „cum se dezvoltă lucrurile până acum”, Sextil îi comunica totodată: „ca președinte al comisiei, am mari avantajii.” (Să precizăm că încă din 1926 Sextil era profesor de filologie română la Universitatea din Cluj). Sesizând, însă, că în publicarea catedrei s-au strecurat unele nereguli similare cu acelea de la Facultatea de științe („titlul catedrei, așa cum a fost publicat, nu corespundea cu situația legală a catedrei, fiindcă el era schimbat numai prin buget și nu printr-o lege specială”), decanul Nicolae Drăganu sesiza Senatul facultății, la 27 noiembrie 1937, intervenindu-se la Minister pentru anularea concursului anunțat și publicarea din nou a catedrei vacante de „Estetică generală cu deosebită privire la estetica literară”. În acest fel s-a înființat o nouă catedră de „filosofia culturii”. anume pentru Lucian Blaga, iar pentru celălalt concurent valoros, Liviu Rusu, catedra de „estetică”. Faptul care a grăbit numirea trebuie pus în relație cu noul statut de subsecretar de Stat în Ministerul de Externe al lui Lucian Blaga, în cabinetul Goga-Cuza (30 decembrie 1937 - 10 februarie 1938). La 13 ianuarie 1938, Consiliul Facultății de Filosofie și Litere, prin memoriul lui D. D. Roșca, propunea ministerului înființarea Catedrei de Filosofia culturii. Propunerea este aprobată la 19 ianuarie 1938 și publicată în „Monitorul Oficial” la 29 ianuarie 1938. Luând act de înființarea catedrei, la 5 februarie 1938, Consiliul Facultății era împuternicit de a chema, în termen de două luni, cu gradul de profesor titular, pe un confrate sau membru al Academiei. Este important de reținut că, în toată această tevatură de aducere a lui Blaga la Universitate, propunerea de modificare a Legii învățământului o făcuse Sextil Pușcariu și prin ea se înființa catedra. La 23 martie 1938, în cea de-a V-a ședință, Consiliul Facultății se întrunește, Raportul de chemare fiind

prezentat de D. D. Roșca și contrasemnat de Sextil Pușcariu, Marin Ștefănescu și Florian Ștefănescu-Goangă. Supus aprobării, Consiliul hotărăște în unanimitate chemarea lui Lucian Blaga, doctor în filosofie și membru al Academiei, la catedra de „Filosofia culturii”. Așa cum dovedește Anca Sîrghie cu argumente peremptorii, primirea lui Blaga în Academia Română nu

Acele vor fi trimise la Minister la 30 martie, iar la 21 aprilie – pe când poetul se afla în misiune diplomatică la Lisabona, pe malul Atlanticului – Rectoratul Universității din Cluj era anunțat prin Înaltul Decret nr. 1495 din 1938 că Lucian Blaga este numit, „începând cu 1 octombrie 1938, profesor titular la catedra de «Filosofia culturii»”.

3. Odată creată catedra de „filosofia culturii”, în primăvara lui 1938, Blaga va renunța la demnitatea de ministru plenipotențiar la Lisabona. Își va prelua, cu lecția de inaugurare din noiembrie 1938, postul didactic, urmând să vină la catedră începând cu anul universitar următor 1939-1940, drept care în primăvară își dă demisia din diplomație.

Timp de aproape zece ani, Lucian Blaga va funcționa ca profesor de filosofia culturii, până la reforma învățământului din 1948, după desființarea catedrei (toamna lui 1948) fiind trecut pe post de cercetător la Institutul de Istorie și Filosofie al Academiei Române din Cluj (1949-1951), apoi bibliotecar-șef (1951-1954) și director-adjunct (1954-1959) la filiala din Cluj a Bibliotecii Academiei, de unde va cere ieșirea la pensie.

Blaga îi aprecia foarte mult pe Basil Munteanu, - autorul cunoscutei în spațiul european al lucrării „Panorama de la littérature roumaine contemporaine” (1938), prima „sinteză vie” despre literatura română pentru Occident, - spirit iluminist și desăvârșit prieten, gratulat de Blaga cu sintagma nominativă „Baiazid de la Sorbona”, și pe Vasile Băncilă, cel ce scrisese în 1937 un pătrunzător serial reluat în extenso în lucrarea „Lucian Blaga, energie românească”, la propunerea lui Ion Chinezu, neștiind, de fapt, că „regizorul” din umbră era însuși Lucian Blaga, cel care va suporta și cheltuielile de editare... Împreună cu aceștia, Blaga dorea să alcătuiască în plan universitar tripleta de aur, gând exprimat în scrisoarea din 14 aug. 1938 adresată lui Basil Munteanu: „Sextil mă reclamă cu multă energie la Cluj. De altă parte și eu am planuri mari, și țara mă cheamă. S-ar putea întâmpla...Nu știu cum, dar am impresia că e momentul nostru! Și că prea trăiesc în vis, de când sunt în străinătate. Caută să-ți treci tezele cât mai curând! Vreau să facem un miracol la Cluj. Cu Băncilă împreună (...) Ascultă Baiazid: trebuie să facem din acel cuib clujean – centrul spiritului românesc, cum n-a mai fost altul!” (Basil Munteanu, „Corespondență...”, cf. I. Opreșan, op. cit., p. 167).

4. În raport cu activitatea sa literară și filosofică, deceniul de profesorat al lui Lucian Blaga nu s-a bucurat, în planul cercetării literare, de aceeași atenție, deși nu au lipsit unele referiri în articole speciale (v. Ovidiu Drimba,

fostul asistent, și Gheorghe Pavelescu, fostul student dublu doctorand, ori George Toma Maioreescu evocând „ultimul examen, la Cluj, cu Blaga”) și mai ales interviuri luate unor apropiați (v. I. Opișan, „Lucian Blaga printre contemporani. Dialoguri adnotate”, 1987). În 1995, Mircea Cenușă a scris o carte despre „Lucian Blaga și Universitatea din Cluj”, iar mai recent criticul și istoricul literar Mircea Popa lucrarea „Figuri universitare clujene” și Marcela Sălăgean, „Universitatea din Cluj în perioada interbelică” (I, 2019).

În 2013, fostul student clujean al lui Lucian Blaga (care aflăm că utiliza doar două calificative: „Bine” și „Foarte bine”), profesorul Valer Popa – autor și al unui roman autobiografic „Frumoasele sabine” sau povestiri în care apare figura statuară și totuși destul de umană a marelui filosof – îmi solicita ajutorul în privința unei lucrări, pe care am și prefăcut-o: „Lucian Blaga – profesorul: omagiul unui fost student” (Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2014, 148 p., cu ilustrații). Ba mai mult, la p. 122-146, autorul a ținut să fie reprodus interviul ce mi l-a acordat în decembrie 2010, publicat în trimestrialul târgujan „Portal-MĂIASTRA” și inserat în lucrarea noastră „Lucian Blaga – între amintire și actualitate, interviuri & reportaje” (Fundatia-Editura „Scrisul Românesc”, Craiova, 2011, pp. 159-183). „Din toate cursurile pe care le-am auzit în cei trei ani [1945-1948, n.n.], - ne mărturisea fostul student Valer Popa – dar mai ales din concluziile pe care le formula la finalul dezbaterilor din seminar, am simțit strădania profesorului de a ne îndruma spre considerarea omului ca spirit creator, capabil să afle în interiorul său și să valideze marile atribute ale divinității, în viziunea clasică a aceluia ideal uman, «Kalokagaton», Binele, Adevărul și Frumosul. De aici și diferența pe care o accentua dintre credință, nevoia de a crede, de a spera în dificilul drum spre perfecțiune și cultul religios, instituție laică, politică, a tuturor societăților organizate.”

Noi înșine am publicat unele articole și cărți în care am reținut date, oameni și întâmplări din activitatea universitară a lui Lucian Blaga, la Cluj și în refugiul de la Sibiu (1940-1945) provocat de anii războiului (abia în 1946 poetul va reveni, cu domiciliul stabil, la Cluj). Îi mulțumim autoarei pentru bibliografierea a cinci lucrări (studii, eseuri, interviuri, 2006-2012) și șase articole din periodice, inclusiv a celor două volume de dicționar-brand „Oamenii din viața lui Lucian Blaga” (I-II, 2017-2018). Menționăm că de ani buni doamna Anca Sîrghie participă la Sesiunea de comunicări științifice prilejuită de edițiile Festivalului Internațional „Lucian Blaga” de la Sebeș-Alba, în ultimii doi ani făcându-ne cunoscut conținutul cărții de față.

Cercetătoare meticuloasă a vieții și operei lui Lucian Blaga, așa cum a dovedit-o prin lucrarea monografică „Lucian Blaga și ultima sa muză” (2015), reluată în traducere sub titlul „Lucian Blaga et sa dernière muse” (2020), d-na Anca Sîrghie este și autoarea unor articole privind „amintiri din tinerețe cu Lucian Blaga” (interview cu prof. Rodica Bota, publicat în „Lumina slovei scrise”, vol. XVI, Sibiu, 2016, pp. 7-17) și „despre debutul activității

didactice universitare a lui Lucian Blaga” („Caietele Blaga”, Sebeș, 2024, pp. 39-61).

„Până în prezent, exegeții nu s-au oprit suficient asupra profesoratului blagian – scrie autoarea în „Notă asupra ediției”, dând exemplul nu tocmai fericit al filosofului Al. Surdu care în articolul „De la Noica la Blaga și invers” („Caietele Blaga”, 2014) „menționează doar în treacăt profesoratul savantului născut în satul Lancrăm”...

Abordând un spectru mai larg de probleme, care în general se cunosc din lucrări dedicate vieții și operei lui Lucian Blaga (să amintim aici lucrările documentare inevitabile ale lui Basil Gruia, precum și monografia detaliată „Viața lui Lucian Blaga”, în patru volume, alcătuită de Ion Bălu), dna Anca Sîrghie face referiri pertinente privind „filonul profesoratului în biografia lui Lucian Blaga” (despre unchiul său Iosif Blaga de la gimnaziul brașovean am scris și noi) și, desigur, încercările repetate ale lui Blaga de a deveni profesor la universitatea clujeană. Îl urmărește pe poet în „drumul de la diplomație la profesorat”, insistând asupra „discursului inaugural” din toamna lui 1938, îndeplinindu-se astfel „visul profesoratului”. Apoi, autoarea se întreabă retoric „De ce Sibiu a găzduit Universitatea clujeană în refugiu?” și lămurește „Ce a însemnat refugiul la Sibiu pentru Lucian Blaga”. Sunt consemnate unele „ritualuri didactice” și „performanțe publicistice”, conferințe publice sau prezența la ceneuri studentești „ca forme ale mentoratului blagian”.

Nu sunt uitați asistenții profesorului Lucian Blaga, căroră le-a fost „și mentor” (Radu Stanca, Zevedei Barbu, Ovidiu Drimba, între „discipolii” apropiați I. D. Sîrbu). Desigur, nu puteau lipsi referirile la „Lucian Blaga față în față cu ideologia marxistă”, implicând ultimii doi ani de profesorat. Sunt, desigur, lucruri care se cunosc și care, în prezenta lucrare, fixează cadrul, dau contur, detaliază aspecte privitoare la profesoratul și mentoratul blagian.

Miezul justificativ al cărții de față îl constituie, însă, cu totul inedit, „caietul de notițe de la cursul de Filosofie”, aparținând Feliciei Ionașiu (1906-1988), studentă la Sibiu (deși avea pe atunci 37 de ani), o prietenă de familie, care a consemnat cursul respectiv cu începere din 5 noiembrie 1943. Ca și familia dr. Cornel și Viorica Manta, cu proprietate la Gura Râului, cea a dr. neuro-psihiatru Liviu și Felicia Ionașiu se bucura de sincera prețuire și prietenie a poetului. Vor fi apropiate aceste familii de poet, participând, în vara lui 1951, la nunta lui Dorli Blaga cu matematicianul Mihai Gavrilă din Cluj, ce a avut loc la Gura Râului (la Basil Gruia vedem câteva fotografii, preluate de autoare – ne permitem să mai facem cunoscută o altă fotografie, inserată de Mia Frunzetti în „Confesiunile” sale din 2013). Prietenia poetului cu familiile unor medici se explică prin mutarea, de la Cluj, în timpul refugiului (1940-1945), a Clinicilor de psihiatrie și de neurologie, ce vor fi găzduite de Spitalului de Neuropsihiatrie din Sibiu (director Gh. Preda, vecinul autoarei pe care o socotea „fetița lui sufletească”).

Va urma

ENERGII NARATIVE, POETICE

Florin GRIGORIU

Citiți! Încărcați-vă energetic cu tainele colegilor, sufletelor îngemănate! Priviți-le oglinzile lor și veți vedea că semănați!

NICOLAE IOAN DRAGU, Detonare în jungla realității, poeme instant pamflet, Editura Amanda Edit, 2019, 98 de pagini.

Iată trei raze concentrate, laser poetic, gândind împrejurimile:

„Revelație: erezia statisticii îngroșate de victime.” (p. 59)

„Măcar odată devino erou; Făcliază centaur din orice bou.” (p. 87)

„Tundem Universul-oaie de lâna stelelor.” (p. 51)

Cu vorbele mele, îmi spun: N-avem statistică. Nu știm câți suntem, câți votăm cu a și câți cu b... nu cred în cifrele oficiale: zilnic ni se mărește pensia/ salariul și zilnic prețul lumini este mai mare! (lumina, de orice fel! Inclusiv cartea, școala). Despre centauri, numai de bine, după 8 ani...

Lâna stelelor poate fi găsită pe corăbiile-cărți ale argonauților vremilor noastre (inclusiv ale autorului numit aici). „Haz de plaivaz”, în pofida celor fără esofag, proze stabilopode în subsidiar new-age, Editura Ghepardul, București, 2022, 134 de pagini.

„Caut fețele, închipuirile, tridimensiunile Adevărului. Descopăr cloaca, prăpastia, haznaua, abisul Minciunii.” (p. 70)

„Mare crai, mare colecționar de zgârcenii, mână întinsă la pomană, s-a pupăcit cu dumneai pe obraji, ptiu drace, o gădila mustața, a luat loc pe unul din fotolii, lateral, și cap-cameră, a tușit ca un monstru sacru, avea chef de tăvăleală.” (p. 122)

„Îl are pe dracu-n ea. Mă face să mănânc jar și nori când o văd. Iar după ce scap din mâinile ei, mă simt din nou tânăr ca un fulg, de parcă am trecut printr-o sută de piscină și o mie de dușuri sexuale, filtrante, vii.” (p. 20)

Titlurile schițelor, peisaje social-politice la zi, sunt „Sache Minciună”, „Pedepsit de caracter” și „Explicație sumară sau raport la zi”. Modul de a compune și descompune realul este o sursă de reprezentare a societății noi, care ne subjugă zilnic cu noile filos(z)ofii din locuri vest-est, care se îngemănează în imoralități și iluzorii „va fi mai bine”. Panait Istrati surâde pe sub mustăți dadaiste, puse de oratorii zilnici, din realitate și din ecran și spune: Știe să scrie! Ceea ce e mare lucru, fiindcă este greu să descrii o societate cu toate alea/ îmbrăcă - mintea/ rupte.

DAN GÎJU, „Diribiștii” ediție revăzută, adăugită și

adnotată, roman distins cu „Premiul pentru proză, George Florin Cozma” al revistei „Viața armatei” pe anul 2000, Editura Favorit, București, 2000, 670 de pagini.

„...locotenentul-major Dan Decaru, alias „Lupul Turbat”, comandantul Companiei a V-a Căi Ferate din primul meu an de studii acolo, se străduise să ne bage în creier cu polonicul că arma noastră feroviară și nu alta ar fi cea mai nobilă din câte există. Și acum chiar sunt convins de faptul că așa și este, chit că după anul 2000 încoace, a dispărut din analele armatei române, ca și când nici n-ar fi fost, cum ziceam, precum odinioară cavaleria...” (p.19)

„Astăzi, la ora de față, la mai bine de trei decenii de când se petrec întâmplările relatate în această carte, întâlnesc prin presă, îndeosebi (ba chiar și în cărți de istorie cu pretenții), tot felul de ineptii legate de militarii care au fost încorporați odinioară în unitățile destinate economiei naționale, cu deosebire despre diribiștii din DLEN se vorbește; nu va mai trece mult și or să apară chiar studii savante și lucrări de doctorat, în care orice neavenit, în special vreun jurnalist cu livret de „apt necombatant”, „soldat neinstruit” ori literat inapt medical pentru front (nu spun că am întâlnit și un colonel făcut la ștanță!) își va da cu părerea, marota unora fiind pur și simplu aceea că, vezi Doamne, România noastră nu va mai avea niciodată nevoie de armată (...)” pp 21-22.

Până aici am citit azi noapte, cartea primind-o ieri de la autor (n.1964, 40 de titluri, romane mai ales, dar și cunoscut ziarist, cu publicistică și studii /cercetare istorică, în deosebi; seria de autor având încă patru cărți „Și pace va fi în inima mea”, 2021, „Figurantul”, 2022, „Fantomele nu răspund la salut”, 2023, acesta „Diribiștii” și în lucru: ATENȚIE, căutați, cumpărați, citiți și „Duelul condamnaților și „Zodia capului de mort”, două următoare romane.

Scriitorul este unul dintre scriitorii cărora le place să scrie despre cele trăite, are fler de prozator, stare și, mai ales, ochi de observator și de cunoscător, un luptător al prozei realiste „cu tendință! (în paranteză spus, chiar și arta pentru artă sau cea numită, rebotezată altfel, tot cu tendință este, de spălare de orice simț moral, istoric, național, adică a fi nimic,) al celor din prima linie a narativității umane, românești, în bună tradiție istoric literară, continuatoare a trudei zilnice întru republica literară, dătătoare de optimism. Artă evocatoare, descriptivă, a unei lumi bine cunoscută.

Îmi pare rău a nu dormi diseară, dar în liniștea nopții voi continua a citi cartea. Pentru că-mi place subiectivismul cu care privește lumea, stilul clar, umorul și mai ale că este personajul... știutor, bonom, munteanul călit prin experiențe și cunoaștere.

A nu uita a spune că are o critică bună, că e recunoscut ca autentic prozator de George Coandă, Constantin Strună, Alin Zaharia, Alexandru Bodea (note în această carte), iar premiul acordat, purtând numele unui scriitor militar, om de mare probitate/ acuratețe literară și de talent deosebit, onorează cele două bresle- al scrisului și al pazei bunurilor naționale.

VICTORIA MILESCU, „Nu stârniți câinii” versuri, Editura

Bifrost, București, 2024, 124 de pagini, premiul I la „Concursul de manuscrise Bifrost 2023”. „Cuvintele, ca pilitura de fier/ pe meridianele trupului meu –hartă magnetică vie.”

Am ales un tristih, de sine stătător, emblemă sau cu vorba scriitorului Gim Laurian, estemă, din „Alinierea cuvintelor” p. 9. primul poem, ce nu necesită comentarii, având energie/ profunzime proprie, o artă poetică.

Iată încă două exemple, din alte două poeme („Ai grijă...” p. 72 și „Lumea contemporană”, p. 103) „Cineva mă atenționează:/ Ai grijă cu apa!/ s-ar putea să nu mai fie/ acolo unde era,/ nici cum o știai.”

În cinci versuri, alese de mine, în 10-6-8-7-5, adică în 36 de silabe, un fenomen îngrijorător, dar Cineva are grijă să ne spună să fim atenți. Păcat că apa, în București, e a... francezilor, iar aerul poeziei e trist!

„Pe nimeni nu mai interesează/ Să fii înțelept/ Într-o lume pierdută.”

Poezia autoarei cuprinde avertismente, stări de explozive manifeste existențiale, o altă descriere a lumii, asemănătoare bacovienei existențe de acum o sută de ani, când poetul simțea tragic lumina prezentului.

Autoarea este un rod bogat al acestui pământ și al acestor ape, ale Dunării veșnice, literare.

MARIA MARE, Lacrimă de floare, versuri, Contraste literare, Giurgiu, 2023, 112 pagini, ilustrații/ coperta de Paula Cionca.

„Mergi cu picioarele goale/ prin destinul tău...”

→ Continuare din pag. 15

Dragobetele răsună de veselia tinerilor și de zicala: "Dragobetele sărută fetele". Conform tradiției, de Dragobete, baietii și fetele trebuie să glumească și să respecte tradițiile acestei sărbători dacă vor să se bucure de dragoste tot anul. Un obicei încărcat de multă veselie și frumusețe tinerească era acela al alergatului. Tinerii, fete și băieți, îmbrăcați în strai de sărbătoare, se întâlnesc la biserică, apoi plecau la pădure să culeagă floricele dacă au norocul să le găsească, se joacă, se hârjonesc și la întoarcere, fetele coboară în fugă spre sat fiind urmărite de flăcăii îndrăgostiți și dacă le prind, le sărută zicând: Dragobetele sărută fetele". Acesta era și un prilej pentru a arată dragostea în fața comunității. Este și credința că cei care nu vor să sărbătorească Dragobetele vor rămâne singuri tot anul în curs. În unele locuri există obiceiul ca fetele mari să strângă și să păstreze cu grijă apa cu proprietăți magice din topirea zăpezii din această zi, numită zăpada zânelor cu care să se spele pe față, sau pentru descântece care să atragă iubitul.

Este și credința că bărbații nu trebuie să nu le supere pe femei, să nu se certe cu ele, pentru că altfel nu le va merge bine în tot anul. În această zi, nu se coase și nu se lucrează la câmp și se face curățenie generală în casă, pentru ca tot ce urmează să fie cu spor. În aceasta zi, oamenii mai în vârstă trebuie să participe și ei, să aibă

Simți tăieturile/ și frigul/ pământului prea dur.”

Poeta are, fără să știe, în acest volum o tanka, poem concis această cvintă de 8-5-6-3-6=28 de silabe, în poemul paginii 33, fără titlu. Întreaga carte este un mers sincer, o destăinuire, o înflorire lirică, rourată.

„Iubesc culorile/ așa cum sunt./ Ele nu mă vor trăda niciodată/ și nu îmi vor condiționa/ nicipând iubirea,/ Iubește tot ce te înconjoară!/ Viața este/ despre ...iubire./ Nu lăsa/ gândurile negre/ să vină și să/ stea cu tine!”

Un citat de la pagina 26 (poemul fără titlu, ce începe așa, la p. 24: „Iubesc culorile.. mă regăsesc/în starea lor de bucurie.”

Închei astăzi cu această dorință de regăsire în frumusețile lumii care ne înconjoară.

Și nu uitați: „Voi iubi/ și voi fi iubită.../ așa cum floarea de cireș/ iubește și e iubită/ în fiecare primăvară.../ de singurul ei copac.../ cireșul.” (p. 11)

Literatura este azi, aici, pomul înflorit, care ne iubește. Fiți lângă el!

Florin Grigoriu, cititor de energii narative și poetice, care spune, odată cu un Calendar găsit (Mamei -Editura Helen Exley), la 12 octombrie: „Îți mulțumesc pentru zilele fericite, pentru speranțe și pentru ceea ce sunt.”

Mulțumesc și autorilor, pentru cărțile lor, pentru că în alt Calendar (Creștin - Editura Maxim concept), scrie „Cinstește munca câmpului, ca să nu pieri de foame.”

Și scrisul, precum ogorul țăranului, fermierului, este un loc dătător de hrană.

grijă de toate animalele din ogradă, dar și de păsările cerului. Nu se sacrifică animale pentru că astfel s-ar fi stricat rostul împerecherilor. Femeile obișnuiesc să atingă un bărbat din alt sat, pentru a fi dragăstoase întreg anul. Amintirea care s-a păstrat cel mai bine în memoria mea legată de obiceiurile acestei sărbători, din comuna mea natală, Țigănești -Teleorman, este cea a legământului fraților de cruce. Doi băieți care doreau să rămână nedespărțiți în prietenia lor, își creștau pielea pe antebraț în formă de cruce până apăreau picături de sânge, apoi își suprapuneau mâinile peste cele două cruci ca să se amestece sângele, își jurau prietenie pe viață și astfel deveneau frați de cruce.

Cu toată încărcătura de frumusețe a acestei sărbători îmbrăcată în straiile bunei dispoziții și a iubirii în grai românesc, totuși sunt destul de mulți cei care nu cunosc prea bine aceste tradiții sau obiceiuri păstrate din generație în generație. M-am așternut la scris aceste rânduri socotind că e de datoria mea să scot la lumină câteva din ele. Și a mai am ceva importat de spus în final. Am vrut să vă amintesc că ziua de 24 februarie nu trebuie să vă prindă singuri, dacă doriți să aveți parte de un an îmbelșugat și plin de dragoste și să nu-l uitați nici pe Sfântul Valentin, căci trăim în lumea lui. Eu vă doresc ca aceste zile să vă aducă atâta iubire cât cuprinde întreg necuprinsul inimii.

În căutarea adevărului (93).

Tulbură-ne și Trezește-ne Doamne!

„Trăim într-o epocă extraordinară în care ne putem gândi la univers, utilizând legile fizicii. Este posibil, ca în timp, ideile noastre să se schimbe, dar așa este știința.”

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Prof.dr. Gheorghe Valerică CIMPOCA

Mulți lideri politici le este caracteristic un narcisism accentuat, uneori aproape patologic. Există și un termen clinic; „**Tulburare narcisistă de personalitate pentru cazurile morbide**”. Narcisiștii sunt exagerat de preocupați de propria lor persoană, ei adoră aparițiile în public, la TV, pe scenă. Ei vor să dețină puterea, să fie laudați și adulați, își atribuie o importanță hiperbolizată, iar în lipsa atenției cuvenite, cad în depresie, devin invidioși și răzbunători. De această tulburare narcisistă profită o mică parte a bogaților care dețin peste 90% din bunurile planetei și impun politicile de exploatare a acestora. Cam 1% din populație suferă de tulburarea narcisistă de personalitate, dar în rândul liderilor politici, în rândul artiștilor și al directorilor de companii, procentajul este de câteva ori mai mare. În ultimele decenii se înregistrează o proliferare dramatică a personajelor politice cu o asemenea trăsătură de personalitate. Dacă analizăm bine, nu ne va fi dificil să identificăm politicieni narcisiști și în rândurile clasei noastre politice; e plină țara de lideri și liderași care aplică tot felul de artificii și trucuri de promovare pentru a fi mereu în vizorul public și pentru a consolida temelia unui propriu „**cult al personalității**”. La drept vorbind, narcisismul, într-o formă sau alta, este omniprezent în viața umană. Creațiile artistice, precum și cele științifice ar fi fost mult mai puține și mai modeste dacă la originea lor nu ar fi stat o dorință sănătoasă de afirmare a autorilor. Astăzi lumea a devenit foarte creativă fiindcă și oamenii au devenit mult mai ambițioși să-și facă un nume, să primească laude, aplauze și satisfacție de la roadele muncii lor. Însă e cu totul altceva când narcisismul și dorința de afirmare se transferă pe teren politic și ideologic; acolo ambițiile unor indivizi pot avea consecințe periculoase pentru zeci de milioane de oameni. Și așa ceva se întâmplă mult mai des decât ne închipuim. „**Mânia, furia, războaiele, uciderile și tot pomelnicul relelor, din pricina lor au prins atâta putere între oameni**”. (Sf. Marcu Ascetul, Filocalia 1). De ce? Dacă suntem atât de evoluți, de civilizați, de democrați, de ce încă există în lume războaie? Și ce războaie! Politologii caută să explice conflictul dintre popoare prin nepotrivirile culturale și religioase, prin rațiunile economice, prin tensiunile civilizaționale, prin incompatibilitatea Occidentului, exponent al adevăratei democrații (sic!) și celelalte state ale lumii. Și e cât se poate de justificat, dar e departe de a fi totul. „Secolul vitezei”, cum a fost considerat veacul al XX-lea, și cât am

reușit să trăim din al XXI-lea, supranumit „secolul informației”, ilustrează cât de mult rău pot produce războaiele, câtă suferință și câtă nedreptate. Și, cu toate acestea, ele nu încetează. După încheierea Războiului Rece, optimiștii s-au grăbit să proclame victoria totală a păcii, dar s-au înșelat amarnic. De atunci, am asistat la însângerarea Serbiei, a Irakului, a Afganistanului, a Siriei și la conflicte armate în atâtea alte locuri de pe glob. La granițele României e în plină desfășurare un conflict fratricid, pe care Europa, cu siguranță, nu și-l dorește, cu atât mai puțin vecinii Ucrainei. Se caută explicații și vinovați, se caută soluții, dar rezolvarea, încheierea luptelor și instaurarea păcii par a fi foarte departe. Războiul nu e o invenție modernă, e la fel de vechi pe cât e căderea lui Adam. Dacă dorim să aflăm răspunsuri lumesti și filosofice, poate una dintre cele mai potrivite lecturi ar fi „**Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale**” a lui Samuel P. Huntington, o carte faimoasă, pe alocuri chiar profetică. Vă propun să-i întrebăm pe sfinții Bisericii lui Hristos: „cum oprim războaiele? de ce nu încetează războaiele?” Pentru că știa că cele dinăuntru omului le provoacă pe cele din afară, Sfântul Marcu Ascetul susține: „**Mintea devine oarbă prin aceste trei patimi: prin iubirea de argint, prin slava deșartă și prin plăcere**.” Cum poate fi mintea unui lider, a unui președinte, a unui rege, a decidenților unui stat, altfel decât oarbă, când doresc ca ei și grupurile lor de interese, să fie cei mai bogați, cei mai respectați, cei mai puternici, cu prețul vieților curmate, a urâciunii pustirii lăsate în urma lor, toate mascate sub spiritul dreptății și al securității? Planeta geme sub lăcomia celor ce se socotesc stăpâni și nu au frică de Dumnezeu. Amarnică înșelare, cumplită patimă! Conflictele armate servesc celor fără minte și plătesc cei ce nu se pot împotrivi, iar la final, chiar cei ce le-au provocat. Judecata și răzbunarea sunt ale lui Dumnezeu, nu ale omului (Rm.12, 19). Dar, până acolo, să recunoaștem, omul trăiește și la scară interioară durerea războiului. Dacă nu e războiul patriei, e războiul său personal, e mânia, ura, neiertarea față de aproapele, gândul de răzbunare și chiar fapta. Dacă la nivelul conflictelor interpersonale suntem actorii principali, la scară mare, statele devin actori ai conflagrațiilor. Se schimbă registrul lexical, nu mai spune nimeni că Georgescu l-a ucis pe Popescu, ci se spune: rușii i-au omorât pe ucraineni, ucrainenii pe ruși, americanii pe afgani, sirienii pe americani, etc. Și astfel încetăm să mai fim empatici, sensibili la durerea de lângă noi. Războiul e hidos din toate punctele de vedere și urât mirositor, e mincinos și, fără excepție, nedrept. Să recunoaștem deci: nu ține de noi ca războaiele mari să se oprească. Nu noi, niște mărunți, decidem ce stat cu ce stat să se lupte și ce fel de ceai să se bea în cabinetele

vremelnicilor stăpânitori ce decid conflictele. De noi depinde altceva! Evitarea, cu orice preț, a războaielor sufletești, de zi cu zi, cele ce-i au ca inamici pe cei din casa noastră, din cercul de prieteni sau de cunoscuți, din rândul colegilor de muncă. Pe acelea le putem stăvili! Cauza războaielor e comună: iubirea de arginți, slava deșartă și iubirea de plăcere! Din cauza lor se distrug atâtea familii, suferă atâția copii și atâția vârstnici, mor atâția oameni! Și, de ce să nu recunoaștem, așa se cultivă sămânța războiului. Și conducătorii pe care-i criticăm au fost cândva copii inocenți și curați, dar adulții din jurul lor, nevindecați de cele trei vicii, i-au crescut în spiritul nedreptății, al asupririi, al răzbunării. Prin urmare, să nu credem că e inutil să facem efortul reconcilierii și al opririi războiului în fașă, în viața noastră particulară. Războaiele mari au avut și au, la origine, războaiele pierdute de gândurile bune. Măine, la conducerea țării, ar putea fi unul dintre copiii noștri. Deciziile le vor lua și în duhul a ceea ce am sădit și am cultivat noi, părinții și dascălii lor. Ori, noi am deraiat de la Adevăr și ne îndreptăm spre o dictatură universală a omului, care se consideră creatorul tuturor lucrurilor și cuceritorul universului. Ori, nu este așa, omul nu a creat nimica, a luat materiale de la natura creată de Dumnezeu și a prelucrat-o după inspirația acesteea. Numai ceva care e mai presus de un lucru poate crea lucrul respectiv. Numai o Ființă mai presus de univers ar fi putut crea universul. Iar Ființa aceasta este Dumnezeu descoperit în Biblie, Dumnezeuul căruia ne închinăm și îi slujim, fiindcă El este Creatorul nostru. Pe de altă parte, aflăm că acest Dumnezeu – Cel care a creat universul, Cel care a umplut spațiul cosmic cu miliarde de galaxii – este același Dumnezeu care a venit pe pământ ca om pentru a trăi în mijlocul nostru și, chiar mai mult, pentru a purta singur pedeapsa pentru păcatele noastre. Uneori spunem că anumite lucruri sunt **„prea frumoase ca să fie adevărate”**. Totuși ce ar putea fi mai frumos pentru noi, niște ființe păcătoase care trăim într-o lume decăzută, plină de suferință, decât să cunoaștem adevărul minunat al dragostei Creatorului nostru, o dragoste atât de mare, care L-a determinat să coboare la noi în persoana Domnului Iisus Hristos și să își lege pentru totdeauna destinul de noi? Cum ar trebui să arate viața noastră, în lumina acestui adevăr extraordinar? Din dorința de a-L îndepărta pe Dumnezeu din conștiința omului, multă vreme s-a susținut ideea că universul a existat dintotdeauna – nu a fost creat, deci nu există un Creator – sau ideea că a apărut la întâmplare. Dar dovezile că universul a avut un început au devenit atât de puternice, încât aproape toți oamenii de știință le-au acceptat, cel puțin deocamdată (teoriile științifice, chiar și cele considerate a fi de necontestat, sunt deseori schimbate sau respinse). Universul nu a fost întocmit dintr-o materie preexistentă. Universul a fost creat prin puterea Cuvântului lui Dumnezeu, adică atât materia, cât și energia au fost aduse la existență prin puterea Sa. Creația din nimic mai este cunoscută sub denumirea de creație ex nihilo. Și noi, oamenii, putem crea diferite lucruri, dar nu suntem capabili să creăm ceva din nimic. Putem schimba forma materiei preexistente, dar nu avem puterea de a crea ex nihilo. Numai Dumnezeu are această putere supranaturală. Aceasta este una dintre deosebirile fundamentale dintre

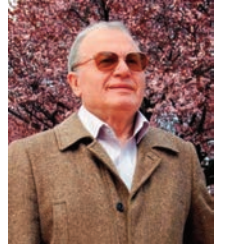
Dumnezeu și oameni. Ea ne aduce aminte că însăși existența noastră depinde de Creator. Nu orice tip de mediu este capabil să susțină viața. Se pare că universul trebuia să fie extrem de bine plănuț pentru ca să poată exista viața. În primul rând, elementele de bază ale oricărei materii – atomii – trebuie să fie suficient de stabili ca să poată fi aduse la existență obiecte materiale stabile. Stabilitatea atomilor depinde de forțele care mențin unite diferitele lor părți. Atomii conțin particule încărcate electric care se atrag și se resping în același timp. Forțele de atracție și de respingere trebuie să fie bine echilibrate. Dacă forțele de atracție ar fi prea puternice, s-ar forma numai atomi mari și nu ar exista hidrogen. Fără hidrogen, nu ar exista apă și, prin urmare, nu ar exista viață. Dacă forțele de respingere ar fi prea puternice, s-ar forma numai atomi mici (ca hidrogenul, de exemplu) și nu ar exista carbon sau oxigen. Fără oxigen, nu ar exista nici apă, nici viață. Carbonul este și el esențial pentru toate formele de viață, așa cum le știm în prezent. Viața complexă de pe planeta Pământ a fost creată recent, în ultimii zeci de mii de ani, când a apărut omul, ființă creată după chipul și asemănarea Creatorului. Mulți oameni de știință cred că actele de creație ale lui Dumnezeu sunt limitate de „legile naturii”. Dar ideea aceasta contrazice total Biblia. Dumnezeu nu este limitat de legile naturii; din contră, El este cel care i-a impus naturii niște reguli. Puterea Sa nu a respectat întotdeauna tiparele pe care noi le numim **„legi ale naturii”**. Spre exemplu, o lege fundamentală a naturii este **„legea conservării materiei și a energiei”**. Conform ei, cantitatea totală de materie și de energie din univers rămâne constantă. Dar cum a fost posibil ca universul să apară din nimic dacă legea aceasta ar fi fost inviolabilă? Cuvântul creator al lui Dumnezeu nu este limitat de **„legile”** științei. Dumnezeu este suveran peste tot ce a creat și este liber să își aducă la îndeplinire voința. ***Gândește-te cât de mare este universul. Gândește-te ce putere uriașă a fost necesară pentru crearea lui. Îți dai seama că Dumnezeul acesta, care dispune de atâta putere, ne iubește și, mai mult, a murit pentru noi? Cum îți poți forma deprinderea de a întrebuița acest adevăr uimitor drept sursă de încurajare?*** Gândește-te cu câtă dragoste i-a creat Dumnezeu pe Adam și pe Eva și le-a oferit drept cămin o grădină frumoasă, deși știa că avea să sufere și să moară pe Golgota din cauza oamenilor pe care îi crea. Ce aflăm despre dragostea lui Dumnezeu din decizia Sa de a continua totuși să creeze?

Exploratorul englez din secolul al XVI-lea, Sir Francis Drake, spunea: „Tulbură-ne, Doamne, când suntem prea mulțumiți cu noi înșine, când ni se împlinesc visurile, fiindcă am visat prea mărunț, când am ajuns la destinație, fiindcă am văslit prea aproape de țarm. Tulbură-ne, Doamne, când, sătui de lucrurile pe care le avem, ne-am pierdut foamea de Pâinea Vieții, când, îndrăgostiți de viață, am încetat să mai visăm la veșnicie, când, în strădania de a zidi un pământ nou, am uitat cerul. Tulbură-ne, Doamne, ca să îndrăznim mai strașnic, să ne-avântăm în mările învolburate, în larg, unde furtunile ne vor învăța despre stăpânirea Ta și unde, fără țarmuri la orizont, vom vedea stelele. Îți cerem să împingi zarea nădejdlor noastre și mai departe (...)”

Va urma

POEME

Mihai MERTICARU

PARADIS PIERDUT

Doar câteva ceasuri (poate veacuri)
a cântat numai pentru mine
pasărea aceea ciudat de măiastră
prilejuindu-mi fulgurante clipe de
magie
și extaz
de cum am ieșit din pădurea
fermecată

de pe acel tărâm celest
nu mai cunosc locurile

nu recunosc și nu mă recunoaște
nimeni
totul e schimbat

singur griul mânjește și pământ și
văzduh
râurile și-au uitat albia
crucile împânzesc orizonturile

oamenii par a fi fanteze de nictalopi
nu mai mănâncă roadele pământului
(înghit niște pastile)
nu mai beau apă de izvor
(se mulțumesc cu un strop de esență
de pustiu)

nu mai vorbesc o limbă inteligibilă
(le este suficientă o coajă de idiom
zdrențuit)

neantul pare a fi întemeiat
dinastia nisipului și a zgurii
pe pragul dintre aici și dincolo
numai zei de piatră și îngeri de ghips
ca o paralaxă a amintirii unui paradis
pierdut și a scufundării unui continent
din imperiul inocenței

dezorientat și cuprins de teamă
m-am întors în pădurea fermecată

n-am mai găsit-o
dispăruse fără urmă
cu tot cu pasărea măiastră

restul e ignominie...

CORABIE ȘI MARE

... întâi am văzut ecoul
și apoi te-am auzit pe tine răsărit
inșolit

(corabie și mare între două suspine)
cum coborai din șapte ceruri
suprapuse de gânduri

învăluită în ninsori astrale
răsărind univers miraculos dintr-o
mulțime vidă

și incendiind orizonturile cu niagare
potopitoare de esențe cu n valențe

te-am închipuit apariție fantasmatică
în codrii impulsului inițial
de pe bolta ispitelor cu purpur
vesperal

te-am intuit ca pe un dat
ca pe o tainică presimțire
pentru că erai steaua polară
pe cerul închipuirilor mele
de curcubeie și acuarele

te-am visat cum îmi curgeai într-un
entaz

pe sub piele susurând ca un izvor
plăpând

apoi râu vijelios de munte

Dunăre revărsată peste pragurile
primăverii

incendiu devastator în pădurile
tropicale

cum nu s-a mai consemnat
în anale...

NOI

...mergând noi la coasă ori la sapă
zilnic am traversat cu piciorul gol
prin apă

râul de nenoroace încolo și încoace

aproape o viață întregă (cine să ne
mai înțeleagă?)

apoi nu l-am mai traversat
că nu mai aveam treabă în sat

am mers în lungul lui (împotriva
vântului)

de la izvoare până la vărsare în mare
în sfârșit am dat de gustul mării de
alte

nenoroace

ce de nenoroace pe la răstoace!

ce splendoare!

ce culoare! (aplauze din picioare)

noi de aici nu mai plecăm acasă
(noi acum dansăm ca peștele în plasă)

nouă ne șoptește un vechi tipic
că suntem mai bogați când nu avem
nimic

vâslind spre viitor cu spatele înainte
un zid invizibil ne încarcerează și ne
minte

noi știm că în orice sfârșit
există un alt început
nedefinit

un fel de poem nescris
umbră a umbrei unui vis...

DICOLO DE FRICA DOAMNEI ÎN ALB

Gruia COJOCARU

Vrem să lăsăm celorlalți impresia că nu ne e teamă de nimic, însă nu-i tocmai așa, dimpotrivă, suntem plini de frici, de la cele natural-instinctuale: de război, dacă-ți bate la ușă; de boală, dacă ghinionul ori alegerile nesăbuite te împing spre oncologie; de apă, dacă nu știi să înoți (măcar) într-o baltă; de înălțimi, dacă ți se surpă pieptul pe blocul de câteva etaje; de zgomote infernale, generate de furia semenilor ori a naturii; de anumite animale, adesea inofensive; la cele psiho-sociale: pierderea locului de muncă; de a fi rănit; de eșec; de schimbare; de a vorbi în public... care fuzionează cu teama de a fi etichetat negativ de către cei din jur; de singurătate; de respingere...

Cu certitudine sunt și alte tipuri de frici – pierderea libertății și moartea fiind printre ele. (Frica de Cel de Sus o lăsăm întregă în lăuntru nostru, fără s-o pângărim cu zbuciumul cotidian.) Toată evoluția omenirii a respirat așezat prin două coordonate: dorință și teamă. Vreau să întreprind ceva, dorința mă motivează și trudes în ritmul meu spre țintă. Perfect! Dar, uneori, dintr-o fragilitate cultivată chiar în sânul familiei, dar și pentru echilibrare ori comoditate, intervine teama – dacă ratez, ce vor spune cei apropiați, cum mă vor privi cei care mă cunosc?, dacă nu fac față situației, oare nu mă fac de „cacao”?... Acel „dacă”, care ne ucide suveran speranța și ne minează încrederea în sinele nostru (poate) divin. De câte ori am ratat oportunitățile pentru că teama ne-a „înțepat” discret sau torențial fluxul energetic?!?

Lupta individului cu fricile pare disproporționată și inutilă, de vreme ce, încă din copilărie, frica devine (adeseori) un argument întru educație, iar mai târziu descoperim că tot ansamblul normelor sociale are corespondență în expresia „frica păzește bostănăria”. De aceea avem, la nivel de stat, un aparat represiv

permanent suplimentat, flancat „duios” de nelipsitele camere de luat vederi. Ca urmare, toaleta simțurilor, despre care-am pomenit (și) cu altă ocazie, a ajuns la un clik distanță de privirea strident-lividă a Fratelui cel Mare orwellian, așa încât pe întreg corsetul legislativ-administrativ flutură surâzător drapelul fricii.

– O, să nu-mi spuneți, dragilor, că educația lucrează în noi, iar respectând regulile clubului social din care facem parte ne va fi bine! De acord, dar e o altă temă, pe care nu mi-am propus deloc s-o dezvolt. Pe mine mă interesează (acum) relația individului cu frica/teamă și modalitățile prin care este evitată căderea în prizonieratul acesteia. Așa că, disecând problema, apare întrebarea:

– Care-i cea mai mare frică a Omului?

– Frica de moarte și, pentru cei evoluți, frica de a rata mântuirea.

Voi pași peste zona mântuirii, n-am căderea să cercetez un domeniu unde nici măcar corigent nu m-am învrednicit să ajung. Dar în perimetrul morții, ca fiecare, probabil, m-am găsit adesea cu tolba fricii atârnată pe umeri. Însă, în mod straniu, după ce-am nivelat perseverent poteca ratării, am constatat că dacă noi, oamenii, reușim să ucidem în forul interior teama de moarte, restul fricilor nu mai au nicio relevanță. Se poate? Greu! Dar cum? Prin detașare, resemnare?

Detașarea e relevantă în măsura în care evaluezi obiectiv situațiile în care te găsești. Vezi, de pildă, că un fleac oarecare te scoate din minți, iar după ceva vreme – uneori e vorba de clipe ori minute – realizezi că ai (re)acționat ca un zevzec, producând (adesea) daune inutile, dacă nu chiar fatale. Dar, din punctul meu de vedere, în problema vindecării fricii de moarte, esențială e valorificarea maximală a prezentului, fără speranțe stupide înspre viitor. Să acționezi permanent de parcă te-ai găsi în ultima zi a vieții tale. (Oricum, nu știi când te capturează Doamna în Alb, așa încât, presupunând că tocmai ți-a lustruit dricul, nu-ți rămâne decât să te concentrezi senin pe zonele esențiale ale zilei!). Dar fii autentic, nu trăi drama ipocriziei ori a prudenței excesive, generatoare de blocaj și de neviață, din teama (iarăși teama!) de a ieși candid de pe poteca obișnuinței!

Ești astăzi într-o relație fastă cu cineva, unde preaplina duduie năvalnic? Trăiește intens, ia tot ce poți, sorbi însetat fiecare moleculă de sevă din halca timpului! Nu cu pași mici, „imberbi”, goi, ci cu determinarea matură ce-ți țâșnește din străfunduri. Fă-ți planuri clare, dar nu te agăța inflexibil de ele, nu deveni prizonierul lor! Ce faci dacă Destinul, Hazardul ori Planul Divin îți confiscă partenerul?! Te prăbușești? Te închizi în peștera amărăciunii? Respiri concentrat

→ Continuare în pag. 28

DIVINITATEA, RELIGIA ȘI OMUL

Nicholas DIMA

Motto:

*Cine îl caută pe Dumnezeu
L-a și găsit..!*

Religia explică sensul și scopul existenței noastre și stă la baza civilizațiilor. În timp ce știința studiază rațional cauzele și efectele fenomenelor și filozofia le interpretează, religia crede într-un sistem de valori pe care îl considera imuabil. Știința strictă poate conduce totuși la ateism; filozofia poate degenera în ideologii excesive; dar și religia poate fi golită uneori de sens și redusă la simple ritualuri. Oamenii de rând și-au căutat întodeauna echilibrul între aceste tendințe. În timp ce sacerdoții îl caută pe Dumnezeu în singurătate, cei mai mulți credincioși se adună în temple și biserici dedicate creatorului.

Oamenii de știință vor dovezi raționale pentru a crede; cei care cred din suflet nu au nevoie de dovezi. Pe primii nu-i poți convinge; ceilalți sunt deja convinși. Între ei există majoritatea celor care caută adevărul; unii îl caută pe Dumnezeu! Iar Dumnezeu e conștiința supremă a universului care trebuie să fie benevolența, omniprezența și omnipotența, și în final să învingă răul din lume.

Am prieteni care cred cu fermitate; prieteni deschiși la ideea de divinitate; și am prieteni ateï. Am fost întrebat de ce cred fără dovezi de existența unei forțe divine? Am găsit un singur răspuns: cred pentru că așa m-am născut - creștin ortodox și cu credința în Dumnezeu. Se spune: „Binecuvantați cei cred fără să se îndoiască.” Eu m-am îndoit și chiar m-am revoltat împotriva divinității, dar nu i-am putut nega nici odată existența și am continuat să cred și să mă rog.

Am avut perioade când m-am rugat intens. Primele asemenea rugăciuni le am de la vârsta de 11 ani. Era pe timpul foametei din 1947 și familia noastră cu opt copii trăia foarte greu. Îmi aminesc bine pentru ce m-am rugat și ce am cerut, dar Dumnezeu nu a răspuns rugăciunilor mele. Apoi. M-am rugat mult în închisoare când eram la Aiud. Împlinisem 20 de ani și mă temeam de o nouă condamnare. Și e paradoxal, dar cei care m-au inspirat

cel mai mult au fost legionarii și evreii. De la legionarii întâlniți la Aiud am învățat demnitate, credința și curaj. De la evreii cu care am conviețuit în aceeași cameră, și între care se afla și rabinul Fuchs, am învățat să nu disper și să continui să mă rog. Când mi-a sosit sorocul, Dumnezeu m-a scos din temnițe, dar m-a trecut prin iad până când, tot El, m-a salvat din comunism. Când în cele din urmă am ajuns America m-am rugat să găsesc ceace îmi dorisem toată viața, dar și aici soarta a avut alte planuri cu mine...

Acum la vârsta 87 de ani mă rog mai puțin pentru mine. Mă rog însă pentru cei care au mai rămas din familie și mă rog pentru țară. Vreau o Românie întregită, bună și dreaptă! Și aici mă lovesc de o dilemă: de ce legăm credința în Dumnezeu de națiunea și de crezul în care ne-am născut și ne-am format? Pentru că probabil așa ne-a croit divinitatea destinele. Venim pe lume în familii; avansăm prin semințiile menționate în Biblie, adică națiunile de azi; și tindem să ajungem la spiritualitate și conștiința universală. Scopul fiecăruia dintre noi este să evolueze sufletește, să înțeleagă semnificația vieții, și să-și ajute semenii să înțeleagă și ei sensul existenței. Altfel, Dumnezeu nu răspunde la toate rugăciunile noastre, dar le notează în marele registru divin al universului.

Ce este însă omul și cine e Dumnezeu?

În cartea-eseu „Scopul și Semnificatia Vieții” (București, editura Viga, 2015) am îndrăznit să abordez acest subiect pornind rațional de la știința și filozofie, dar ajungând finalmente la religie. Semnificația vieții nu se poate înțelege fără un punct de început și fără o finalitate. Nu poate fi înțeleasă fără un scop, fie chiar așa cum îl percepem noi în lumea noastră limitată în timp și finită în spațiu, și fără un punct final pe care doar îl intuim. Și mai ales, semnificația vieții nu se poate înțelege decât acceptând un conflict continuu între două forțe contrare, între bine și rău; între cel divin și cel negru, conflict care ne afectează pe toți, dar prin care ne perfecționăm. Și din nou se impun întrebările: ce suntem, ce forță ne-a adus pe lume, și către ce evoluăm?

În rândurile de mai jos, culese de-a lungul anilor din frământări personale, dar mai ales din înțelepciunea religiilor, fiecare cititor își poate găsi și identifica scopul și menirea pentru care existăm. Eu încerc cu modestie să ajung la unele concluzii.

În esența lui intimă, omul este o vibrație de materie și energie care există într-un câmp energetic permanent și universal și în care Eul fiecărui dintre noi se manifestează sub forma fizică și spirituală. Și pentru că ne dăm seama că existăm, **cogito ergo sum**, acea undă de energie are conștiința de sine; suntem de fapt o parte infimă din conștiința universală. Așa cum spunea un mare poet al închisorilor într-una din poemele sale, suntem... O

pretutindenească vibrare de lumină.

În ce privește divinitatea, trebuie să fie mare păcat să încerci să o definești, dar cred că Dumnezeu este conștiința întregului univers; este energia care a creat universul și care ne permite tuturor să ne manifestăm și să evoluăm. Noi oamenii suntem scânteii din conștiința universală. Și scopul și datoria noastră este să evoluăm moral și spiritual și să ne dobândim dreptul de a reveni... acasă. Pornim de la o mică scânteie divină și avem potențialul să ne întoarcem acasă ca o flacără! În acest scop și pentru a ne lumina calea de întoarcere Creiatorul ne-a trimis filozofi și profeți, iar nouă creștinilor, ni la trimis pe Iisus — Fiul Tatălui.

Redau în continuare extrase din manuscrisul Cartea Nr. 13 pe care nu cred că o voi publica vreodată și din care am desprins unele gânduri. Adagiile și proverbele le-am cules de-a lungul anilor din diverse surse...

Creștinismul

Cea mai răspândită religie din lume este religia creștină și între creștini cea mai numeroasă este Biserica Catolică. Aici în America, biserica Protestantă s-ar afla pe primul loc, dar aceasta nu e unitară fiind alcătuită din câteva culte majore și numeroase secte minore.

Din punct de vedere canonic și filozofic, creștinismul înseamnă destine individuale; înseamnă respectarea demnității și libertății individuale; înseamnă mântuire prin dragoste și prin acceptarea lui Iisus. Și deși nu există egalitate între oameni pentru că fiecare dintre noi e alcătuit altfel și se dezvoltă diferit, creștinismul încurajează ideea de egalitate fiind astfel compatibil cu noțiunile de libertate și democrație. Și totuși, relația dintre democrație, biserică și autorități a fost întodeauna delicată și uneori chiar dificilă. În general, biserica a reprezentat nevoile și interesele celor mulți și s-a opus exceselor guvernamentale. De altfel, religia creștină cu ideile de iubire și respect pentru oameni nu e pe placul multor lideri politici. Oricum, toate bisericile creștine sunt axate pe învățăturile primite de la Iisus, dintre care citez::

/Înainte de Avram am fost eu;/ Eu sunt în Tatăl și Tatăl e în mine; Tatăl și Eu suntem unul/ Eu sunt calea, adevărul și viața;/ Nimeni nu vine la Tatăl ceresc decât prin mine;/ Eu sunt lumina lumii; Eu sunt reînvierea și viața;/ Am venit să-i salvez pe cei pierduți;/ Pe pământ, Fiul omului are autoritatea de a ierta păcatele; Voi veni din nou! În casa Tatălui există multe încăperi;/ Iubește-ți dușmanul; Iartă de 70 zeci de ori 7; / Lăsați-i pe cei fără păcat să arunce prima piatră;/ Nu puteți servi doi stăpâni: Or îl slujiți pe Dumnezeu, or slujiți banii;/ Vinde tot ce ai și donează banii săracilor; Mulți chemați-Putini aleși...

Pentru a face asemenea afirmații și a rastorna o mare religie anterioară cu scopul de a o îndrepta trebuie să provii într-adevăr dintr-o sferă cerească. Nu e de mirare că Iisus a fost respins, condamnat și răstignit. De fapt Iisus este rastigit încontinuu de două mii de ani și

cercurile globaliste de azi considera că a sosit probabil timpul să-lucidă definitiv... Pe de altă parte, evanghelia după Toma, descoperită în 1945, îi atribuie lui Iisus următoarele afirmații:

„Împărăția lui Dumnezeu se afla în voi și în afară voastră; Cunosteti-vă pe voi înșivă și veți înțelege că sunteți copiii Tatălui;” / Alte citate creștine celebre:/ Dumnezeu a devenit om pentru că omul să poată deveni Dumnezeu. (Sfântul Clement din Alexandria, circa 200);/ *Prin moarte ne renaștem la viața eternă. (Sf. Francis de Assisi, cca 1200);/ Dumnezeu se revărsa asupra ta în momentul în care ești pregătit să-l primești. (Meister Eckhart, Teolog german, cca 1300);/ Doamne dă-mi seninătate să accept lucrurile pe care nu le pot schimba, curaj să schimb ceace pot schimba, și înțelepciune să înțeleg diferența dintre ele. (Richard Niebuhr, teolog protestant modern).*

Din punct de vedere canonic, diferențele dintre cele trei ramuri majore ale bisericii creștine, Catolică, Protestată și Ortodoxă, sunt minime, dar organizarea socială și comportarea credincioșilor diferă mult. Catolicii, de exemplu, participa activ la viața religioasă. Protestanții traesc religia. Ortodoxii sunt în majoritatea lor participanți pasivi. Altfel, biserica Catolică rămâne cea mai bine organizată biserică creștină, dar pierde teren în confruntarea cu protestanții. Protestanții au pus Biblia la dispoziția oamenilor de rând pe care îi cheamă continuu la slujbe și la școală duminicală. Ei au instilat în rândurile credincioșilor disciplină, punctualitate și o nouă etică a muncii care au transformat și omul și societatea. Atitudinile oficiale și personale între cele trei ramuri creștine diferă și ele. Iată un exemplu edificator: Biserica catolică se opune jocurilor de noroc și loteriei de teamă că enoriașii să nu-și piardă ceace au. Protestanții se opun jocurilor de noroc de teamă că dacă enoriașii ar câștiga s-ar putea lăsa de muncă. În ce privește biserica Ortodoxă, de prea multe ori aceasta a oferit speranțe pentru zilele de apoi, dar prea puțină pregătire pentru prezent...

Hinduismul

Cea mai mare adunare religioasă din lume e sărbătoarea hindusă Kumba Mela. Timp de o săptămână la fiecare 12 ani aproximativ 30 de milioane de credincioși indieni se adună la Alahabad pe Gange pentru aceasta festivitate. Evenimentul e condus de bătrâni numiți Adu or Baba, care sunt considerați sfinți. Unii din ei sunt complet goi pentru că au renunțat la orice bunuri pământești. Credincioșii se îmbăiază și beau apa din Gange, considerat fluviu sfânt, deși apele lui sunt puternic poluate. Când eram la Benares pe Gange l-am întrebat pe un indian tânăr care tocmai se îmbăia dacă nu se teme de consecințe și mi-a răspuns zâmbind: Mind over matter... tradus liber, spiritul e deasupra materiei. La prima vedere Hinduismul pare mai mult filozofie decât religie, dar reprezintă una din cele mai vechi religii ale

omenirii. Într-adevăr, adagiile Hindu și indiene sunt printre cele mai profunde din lume. Iată un număr de exemple:

Oamenii sunt spirite care au doar uneori experiențe umane;/ Luăm forme fizice pentru a împlini anumite scopuri spirituale;/ Corpul nostru e lăcașul sufletului;/ Învață să dai ceace îți dorești cel mai mult: iubire, bani, respect... și le vei primi înapoi înzecit;/ A da înseamnă a primi: Cu cât dai mai mult, cu atât vei primi mai mult;/ În fiecare dintre noi există un sâmbure divin care așteaptă să se nască și să-și exprime divinitatea.../ Nici o datorie nu rămâne neplătita în univers; Potrivit scripturii Baghavad Gida scopul final al vieții e împlinirea eului etern din noi și întoarcerea la divinitate. Cine îl cunoaște pe Brahma (Dumnezeu), susține scriptură, devine Brahman... ajunge la sfârșitul evoluției! Altfel, susține hinduismul:/ Pomul eternității își are rădăcinile în ceruri și ramurile lui ajung până pe pământ.

Acest adagiu îmi amintește de o poezie a unui mare poet al închisorilor comuniste. Redau mai jos ultima strofă:/ „... Atât de dulce știu să cad/ Și-atât de greu mă'nalt în sfere/ Că rădăcina mea în cer e/ Și fructul meu se coace'n iad."/”/ Revenind la hinduism și la viața practică, un proverb indian afirma:/ „Sărac este omul care nu are nici odată destul”

Există suficientă bogăție în lume pentru toți oamenii, dar nici odată destul pentru cei lacomi. Rockefeller, care pe la 1900 avea o avere de un miliard de dolari, ceace reprezenta cât jumătate din produsul național brut al Americii, a fost întrebat de un journalist: „De câți bani are nevoie un multi-milionar ca să fie mulțumit?” Răspunsul lui Rockefeller: „De puțin mai mult decât are!”

Dacă hinduismul înseamnă salvare prin dobândire de cunoștințe, Budismul, care izvorește din Hinduism, înseamnă salvare prin reîncarnare și prin fapte bune. Religia budistă a fost fondată de Sidhartha Gautama (Buddha) care a trăit acum 2600 de ani. După ce a primit lumină divină el a predicat noua sa credință timp de 45 de ani. Multe din învățăturile sale seamănă cu cele Hindu. Iată două exemple:

„Este neînțelept să cauți răspunsuri la întrebări fără sens care nu au răspunsuri; Oamenii sunt călători într-un univers cosmic; ei se întâlnesc pentru un moment de iubire și comuniune, un moment foarte prețios în eternitate...”

În final, toate religiile converg. Există un singur Dumnezeu!

Iudaismul

Iudaismul este una din cele mai vechi religii monoteiste ale lumii și stă la baza religiilor creștină și musulmană. Iudaismul e profund filozofic și spiritual, dar în aceiasu măsură este și foarte practic. Spre deosebire totuși de Biblia creștină, care reprezintă cuvântul lui Dumnezeu înghețat însă în timp, cărțile evreiești și în special Talmudul sunt înțelegerea și adaptarea continuă a omului la noile condiții. Fondatorii iudaismului au

înțeles că lumea se afla în permanentă schimbare și că omul și societățile trebuie să se adapteze continuu la condiții noi.

Conform scriitorului American Philip Novak, talmudul reprezintă... răspunsul adus la zi în căutările omului la provocările vremurilor. Omul iudaic nu e un simplu spectator. El e permanent activ. Omul biblic evreu e partener cu Dumnezeu. Israel înseamnă de fapt Cel ce se lupta cu Dumnezeu... În viziunea iudaică:

Omul a fost creat în chipul și asemănarea domnului;/ Viețile tuturor duc la divinitate;/ Cel mare și sfânt a primit în fiecare dintre noi matricea primului om.

Fiecare om poate spune: De dragul meu, Dumnezeu a creat universul.../ Fiecare dintre noi e un Adam unic în felul lui și e centrul universului și al atenției divine.

Adam în ebraică înseamnă lut sau pământ. Creatorul a suflat în fiecare dintre noi și ne-a dat viața./ El se așteaptă ca noi să ne înțelegem rolul pe care ni l-a hărăzit; să conlucrăm cu El la perfecționarea noastră; să evoluăm sufletește, și să ne întoarcem la El./ Cât despre trupuri... din țărâna au venit, în țărână se vor duce./ Mare e domnul-Dumnezeu...! Spun rabinii care nici nu îndrăznesc să-i pronunțe numele. Și cine este El? Nimeni nu-i cunoaște numele. Când I s-a arătat lui Moise învăluit într-un nor pe muntele Sinai, și când Moise l-a întrebat cine este, divinitatea a răspuns:

Eu sunt cel care este. Și i-a mai spus:/ Eu voi fi Dumnezeul vostru, dar voi să fiți un popor drept;/ Să fiți un popor de preoți;/ Să nu persecutați străinii pentru că și voi ați fost străini și ați fost persecutați în Egipt.

Din vechea Înțelepciune a Chinei

China reprezintă cea mai veche civilizație continuă din lume. La rândul ei, înțelepciunea chinezească este mai mult filozofică și practică, dar are profunzimea religiei. Iată unele exemple:

Chiar și cea mai lungă călătorie începe cu primii pași./ O singură fotografie vorbește cât o mie de cuvinte./ Bani uneori previn necazurile; prea mulți bani cauzează necazuri./ Toți oamenii îți sunt rude; așteaptă deci să-ți creieze probleme./ Nici unui om să nu-i lipsească experiența de a fi fost cândva sărac./ Dacă fața unui om nu e puțin tristă înseamnă că gândurile lui nu sunt destul de adânci./ Cel tare se va rupe; cel suplu va învinge.” (Capul aplecat sabia nu-l taie?)/ Încearcă să-i faci fericiți pe oameni și le vei aduce nemulțumire./ A cunoaște înseamnă inteligenta; a te cunoaște pe tine însuși înseamnă înțelepciune./ Nu înceta nici odată să cauți cunoștințe și să te perfecționezi./ Înțelepciune înseamnă să îți dai seama de ceace știi și de ceace nu știi./ Dacă vrei să trezești omenirea, trezește-te pe tine însuși.

Cel mai mare cadou pe care îl poți face omenirii este propria ta transformare.

Dacă înțelegi că ai destul ești un om bogat./ Cel mai mare adevăr nu poate fi pus în cuvinte și deci.../ Cel mai bun învățător nu mai are nimic de spus.”

Din Înțelepciunea Arabă

Proverbele din antichitate, adagiile de mai târziu și maximele moderne reprezintă esențe ale înțelepciunii populare. Din punct de vedere formal, Islamul este poate cea mai strictă religie din lumea de azi, dar proverele arabe și musulmane sunt uneori impresionant de practice. Iată câteva exemple:

Nu merge pe drumuri necunoscute./ Controlează-ți supărarea și iartă-ți semenii./ Nu fi mândru; Allah nu iubește oamenii aroganți./ Învață să te cunoști pe tine însuși și îl vei cunoaște pe Dumnezeu./ Nici un om nu e bogat atâta vreme cât are un vecin sărac./ Controlează-ți limba; vorbește oamenii de bine ori taci din gură./ Mai întâi împiedica picioarele cămillei și apoi roagă-te lui Allah./ E mai bine să petreci timpul învățând decât să te rogi./ Dobândirea de cunoștințe e o datorie; caută-le din leagăn până în mormânt./ Cine e un om învățat? Cel care practică cece a învățat./ Poartă-te în această lume ca și

cum ai fi un călător pe pământ./ Oamenii dorm și numai când mor se trezesc din somn./ Graba e de la diavol; răbdarea e de la Dumnezeu...

În incheiere stimați cititori, și mă adresez în special celor tineri dintre voi, nu uitați că viața e o călătorie în care suntem datori să descoperim sensul trecerii noastre pe pământ. Veți întâmpina multe greutăți și veți da multe examene, dar veți putea descoperi sensul vieții. Și nu uitați: Cine îl caută pe Dumnezeu L-a și găsit!-Stima, Curaj și Voie Bună.

(Adagii și proverbe culese de Nicolae Nicholas Dima) - Eseu editat în formă actuală la data de 28 mai 2023.]

→ Continuare din pag. 24

înspre Viața de Apoi?! Pot fi variante, nobile prin esența ascezei propuse, dar ucizi... Ucizi?! Pe cine?... Ucizi viața din tine!

Când ajungi să conștientizezi fragilitatea condiției individului pe Pământ, te bucuri de Viață plenar stând la aceeași masă cu Moartea. Chiar ai puterea să schimbi cu Ea, amuzat, niscaiva impresii, mai vezi cum e vremea, vremurile, unde ți s-au depozitat Visele, Trecutul, Bucuria. Seducția adâncurilor nu face parte din jocul râvnit, dar, prin exercițiul lucidității, accepți relaxat orice propunere, conștient că, oricum te-ai rostogoli, Eșecul te va cuprinde generos în brațe. Anulezi, astfel, perspectiva găunoasă a veșniciei vieții – reper după care suntem proiectați să ne amăgim în mai toate demersurile din călătoria de după naștere.

– Da, dar e o chestiune de timp, uneori bogat, nu-i cazul să invoci prezența Doamnei în Alb, când viața are parfum de eternitate!

– Chiar așa? Sigur?! Contează?

– Când ești captiv în corabia ascezei, unde (doar) rutina te hrănește egoist cu "ești bine", contează, când însă îmbrățișezi schimbarea, deoarece digeri abrupt "mecanica" implacabilă a timpului interior, constăți că tot ce ți se întâmplă e o șansă în evoluție. Inclusiv suprimarea unei relații în care-ai investit ardentă.

– Ești cam morbid...

– Nu, dimpotrivă, fac tot ce se poate pentru Viață – nutriție adecvată, sport, post intermitent –, dar accept senin că acel "tot ce se poate" e, uneori, insuficient în relație cu factorii pe care nu-i pot controla! Totuși, deși e strident, dacă după secunda de fericire admiti că e posibil să ardă tot, până și ultimul grăunte de memorie, te-ai vindecat de teamă. Fără nicio revoltă.

– Dar dacă viața ți-e sterilă, iar clipa de care vorbești nu are acces la fericire?

– Atunci e mai simplu, ești ferit de ispite, nu te ancorezi în deșertăciunile lumesti și nici n-ai vreun motiv să recurgi la autoflagelare, precum eroul din „Părintele Serghi”, al lui Tolstoi.

– Sau vine revolta subconștientului pentru viața netrăită...

– De la o vreme, sufletul se pietrifică, revolta moare, iar o dată cu ea e sugrumată și teama de moarte. Ești aproape de esența acceptării și a trăirii întru Hristos.

– Ai ajuns aici?

– O, nu, sunt departe, dar faptul că am fuzionat cu oameni din acest perimetru îmi lărgeste orizontul.

– Să înțeleg că pentru 2025 vrei să explorezi mai adânc contactul cu dumnezeirea?

– Nu știu cât ține de nevoia de explorare și cât a crescut foamea de înveșmântare în energia miracolului. Dar nu mă iluzionez – după ce ai pendulat o mie de ani între extreme, echilibrul se așterne, în egală măsură, prin explorarea sordidului și a sacrului. Dacă te duci prea mult în zonele înalte pierzi contactul cu tenebrele rădăcinilor ființei tale – e o chestiune de onestitate să-ți conservezi zestrea lăuntrică...

– Ori o scuză, îmi șopti gândul, când întâiul urător a prins glas la fereastră.

– Poate, dar ne-ntâlnim, dac-o fi cazul, pe la anu' pentru detalii, ok? Oricum viața nu așteaptă înțelepțirea de pe urmă, ca-ntr-o revelație izbăvitoare, ci-și cere drepturile primordiale din dinamica subterană.

– De acord, însă pân-atunci, păstrând aprinsă candela binelui, să urăm tuturor bucurii depline în inima sănătății!

POEME

Elena OPREA

Deschide fereastra!

Poeților Otilia Cazimir – George
Topârceanu

*Deschide fereastra, iubito!
mirosul de liliac de afară
pătrunde adânc în inima mea;
Aș respira întregul parfum,
din pajiști și orașe pierdute,
văi adâncite și păduri liniștite.
Case – perdele de gheață,
râuri – oglinzi arzătoare,
umbrelul tău regăsit,
crengi de liliac înflorit.
Dragostea – verticală de simțuri
drumuri de fier - pleoape deschise
nemărginiri de fiorduri
strigăte de pescăruși pe crește de
valuri.
Lasă-mă singur, iubito
să sorb întregul tău univers.
Deschide fereastra, iubito!
mirosul de liliac înflorit
îmi dă aripi de zbor!*

Amintiri...

Mentorului meu N.I. Simache

*Amintirile...
sunt numai ale mele,
așa cum cămașa
e potrivită pe trupul meu
după chipul și măsurile mele.
O haină veche
vreau s-o port mereu,
mi-e dragă.
e plină de durere, de culori,
de cer, de zâmbet spre astre.*

*Nu pot să mă dezbrac de-amintiri,
nu vreau hăitarii să distrugă
un tablou încărcat de iubiri.
Amintirile sunt o parte din mine,
peste tot, unde merg.
O tresărire a ierbii,
a florii de munte,
a vântului pașnic,
din cupola de stâncă.
Cine vrea să îmbrace
o amintire furată
din haina cea veche
de mine purtată?
Eu nu mă pot despărți
de tabloul pictat în culori
de drumul din sate,
de felul de-a fi.
Amintirile vin din alt timp
în prezent,
în imagini deschise,
cu condeiul din minte.
O haină vie îmbrăcată în scris.*

Eternitate

*Artistul
libertate, credință,
colinde de porumbei,
aripi de iubire spre cer.
idei însetate,
Zvâcniri de extaz,
zboruri printre lacrimi
și copaci solitari.
Nuntă pe câmpie înverzită
curcubeul – stare de lumi,
zid de cuvinte
Eternitate de vise aprinse.*

Bijuterii

*Tot ce are sclipire
și-atracție spre lăcomie
sunt lucruri deșarte.
Nu iubesc aceste sclipiri
de inele, broșe, brățări
sau lănticuri.
Nu-mi place să port
aceste străluciri pe gât,*

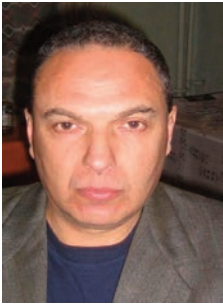
*pe pe degetele mâini.
Oriunde le văd
nu le vreau.
Pentru unii înseamnă
valoare de necontestat.
Această luptă
râvnită de toți,
se prinde în lume
se prinde în tot.
Nu le vreau, nu le port,
pentru că-n ele e plâns,
strigăt de dor,
de copil disperat,
ce- așteaptă la geam,
acel glas iubitor
de părinte pribeag.
Nu le vreau,
că-n adânc
ele-nseamnă blestem.
Nu raiul, nu iubire,
ci un fel de magie
ce sălaşuște în oameni.
Iar mintea tresare
și te cheamă „, acasă”.
Rătăcit printre spini,
te întorci și la suflet
Că acesta-i țel suprem
într-o lume nebună
în care visele pier.*

O casă

*O fărâmə de iarnă,
un portret de bunic,
o prispă cu preșuri
un covor ciuruuit.
O carte, o poză din caiet gălbenit,
o ie cusută, un ștergar de perete.
o lampă cu gaz,
citind într-o carte
într-un colț de extaz.
O icoană de suflet
de pe raft din odaia
în care bunica certa hărmălaia
de lucrururi multe lucruri
adunate și uitare, ce aduc
amintirea
unei lumi destrămate.*

Mihai Horga și Seva cuvintelor cu tâlc

George PETROVAI

Ne-am obișnuit (desigur, nu cei peste 11 milioane de români, care – potrivit Institutului Național de Statistică – în ultimii ani, naiba știe câți anume, n-au citit nicio carte!) ca meticolosul și originalul romașcan Mihai Horga să ne încante din când în când cu câte o carte de minicugetări: *Gânduri pe litere* în anul 2011, *De la gând la cuvânt* (cu motto-ul *A gândi înseamnă a începe să fii om*, aproape sigur neașa soră moldovenească a celebrei spuse carteziene - *Dubito, ergo cogito; cogito, ergo sum*) în anul 2019, *Amalgam de cugetări* (cu motto-ul *Cugetările – trafic de idei*) în 2022, carte căreia i-am scris *Postfața*, iar în anul 2023 *La răscruce de gânduri*, cu motto-ul *Gânduri: scoase din minți*.

Menținându-și ritmul de lucru, iată că neobositul octogenar Mihai Horga (La mulți ani, maestre!) începe anul 2024 prin stoarcerea înțelepciunii subtile și perene din *Seva cuvintelor*, carte care are ca motto mărturisirea *Respir – deci cuget* (evident, o altă variantă a miezoasei maxime carteziene) și care încorporează atât speranța autorului că mulți dintre cititori „se vor regăsi în unele cugetări”, cât și asigurările domniei-sale că toate cugetările opuscului sunt „gândite de mine și nu culese”...

Mă rog, le-am spus mai sus minicugetări pentru lungimea lor (numărul de cuvinte ce le compun). Dar tot ele, în ceea ce privește profunzimea și succulența (inclusiv cea dreasă cu rafinatul umor horgian), pot fi numite *maxicugetări*.

Fiind extrem de condensate, deseori lapidare până în vecinătatea elipticului și echivocului, citirea lor îl duce pe avizat cu gândul la faimoasele și absconsele formulări/cugetări taoiste: „Cel înălțat pe vârfuri nu va sta ferm, cel care calcă cu pași mari nu va înainta” (tradus de specialiști : cei doi sunt lacomul de putere și căutătorul de faimă); „Cel care cunoaște oamenii este înțelept; cel care se cunoaște pe sine este luminat”; „Cine știe nu spune, cine spune nu știe”. Sau poate că gândul îl va duce la formidabila înțelepciune japoneză,

copios influențată de cea chineză: „Un obiect în plus e o grijă în plus”; „Când puterea are dreptate, dreptatea n-are putere”; „Nu există dușman mai periculos decât prostul”.

Aranjate în ordine alfabetică și grupate după cuvinte care încep cu respectiva literă (de exemplu, la „anotimp”: „Vara suntem mai dezghețați”, în schimb „Toamna devenim conservatori”; sau la „fan”: „Și un profan poate să fie fan...”), cugetările horgiene se caracterizează nu numai prin marea economie de cuvinte („Justiție fără injustiție, mai rar”, „Repetiția – mama enervării”, „Pe nebun nu-l poți înnebuni”, „Ministrul – mai mult ca prefectul”, „Plagiat – plaga creației”, „Putere – opoziția opoziției”, „Rău – argumentul forței în locul forței argumentului”, „Soartă – ce-ar face albinele fără trântori?”, „Teastă – perechea țestului”, „Xerox – face copii, dar nu concepe”), ci și prin veritabile jocuri de cuvinte (la litera „J” chiar există un *Joc de cuvinte*: „Azile – nopți”, „Locomotiva – motive locale”, „Abuzată – fără buze”). Toate cugetările au ca scop, zic eu, „exploatarea la sânge” a cuvintelor, adică stoarcerea lor de ultima picătură de sevă artistică, întru descoperirea unor noi și desfătătoare conotații cu ajutorul omonimiei: „Gândac – dac gânditor”, „Interviu – dialog cu unul viu”, „Omonime – te invit să vii la cules în vii”...

În plus, ceea ce unor cusurgii „emancipați” (de felul postmoderniștilor) li se pare că-s defecte sau neîmpliniri artistico-filosofice (aferim, o filosofie accesibilă oricărui cititor negrăbit și fără prejudecăți), eu spun că de fapt sunt pilduitoare calități:

1) Valoarea cugetării constă, printre altele, în puținătatea cuvintelor întrebuițate de autor. Da, dar acele cuvinte, impecabil puse în propoziții sau versuri, care au divină capacitate de-a transmite lucruri multe și captivante, adică de a-i îndestula și/sau emoționa oricând pe cititori.

2) Mihai Horga nu recurge nici la subterfugii stilistice și nici la anglicisme (ambele la modă), ci își menține nealterat stilul simplu și folosește numai cuvinte românești (de regulă termeni obișnuiți, uneori arhaisme și regionalisme, alteori neologisme).

Nu știu dacă Mihai Horga cunoaște afirmația profesorului Gh. Bulgăr din prefața (*Sinonimia lexicală în limba română*) la *Dicționarul de sinonime* (Editura Albatros, 1972), cum că „numai limba spaniolă ne întrece în bogăția expresiilor și a metaforelor”, afirmație ce – în mod voalat – îi îndeamnă pe toți vorbitorii de limbă română să vegheze neconținut la frumusețea și puritatea ei. Instinctiv sau poate cu bună știință, autorul romașcan taman asta face...

Ochiul sufletului TROIȚA DIN CUVINTE - AURELIA RÎNȚEA

Mihaela CD

„În fiecare om este un ochi al sufletului, care... este cu mult mai prețios decât zece mii de ochi trupești, căci numai el vede adevărul”. Platon

Binecunoscuta scriitoare Aurelia Rînjea ne invită la început de an 2024, într-o călătorie fascinantă pentru descoperirea adevărului văzut prin ochiul sufletului său, în noul volum de poezii TROIȚA DIN CUVINTE, apărut la editura LUCVAL&KEN din Petroșani.

Doamna Aurelia Rînjea este deopotrivă scriitor, poet, critic literar, cronicar, redactor, profesor și artist plastic. Domnia sa și-a închinat întreaga viață în slujba învățământului, formând generații întregi de elevi. O personalitate culturală literară complexă, chiar impresionantă aș putea spune, cu o voce literară puternică care se vrea auzită, cu o vastă activitate literară, culturală și artistică, un adevărat străjer al valorilor culturale românești, morale și creștine.

Cu un suflet înflăcărat și dovedind o iubire necondiționată pentru oameni, poeta luptă pentru apărarea adevărului și a umanității care este în pericol, căci: „Cea mai puternică armă de pe pământ este un suflet uman înflăcărat”. **Ferdinand Foch**

Arma poetului este pana sa, din care lasă să iasă cuvinte pe care le folosește edificator pentru a se apăra, a-și apăra trăirile și convingerile, construind idei, imagini chiar și troițe: „Din cuvinte / Am ridicat o troiță / O biserică vie / În căușul inimii” (Troiața din cuvinte).

Fiindcă după cum știm „Coroana literaturii este poezia”. (William Somerset Maugham), poeta Aurelia Rînjea știe acest lucru, îl simte și îl trăiește în fiecare zi a vieții sale, fapt pentru care poeta așază poezia la loc de mare cinste, acolo, pe pedestalul pe care îl merită, închinându-i adevărate ode îmbrăcate în straie de argint, împodobite cu nestemate de cuvinte, ce curg asemeni unui pârâu cu apă cristalină de munte.

Rar ne este dat să citim versuri atât de solare, luminoase, călăuzitoare și îndrumătoare! Poezia doamnei Aurelia Rînjea străbate întunericul și aduce lumina, străbate pustiul și aduce oaza plină de verdeț și culoare, străbate timpul și oprește clipa în palma cititorului.

Trecerea timpului este văzută de poetă o trecere transformatoare, curgătoare, dar și ziditoare. Iar iubirea în opinia poetei „Ar trebui să fie / Un parametru de stare / În metafizica lui Dumnezeu”.

În același timp, poeziile Aureliei Rînjea au o caracteristică puternică de vitalitate, poeziile sale trăiesc, sunt vii și există prin implementarea celor 5 simțuri care sunt bine prezentate în versul său, poezia sa are mireasmă, imagine, sunet, aromă, se poate simți și trăi. Astfel versul său cântă, are parfumul naturii, al ierbii, al florilor, are culori, are înalt și adânc, cer, pământ, depărtare, are seducție și arome ademenind trezirea tuturor simțurilor.

Fiind o poetă creștină, dialogul cu Dumnezeu este deseori prezent în poezia autoarei Aurelia Rînjea, care cere ajutor divinității pentru salvarea umanității: „Deschide-ne o ușă Doamne / Pentru umanul / Acum pe cale de dispariție / La cumpăna lumii”... „Eu așez în inimi poemele / Scrise pentru Maica Sfântă / Cu brațe de dor / Cu speranțe prinse de raze / Printre valuri de furtună / Pentru vindecarea oamenilor” (Tăceri).

Răutatea este văzută de poetă precum „niște lupi invizibili” ce „sfâșie noaptea din oameni”, iar „Viitorul e proiectat / În laboratoare de întuneric”.

În ochii scriitoarei, „Poemul” reprezintă un acoperământ de protecție, un dar divin, care are rolul de a proteja oamenii: „M-ai făcut să înțeleg / Că pot îmbrăca lumea / În armonie prin Poezia / Care mă însoțește ca un Înger / Poemele - niște miride / Le dăruiesc sufletelor însetate / Urcând în iubire și recunoaștere / Pe scara lui Iacob / Un destin crescător în frecvență / O cale înluminată / Spre adevăratul Acasă” (Trepte de lumină).

Raiul binelui în viziunea poetei este „acolo”, unde „oamenii sunt frați cu îngerii”, „Acolo copacii / Au rădăcinile în cer / Iar când vorbesc / Sunt înțeleși”... acolo „Unde niciodată / Nu este noapte” (Acolo).

Visul poetei are legătură cu realitatea. Ea arcuiește visul introducându-l în realitate „Împovărat de iluzii”. Pământul nu se poate opri în loc, „încă” e viu, dar „Se zbate cu aripi nenăscute / Sub pleoapele de lut / Respiră rănile nevindecate / De oameni din oameni” (Un vis).

Speranța poetei pentru mâine-le incert este totuși promițătoare: „O lumină dinspre mâine / Mă atrage

/ Într-o devenire stranie / În care într-o Unitate / Se adună totul / Un Tot dăruitor / Plin de viață și iubire” (Călătorii).

În nebuloasa generalizată pe pământ, unde sunt atâtea războaie și unde răutatea macină zi de zi sfâșiind umanitatea, oamenii au nevoie doar de lumină pentru a discerne răul de bine, căci Lumina este dătătoare de adevăr, de dreptate și ocrotire: „Dar tu cel ce ești în Lumină / Ești ocrotit / Pacea se așterne în inima ta / Și poți să discerți / Adevărul dintre atâtea iluzii” (Nedumerire).

Secretul prin care omenirea ar putea fi salvată este tocmai credința și prin această înțelegere a creației, a existenței noastre pe pământ: „Speranța e la Dumnezeu / Dar pentru asta trebuie / Să fie oameni care vor / Să facă lucrarea Lui prin ei / Să facă schimbarea / Să-și înțeleagă / Rostul venirii pe lume” (Metamorfoze).

Scriitoarea oferă cititorului nu doar speranțe, dar și viziunea binelui, a luminii: „În acest Oraș / Nimeni nu are vreo vină / Toți trăiesc sub / Un Acoperământ / De Lumină / Pătrunși de tainice / Chemări / Își rostuiesc viețile / O frumusețe divină / Plutește în aer / Se hrănesc cu ea / Armonii nevăzute / Fac lucrarea înainte”, „O reflexie a Adevărului / Un paradis ridicat / Din geometrii divine / Cu ferestre eterice / Locuit de cocreatorii Tăi / Pe care nu-i putem percepe” (Orașul de lumină).

Scriitoarea își asumă problemele lumii și dorește să contribuie la îndreptarea lor „Vreau să fiu Doamne / O piesă de puzzle / În lucrarea Ta / Unealta Ta dreaptă / Să semăn Iubire / Acolo unde este ură / Iertare în loc de greșală / Să semăn credință / Unde

este îndoială / Speranță / În locul deznădejdii / Bucuria să șteargă / Tristețea / Lumina s-o aduc / Unde este nevoie / Doamne ajută-mă / Doar cât să pot ajuta” (Doamne).

O extraordinară invocare a binelui, o chemare la bunătate este poezia „Invocare” în care poeta atât de frumos spune: „Casă de rugăciune / Să facem din Țară / Nu cuib de hoți / Hore dacice / În lumină să cheme / Soarele / În mijlocul Grădinii” (Invocare).

Spiritul pacifist, iubirea de oameni, iubirea de neam și țară, binele comunitar, fac din poeta Aurelia Rînjea un mesager al unității în iubire: „Iubirea luminează / Tăcerea dintre noi / Ne ține aproape / Să fim toți Unul” (Acum).

Poeta este înzestrată de la naștere cu talanți celești pe care îi dezvoltă, îi șlefuește și îi oferă apoi lumii pe o tavă de argint garnisită cu cele mai nobile sentimente umane. Generozitatea, bunătatea, binele comun, iubirea aproapelui, datoria de apărător al umanității, demnitatea și spiritul adevărului sunt doar câteva dintre caracteristicile pe care talentata poetă Aurelia Rînjea le posedă.

Ochiul sufletului său plânge la vederea adevărului ce ne înconjoară, însă inima sa înzestrată cu bunătate și debordând de atâtea iubire pentru oameni, crede și speră într-o triumfătoare izbândă a binelui, pe care-l propovăduiește prin poezie.

Iar atunci când faci atâtea bine se întâmplă miracole!

„Când faci tot ce poți mai bun, nu știi niciodată ce miracol apare în viața ta sau în viața altui om”. – **Helen Keller**

Repauzare în Adrenalinenburg

Ion IANCU VALE

hotărât, astăzi pentru el va fi relax
și, precum legendarul Ariel,
va face levitație deasupra marelui oraș
va privi de sus mirificul Adrenalinenburg
unde minunile în tornade curg
și iată! prin lumina rece și groasă, de vată,
în salturi de cangur se mișcă o fată
mai încolo, doi fercheși ulani,
îmbumbați, lustruiți și braț lângă braț
fac echilibru și dau onorul p-un petic de maț
în altă parte un câine își udă propriul bot
câțiva magiștri, chicotind fără rost,
cu unghiile apendicul și-l scot
lângă poștă se strigă, e loc de mezat,

se licitează corbul lui Poe jumulit și-nghetat
în parcul orașului
câteva oi și un asin înșeuat
pasc fără probleme cu picioarele-n sus
prin piața cea mare un poet pletos
de limbă e dus
într-o casă dubioasă un adolescent imberb
și cu acnee pe față
este atras de un ins cu decorații pe piept
și cu un zâmbet cleios sub mustață
deodată stupoare, derută, în mijlocul râului
alcadele face nudism și dansează
cu amanta cadril pe o plută
spațiul se umple apoi de ode și imnuri
întrerupte brutal de bahice ritmuri
cei lucizi, în semn de protest,
se zbat și se trag în neștire de păr
degeaba însă, păcatul e vierme
iar burgul întreg, miez putred de măr...

POEME DE FIECARE ZI

Gabriel BEER

Această zi

Această zi e lungă ca o șină
Pe care oamenii alunecă rapid,
Dar sunt striviți de-a ei rutină
La mila 24, ascunsă într-un zid.

Un zid de întuneric, a nopții vindecare
De infinita zi ce stă cu timpu-n mână
Și digital măsoară ora din fiecare
Și dreptul de-a avea sau nu o noapte bună.

Această zi ce nu-și ascunde îndrăzneala
de a trece
Prin oameni ca un perpetuum perfect
încapsulat,
Ce pune-n toți, pe rând, dogoarea-i rece,
Cruce unde fiecare stă îngenunchiat.

Rugându-se să aibă încă o suflare
Să treacă zidul nopții în care ziua-i trează,
Și împletește ramuri din lanțuri
protectoare
Gleznele să-nfașoare când ea din nou
urmează.

Această zi e ca o altă umbră
Pe care oamenii, tăcuți, o fac
Sub apăsarea ei prea sumbră
Căci și a soarelui acum s-a cocoșat.

Această zi este atât de lungă
Și seamănă atât de mult cu ei,
Căci și noaptea care stă la pândă
O recunoaște-n osteneala pusă-n ei.

Este o zi ce ține doar o viață,
Viața scurgându-se mereu prin ea,
Punându-le a ei mască pe față
Ce numai noaptea știe cât este de grea.

Teama de a n-o pierde

Ne înțelegem unii altora durerea
Dar nu ne-o putem face să dispară,
Și o tratăm ca pe-o defunctă
Ce-i ține pe cei vii ca să nu moară.

Căci golul ce plutește în orbite
Din domul sufletului se coboară,
Și nu-i nimic să îl mai umple,
Că-i plin de lacrima amară.

Ne cadențăm unii pe alții
Cu pași ce plictisesc auzul,
Către hotarul unde-ncepem
Să-i simțim mai ușor abuzul.

Alte noastre voci nedeslușite
Mor în zori iar noaptea-nvie,
Și unii altora ne știm
Dureroasa simfonie.

Așa a devenit vorbirea mută,
Intrigă oarbă, încrustată
Între durerea ce ar vrea să plece
Și cea în care sufletul se-mbată.

Și-mprumutăm aspecte noi
Din garderoba agoniei,
Și ne zâmbim ca-ntr-o eroi
C-am găsit rima veșniciei.

Și-apoi în ritm de infinit
Ne facem un mauzoleu,
În care ne-nchidem durerea
Și nu-l lăsăm pe Dumnezeu.

Am fost peste tot

Cineva povestește în mine
C-am fost peste tot și-am lăsat,
Din ochii-mi un gând să alăne
Toți pașii lăsați în suspine
Ce cu mine nu i-am mai luat.

Printr-o toamnă abia înflorită
Am trecut ca un stol de cocori,
Și-am lăsat dintr-o zi netrăită
Câțiva stropi de speranță nutrită
Pentru ploaia-i ce tace în zori.

Am mers printr-o floare de vis
Și-a ei lumină oloagă,
Și-am aprins un paradis

Luminii care a zis:
„Soarele nu se mai roagă”.

Am trecut și printre anii
Vieților cu trup de fum,
Și-am văzut pașii, orfanii,
Ce-și plângeau urmele stranii
Căutându-le postum.

Și-am poposit și-n clipele de sus
Și-apoi m-am întors fără mine,
Și-am lăsat pentru îngeri în șoaptă
răspuns,
Doar fiind aici, pe pământ, m-am ascuns
Ca să nu fiu văzut printre șoapte divine.

Am trecut și prin era unei lacrimi cuminți
Și-am băut toată apa strânsă-n curcubeu,
Lăsând în deșertul unei ploii fierbinți
Doar o oaza plină de ceea ce simți,
Umbră a luminii pentru ochiul meu.

M-am oprit și-n mirarea-ntrebării
Pe un capăt al ei să m-așez,
Odihnindu-mi tăcerea-scultării
Într-un ritm de memento mori
În care tăcut să visez.

Am mers chiar și printr-un gând
Ce mă dăruia uitării,
Umbra mi-am lăsat la rând
Printre suflute plângând
Pe marginea întristării.

Cineva mai vorbește în mine
C-am să zbor peste tot și-am să las,
Frimturi de lumină în sine
Căci am fost în pământul din mine
Și-am lăsat strălucind al meu glas.

GHEȚARI

Paul LEIBOVICI

Straturile de gheață conțin informații despre clima din trecutul îndepărtat cât și despre virusurile preistorice. Oamenii de știință - respectiv cercetătorii în acest domeniu luptă cu timpul, căutând neconținut fășii de gheață din trecutul îndepărtat. Ghețarii sunt în continuă topire, rând pe rând din pricina încălzirii Globului pământesc. Vremea trece și s-a constatat, în unele regiuni cercetările s-au întârziat. Noi care în tinerețe am bătut cărările munților europeni, am avut prilejul să urcăm munții din Elveția, ba chiar să observăm ghețarele de pe Grenard Kombin, aflat la granița dintre Elveția și Italia.

Eram elevi în ultima clasă liceală. Profesorul Voledi a alcătuit un grup și sub îndrumarea sa am străbătut m-ții României. Apoi, antrenați am plecat spre cucerirea m-ților din Europa.

Iată-ne urcând pe vârfurile elvețiene, italiene și chiar m-ții din Franța. Cercetătoarea Margarit Schwikovschi împreună cu grupul care-l conducea au adunat blocuri de gheață de pe muntele amintit Grenard Kombin, în scopul de a descoperii suprafețele cele mai expuse topirii. În perioada anilor 2018 starea lor era normală. Straturile respective au păstrat gazele atmosferice în condiții acceptabile. Probele chimice din trecut, în care ghețarii erau în stare bună, respectiv erau întregi. În acele vremuri, acești ghețari erau considerați ca fiind cei mai vechi din Europa. Menționez faptul, ghețarii din munții Alpi păstrează în interiorul lor suprafețe din fiecare anotimp. Iată că în primele perioade după anul 2000, realizându-se o nouă cercetare a acestora, s-a constatat că din aceeași ghețari s-au scurs ape și au căzut felii de gheață. Se dovedește că gheața are o sensibilitate foarte adâncă. Anul acesta ghețarul amintit nu mai păstra forma amintită, fiecare fâșie a fost supusă unei noi cercetări. Mai mult, în timp de 2-3 ani o serie de ghețari au dispărut, treptat, treptat. Drumeții - alpiști s-au putut apropia de uriașii albi, care cu ani în urmă ne-au emoționat, dar din păcate căile erau neacceptabile. Echipa condusă de chimista M. Schwikovschi, a putut realiza o cercetare mai deplină, adunând fășii de gheață.

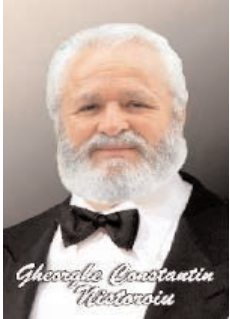
Se poate afirma că, ghețarii de pretutindeni au devenit mai mici și mai rari. Într-o cercetare întreprinsă de ONU se scrie „este posibil ca influența omenească să fie cauza principală a topirii ghețarilor din lume, începând cu anul 90 din sec. XX. Chiar dacă se vor lua măsuri drastice din toate punctele de vedere, temperaturile medii din lume, în timp de 200 de ani vor

ajunge la 1,5 grade Celsius, față de temperatura medie care a existat în lume în perioada pre-industrială. Ritmul în care ghețarii pierd din greutate lor este din ce în ce mai mare. Iată că numai în doi ani, vârful din sud al muntelui Kabnakeiasa - din Suedia - a pierdut din greutate, a pierdut renumele de a fi cel mai înalt din lume. S-a constatat că „o treime din gheață s-a topit. Revista științifică „NICER” a publicat știrea „ghețarul a pierdut 227 tone de gheață în fiecare din anii dintre 2000-2004. Ritmul a crescut până în anul 2015. Actualmente, apele ghețarului ar putea ajunge la înălțimea de 341 mtr. dacă ar fi adunate în Parcul din New York - au declarat unii oameni de știință, în cadrul ONU”. În concluzie 10% din suprafața Globului pământesc sunt în zilele noastre dominate de ghețari. Aceasta duce la concluzia „ghețarul nu aspiră gazele din atmosferă, pe care cercetătorii ar putea să le cerceteze în viitor. Dispariția ghețarilor are o importanță deosebită - am putea afirma „istorică” dar și „sentimentală” (pentru noi - foștii drumeți ai numeroaselor Coaste muntoase din Europa). Munții din zilele noastre arată altfel decât pe vremea tinereții mele - fără ghețari, sunt sterpi. Aș putea afirma, fără să greșesc „munți pleșuvi”. Cercetătorii au adunat eşantioane de gheață, din care se scurgeau ape din interiorul lor. Cercetarea s-a desfășurat asupra ghețarilor GRAND KOMBIN. În acest mod, cercetătorii au aflat „ce se petrece în interiorul ghețarilor”. În perioada industrializării, gheața păstrează goluri de aer foarte mici, care sunt mărturii ale atmosferei.

Prof. Karl BERBANTO a afirmat „viteza dezghețării din ultima perioadă, e mult mai mare decât în vremurile din trecut”. Oamenii de știință - specialiști în dezlegarea „atmosferei” au hotărât continuarea cercetărilor „interiorul ghețarului” din Kola GNIPATI și vârful de pe muntele ROZA, care e mult mai înalt cu câteva sute de metri decât cel din GARNET KOMTIN. Aceștia au analizat, cu puțin timp în urmă „ghețarul” constatând numeroase schimbări negative. Ceea ce i-a determinat să înceapă o nouă cercetare într-o zonă din Africa. Și anume Ghețarii din munții Africii. Este unica regiune unde se mai poate executa tăieturi în inima ghețarilor. În rapoartele ONU stă scris „încălzirea globului pământesc”, va determina „sfârșitul tuturor ghețarilor” și aceasta până în 2060. Un grup de cercetători denumiți „AMINTIRILE GHEȚARILOR” pun bazele unei ARHIVE MONDIALE. Trei locuri din lume au fost propuse: Europa, Bolivia și Rusia. Fășii de gheață au fost transportate în Europa în vederea cercetărilor. Se prevede o nouă expertiză în Antarctica, căci în Europa cercetarea cere o cantitate de energie electrică mult prea costisitoare. Cercetătorii socotesc că eşantioanele de gheață vor folosi la descoperirea microbilor și a virusurilor.

Au trecut anii tinereții când nimic nu ne stătea în cale când era de urcat muntele ori unde în Europa... Sportul acesta ne-a dat puterile necesare de-a lungul anilor”.

DATUL-MENIREA- VOCAȚIA-MISIUNEA DACOROMÂNULUI - partea I-a -

Gheorghe Constantin
NISTOROIU

„Pământul țării este sfânt prin eroii, martirii și sfinții pe care îi adăpostește în adânc.” (Avva Iustin Pârveu)

„Să știm să iubim, să iertăm, să ne păstrăm demnitatea și credința străbună!” (prof. MARIANA GURZA - poetă)

DATUL – zestrea spirituală hărăzită de Dumnezeu, Neamului nostru primordial pelasgo-traco-geto-dac a fost și este gena sa religioasă în care au odrăslit deopotrivă CREDINȚA și DRAGOSTEA! Primind în sine dragostea lui Dumnezeu, dacoromânul devine subiect al iubirii prin capacitatea de a și-o însuși și de a crește în ea, de a se desăvârși prin toată ființa și întreaga lui persoană! ZESTREA spirituală hărăzită de Dumnezeu – PĂRINTELE națiunilor, Neamului nostru arhimilenar a sălășluit epocă de epocă în toate GENIILE, în toți PROFETII, în toți marii Conducători de stat, în toți Eroii, Martirii, Mucenicii, Mărturisitorii, Cuvioșii, Sfinții a căror menire și destin și le-au asumat prin Iubirea de Dumnezeu și prin Dragostea de Neam și Patrie. Toți Alesii Mântuitorului Iisus HRISTOS și ai Maicii Sale MARIA-VLAHERNA-CARPATINA, aleși din plămada Neamului nostru, după vocația și misiunea fiecăruia au fost mari DESCHIZĂTORI de Trecut, de Prezent, apoi de Viitor – Momente MONUMENTALE, care trebuie să CREASCĂ continuu în inimile noastre, în sufletul nostru frumos, în conștiința și în memoria noastră! Marele istoric geto-dac Herodot, vorbind despre marșul oastei persane împotriva Greciei trace a împăratului get Alexandru cel Mare, amintea de trecerea oștilor persane prin „Europa”, teritoriul situat în TRACIA. „Tracii erau NAȚIUNEA cea mai însemnată în Europa. Ei au fost elementul european al întregii Europe de est și de sud-est. Cunoscuți și sub numele de geți sau daci, ei s-au extins în nord până în regiunea Vistulei inferioare, a Oderului mijlociu și în platoul Boemiei. În est, ei ajungeau adesea pînă la Bug și la Nipru. În sud, ei s-au întins nu odată pînă în Asia Mică.” (cf. Iosif Constantin Drăgan, *Idealuri și Destine*, Ed. Cartea românească, p.38, 41-43) Iar ilustrul nostru istoric, folclorist și arheolog Nicolae Densușianu, Părintele „Daciei preistorice, enunța din amvonul autorității sale de profund cercetător: „socotesc că „LEAGĂNUL EUROPEI” ar trebui căutat în arcul munților CARPAȚI și la DUNĂRE.” (ibid., p. 38) Pe Prezentul Trecutului lor, eroico-martirico-profetic ne-am așezat în Viitor ca urmași ai urmașilor înaintașilor noștri! Menirea noastră se construiește în viitor, pe monumentalul edificiu al CONȘTIINȚEI, zămislit

în trecut de legendarii Strămoși traci: Orfeu, Homer, Tomirys, Alexandru cel Mare, Burebista cel Mare, Deceneu, Decebal, Spartacus, Regalian, Constantin cel Mare, Sfinții Trei Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie de Nazianz, Ioan Gură de Aur, despre care istoricul episcop Eusebiu de Cezareea spunea că: „dacă n-ar fi trimis Dumnezeu pe Sfinții Vasile, Grigorie și Ioan Gură de Aur, ar fi trebuit să vină Hristos a doua oară.” (cf. Antonie Plămădeală, *Romanitate, Continuitate, Unitate*, (pornind de la un izvor narativ din 1666), Sibiu – 1988) Au urmat sub aceeași aură Aetius de Durostor învingătorul lui Atila, Teodosie cel Mare, Justinian cel Mare, generalul Belizarie, Dionysios Areopagitul, Niceta de Remesia, Tiberiu al II-lea, denumit de cronicari „cel mai frumos dintre împărați și cel mai frumos dintre oameni, iubind întreaga lume și de toată lumea fiind iubit”, (I.C. Drăgan, op. cit., p. 55), dinastia Asănești, Mircea cel Mare, Radu de la Afumați, Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș, Mihai Viteazul sau ierarhul Antim Ivireanul, Constantin Brâncoveanu, Dimitrie Cantemir, Andrei Șaguna, Bogdan Petriceicu Hașdeu, Mihail Eminescu, Nae Ionescu, Petre Țuțea, Mircea Eliade, Arsenie Boca, Arsenie Papacioc, Antonie Plămădeală, Dumitru Stăniloae, Ioan Ianolide, Radu Gyr, Andrei Ciurunga, ori Valeriu Gafencu a cărui „viziune despre Dumnezeu, lume și viață, mărturisea camaradul de jertfă și iubire I. Ianolide, a fost integrală și unitară realizând o perfectă armonie.”

DATUL-MENIREA-VOCAȚIA-MISIUNEA, adevărată, autentică fiind doar a noastră, ne-a fost dată atunci când a purces din profetismul Zamolxian și mesianismul Hristianic. Fiindcă NOI suntem ceea ce au fost STRĂBUNII noștri – OSIA nemuririi și ei se continuă în noi cu ființa, cu persoana, cu ruga, cu jertfa, cu suferințele, cu răbdările, cu biruințele, cu ideile și idealurile lor care, fără NOI, ar rămâne doar ceva ce a început însă fără scop și fără sens! „Căci fiecare NEAM este UN ÎNCEPUT a CEVA și își are ÎNSCRIS în FIINȚA lui un DESTIN care, pentru a-și fi avut rostul și a și-l justifica în fața CELUI ce ne justifică ROSTURILE, trebuie să se împlinească. Blestemat cel care ia în deșert un asemenea rost și-l taie, și-l oprește, și nu-l lasă, și nu-l ajută să se împlinească.” (Antonie Plămădeală, *Romanitate, Continuitate, Unitate...*, p. 5)

DATUL - MENIREA - V O C A Ț I A - M I S I U N E A Dacoromânului își are sufletul urzit din țesături regale de brocat și purpură, văzute și nevăzute, tainice care, au păstrat în toată finețea țesăturii și a broderiei lor alese GÂNDUL strămoșesc, TRADIȚIA sacră, tuate COMPONENTELE originare ale întregului DESTIN al Neamului nostru primordial - SIGILIUL MEMORII VETREI străbune. Sigiliul Memoriei VETREI străbune îl aflăm pretutindeni în Sânul sacru al Patriei noastre divine, precum și la Mănăstirea VĂRATIC, despre care distinsa poetă EMILIA ȚUȚUIANU (sub pogorământul haric al Sf. Emilia, mama Sf. Vasile cel Mare și cu rădăcină adâncă din patriotismul nemuritor al înțeleptului ȚUȚEA n.a.), mărturisește: „Aici, la Mănăstirea Văratice, primești necondiționat sigiliul APARTENEȚEI la SPECIFICUL NAȚIEI tale, de care nu poți face abstracție, oriunde te-ai afla în lume. Așadar, Văraticele rămâne un adevărat LIANT prin timp între particularul emoțional, miraculos, sfânt și EMBLEMA specificului național românesc.” (Emilia

Țuțuianu, O candelă s-a..., în *FLOARE ALBASTRĂ*, Revistă de literatură, arte și spiritualitate – Centrul Cultural Spiritual Vărațic, Mănăstirea Vărațic, Nr. 3 – 2024) DATUL pelasgilor a fost acela de a fi HĂRĂZIT ca popor primordial, din care avea apoi să odrăslească tot ce e FRUMOS, BUN, ADEVĂR, LIBERTATE, ÎNȚELEPCIUNE, DEMNITATE, ONOARE, OMENIE, POEZIE, FILOSOFIE, TEOLOGIE, CREDINȚĂ, ȘTIINȚĂ, JERTFĂ, DRAGOSTE, NEMURIRE!

DATUL tracilor – „realitatea Strămoșilor”, așa cum grăia în scrisul său de unitate și comuniune Filosoful gândirii creștine contemporane Artur Gabriel Silvestri, a fost acela de a fi cel mai numeros popor care a fondat DACIA MARE, EUROPA, și apoi LUMEA întregă. Toată STĂDANIA și întreaga OPERĂ a marilor noștri ÎNAINȚAȘI, ALEȘII lui Dumnezeu a fost MINUNEA aprinderii luminii PREZENTULUI și VIITORULUI prin TRECUTUL sacru al Străbunilor! „Suntem urmașii marelui rege DECEBAL și ai eroului istoriei noastre, Mihai Viteazul, un sfânt al neamului.” (CĂLIN GEORGESCU, *Cumpăna României*, Ed. Christiana, București, 2016)

DATUL-MENIREA-VOCAȚIA-MISIUNEA poporului valah de AICI și de TOTDEAUNA și de PRETUTINDENI e o deplină COMUNIUNE cu DARUL Hristic, HARUL Duhului, ACOPERĂMÂNTUL MAICII Domnului, AURA Sfinților neamului, altfel spus, o LITURGHIE a gândirii și a înfăptuirii care, pune pururea în mișcare o INIMĂ românească, o SIMȚIRE creștină și o IUBIRE divină! În LITURGHIA gândirii și a înfăptuirii noastre dacoromâne, întotdeauna ne întâlnim cu Sfânta Treime, cu Mântuitorul Hristos, cu Maica Domnului, cu Apostolii și cu Sfinții din toate veacurile și din toate locurile, făcând astfel pe trăitorul valahul ortodox de azi, pe mărturisitorul creștin de acum, contemporan cu Cerul STRĂBUNILOR lui și familiar cu toți ÎNAINȚAȘII pământului său! Geniile și profeții neamului nostru din fiecare epocă spirituală recapitulează în trăirea creației lor tot ce a fost mareț, atrăgător, sacru, fascinant și pururea din moștenirea marilor ÎNAINȚAȘI, printr-o înnoire a modului lor de gândire creștin, exercitându-și monarhic și autoritar IDENTITATEA – Chipul lui Dumnezeu – adică „Obârșia sa” regalo-divină!

Obârșia sa divină, l-a așezat pe Om în centrul Creației în deplină armonie cu NATURA, căpătând un mare simț al solidarității cu tot ce era creat, devenind astfel, „INELUL” de legătură al întregii naturi cu Dumnezeu. „Omul, grăia marele Sfânt Maxim Mărturisitorul, nu este destinat să se dezindividualizeze, sau să se cosmicizeze într-un mod impersonal, ci, dimpotrivă, să personalizeze lumea. Omul nu se mântuiește prin univers, dar universul se mântuiește prin om, fiindcă rolul omului este să personalizeze cosmosul.” (cf. Gheorghe F. Angelescu, *Părintele Dumitru Stăniloae, un urmaș vrednic al patristicii clasice Bio-Bibliografie*, Ed. Enciclopedică, 2013) Cosmicizarea și depersonalizare Omului înseamnă de fapt totală cădere a lui de pe tronul regal, așa cum a fost rânduit, hărăzit, ajungând un ins cu dependență totală față de răul lumesc. Omul depersonalizat, devine insul comunitar, insul autonom care își pierde așadar cununa de rege și toiagul de sacerdot al creației, pocindu-și Chipul, schimonosindu-și firea, pierzându-și menirea, vocația de creator de cultură, devenind astfel dușmanul lui Dumnezeu, al Omului, al

Familiei, al Bisericii, al Patriei, al Naturii, al Libertății și în cele din urmă al Universului.

Omul care își pierde însușirile firești, ajunge un ins insignifiant, înfiat de forțele întunericului care l-au împins pe calea pierzării, fiind dependent permanent de căderea sa. „Sensibilitatea lumii apare ca o poleială amăgitoare de care se folosește Necuratul pentru a ascunde de privirea omului consecințele dezastruoase ale păcatului... Lumea sensibilă nu e rea prin ea însăși, fiindcă a fost zidită de Dumnezeu, dar e folosită de Diavol ca să îndepărteze omul de Dumnezeu și să-l facă sclavul patimilor din el.” (Gheorghe F. Angelescu, op. cit., p. 27) Omul prin Chipul dăruit – „obârșia sa”, primește aureola de PERSOANĂ care, este deschisă comuniunii structurată pe iubirea intratrinitară, marianică, cea a îngerilor, sfinților și patriotică. Omul este o ființă teandrică, cu viață divino-umană, entități care nu se exclud, ci se întrepătrund, distingându-se doar prin „Eu-l” său, care e TEMELIA și STĂLPUL existenței sale. „Creștinii sunt chemați să determine DESTINELE omenirii, mărturisirea marele mistic Ioan Ianolide, și nu să se plece în fața puterilor păcatului, cu cortegiul de suferință pe care el îl generează.” (Ioan Ianolide, *Deținutul profet*, Ed. Bonifaciu, Bacău – 2009) VIA – VIAȚA creată, adică lumea văzută – Via lui Dumnezeu, ne arată rostul PĂRINTELUI ceresc, al FAMILIEI – SFINTEI TREIMI cu lumea în care l-a întovărășit permanent pe Om și în mod expres – ARCA NEAMULUI prin care sălășluiesc sacru FAMILIA, RELIGIA, CULTURA, DATINILE, OBICEIURILE și divina LIMBĂ, ce întregesc TEZAURUL spiritual al PATRIEI noastre nemuritoare.

ARCA NEAMULUI

„De unde ne-a venit frumoasa LIMBĂ?/ Poate-au adus-o îngerii din rai./ În volbura de vremuri ce se schimbă,/ E DAR nepieritor al nostru GRAI./ Croit pentru descânt și rugăciune,/ Căci NEAMU-ntreg, în drumu-i lung și greu,/ A stat și pe tăpșane și-n genune/ De vorbă îndelung cu Dumnezeu./ El vine din adâncuri de milenii,/ Și-i limpezit în rouă pe ogoare./ În bălălii l-au oțelit oștenii,/ Iar preoții-l sfințiră în altare./ Șoptitu-l-au în clipe fericite/ Îndrăgostiții nopților cu lună; Din preajma vetrei, MAMELE iubite/ L-au legănat cu PRUNCII împreună.

L-au șlefuit prin veacuri cronicarii/ În zile de răgaz ori de furtună;/ L-au îmbrăcat în cântec lăutarii,/ Când sufletul ardea de voie bună./ Când încetau jelanii și suspine/ Și teama de cum ne va fi destinul/ Iar glumele, în suflete senine,/ Fierbeau cum fierbe în budane vinul./ Așa e GRAIUL, LACRIMĂ și GLUMĂ,/ Poruncă și IERTARE, rând pe rând,/ Nor luminos, tălăzuită spumă,/ PĂMÂNT al brazdei, reavăn, fumegând./ E CHIOTUL prelung de veselie/ Lantocarcerea întâiei RÂNDUNELE,/ Și VUIETUL de codru-n vijelie,/ Și FREAMĂTUL de spice prin vâlcele./ E mângâierea MAMEI truditore,/ POVESTE îngânată penseseră,/ E DORUL care mistuie și doare/ În lipsa unui fiu îndepărtat./ E poznă de odrasle fără minte/ Și-a vechilor proverbe-nțelepciune,/ E BOCET scurs de lacrimi la morminte/ Și SUFLET adunat în rugăciune./ Îți mulțumim, umili, STĂPÂNE mare,/ Că ne-ai trimis din cer COMOARĂ vie,/ Primește-a noastră binecuvântare:/ Mărire ȚIE-n veci, mărire ȚIE!” (Aurelian Bentoiu, *Zări și Zodii – Poezii din Închisoare*, Ed. Academia Civică, 2001)

PUTEREA DE-A IERTA - CALEA DUMNEZEIRII SUFLETULUI

Marin VOICAN-GHIOROIU

„Ce nemilos mai bate vântul ăsta!... Dacă s-ar opri odată. Frigul mi-a cuprins întreaga ființă. Nu mai sper să apuc să trăiesc până mâine. Tare mult aș dori să mai văd o rază de soare că-mi atinge genele și-mi mângâie sufletul. Dumnezeu!... ce se-ntâmplă cu mine? M-a cuprins o căldură sufocantă. Of-of!... mi se închid ochii de somn. De-aș mai rezista câteva ore să nu adorm. Nu, nu trebuie să mă las cuprins de deznădejde, am trecut prin momente și mai grele. Mi-e cald și simt că-ncep să mă ridic ca o năframă purtată de unduirea zefirului primăvărat. Știu că această toropeală care m-a cuprins, mă poate duce spre neant. Ce liniște!... Cerul și-a aprins lumânările în altarul infinitului, singurele care-mi trimit o infimă speranță. Și, dacă am să închei socotelile cu viața? El mă veghează și-mi ține aprinse acele îndepărtate lumini, altfel cum am să pot călători spre drumul robilor? Of!... nu se poate, este incredibil ca într-o noapte întregă să nu treacă măcar un singur om prin colțul străzii și să-mi întindă o mână de ajutor.”

Deodată se apropie de el un cățel roșcat, care începe să-i lingă mâinile înghețate.

- Sufletelul meu, ai venit? Pe unde mi-ai umblat, Tărzănel? Hai, vino lângă mine... Așa, mai aproape, drăguțule. Fă-ți și tu loc sub zdrențele astea. Ți-o fi și ție frig, ai? Dragul meu prieten, te-am așteptat, iar m-a cuprins frigul! Bârrr! Vino să ne încălzim. Pe o vreme așa geroasă, ce bogaților le pasă de cei loviți de soartă, lipsiți de hrană și fără casă? Tu ai mâncat ceva? Hai, ia un colțișor de pâine, atât mi-a mai rămas. Mă săruți!? Ce bun ești! Numai tu nu m-ai părăsit. Dragul meu, cât mă bucur că ți-ai adus aminte de mine, altfel cu cine mi petreceam pustiita asta de noapte și cu cine stăteam de vorbă?

În zorii zilei, un singur călător, dintre sutele de grăbiți, cu suflet de om, s-a oprit să vadă cine zace în colțul străzii, acoperit cu o pătură militară făcută ferfeniță și câteva cartoane puse, drept paravan, să nu-

I acopere zăpada viscolită. L-a mișcat. Omul era sloi de gheață, murise fără să mai vadă soarele dimineții. Bietul cățeluș privea cu micuții lui ochi, ca două mărgele de antracit, la mâna ce-l mângâia și-l ținuse la pieptul lui toată noaptea. Numai cel ce nu are puterea de-a înțelege sufletul acestui devotat și credincios prieten al omului, înzestrat cu o inimă de aur, nu are puterea să-i vadă bobițele de mărgăritar ce i se scurgeau pe botișorul lui plin de promoroacă transformată în țurțuri. Deodată a-nceput să scoată niște urlete sfâșietoare, fiindcă înțelesese că cel care-l crescuse a plecat pentru totdeauna. În sfârșit, salvarea a venit „la timp” să ridice un cadavru. Printre lucrurile găsite asupra lui se afla un caiet soios, pe care-l răsfoia un brancardier de la morga, în momentul când i-au fost inventariate „bunurile”. Printr-un prieten, care lucra la criminalistică, am reușit să aflu câteva mici crâmpeie din viața acestui om năpăstuit de-o soartă nemiloasă.

Pe copertă scria cu litere mari. „ÎN PĂDUREA VIEȚII MELE” – din care am să redau un mic fragment, pe care l-aș numi testamentul celui necunoscut din cimitirul săracilor, poziția 13, având mângălit cu vopsea neagră pe crucea jertfirii, „NECUNOSCUȚ”.

„Am venit pe lume fără voia mamei care m-a lăsat într-un coș de nuiele la ușa a doi bătrâni din cartierul Lemaitre (astăzi Văcărești), strada Livada cu Duzi Nr.13 A, în apropiere de grădinile răposatului neica Ion Coandă Tănase, tatăl minunatei noastre cântărețe, Maria Tănase. Am fost crescut de mama și de tata, Dumnezeu să-i ierte și să le fie țărâna ușoară, cu multă dragoste. Tata muncea la grădina lui neica Tănase, pregătea bălegarul pentru straturile de flori. Mama trudea dimineața într-o spălătorie la abator, iar după amiază ajuta la prepararea mâncării în cantina fabricii de încălțăminte Mociornița. Pot să spun că am avut o copilărie fericită, fiindcă am crescut printre flori: crizanteme, narcise, lalele și bujori. Când m-am făcut mai mare, tata mă lua cu el și mă lăsa în grija lui Nelu Busuioc, care m-a învățat să pregătesc buchetele de flori, pe care le duceam la clienți. Eram tare bucuros când vedeam că au încredere în mine și, nu de puține ori, mă alegeam cu ceva bănuți de buzunar. Seara târziu, când îl ascultam pe nenea Nelu cum cânta la vioară, îmi venea să plâng, așa mă cuprindea o tristețe neexplicabilă, că o chivuță mi-a spus mai în glumă, mai în serios: «Băiatul țații, nu pune la inimă, că toată viața ai să oftezi din greu...!» N-am luat-o în seamă, ba am crezut că-și bate joc de mine și, ori de câte ori încerca să vină aproape de mine, îmi găseam de treabă și plecam, ori cântam la fluier și mă prefăceam că n-o văd. Altă seară, când nu mai aveam nici un motiv să mă car, mi-a spus: «Băiețule, nu vrei să-ți ghicesc în ghioc? Dă-mi mâna stângă să-ți văd linia vieții...» Mai

cu voie, mai din curiozitate... i-am întins palma. S-a uitat ca la ceva straniu, s-a înnegrit și mai rău la față, și a rămas cu gura întredeschisă, dar nu a scos nici un cuvânt; părea cuprinsă de spaimă și fără să vrea a lăsat să-i cadă palma mea în poală. S-a ridicat ușor, și-a făcut cruce și în momentul când s-a depărtat am putut să deslușesc o vorbă care mi-a rămas în minte toată viața: «Ptiu-ptiu!... Du-te pe pustii, soartă blestemată...». A doua zi m-am sculat cu noaptea în cap și am mers la neica Tănase să-ntreb de Frusina lu' dedu Pandele. Nu mică mi-a fost mirarea, când mi-a spus un grăjdar că a plecat la Bălți cu un tătar.

- Ce știi tu, guțane, despre muieri, poți să-mi spui? Ți-o fi căzut cu tronc țigăncușa?

- Nu râde de mine!

- Mă vezi că râd?

- Nu...

- Atunci de ce nu m-ascuți până la capăt ca să-ți spun ce știu despre Frusinica ta, care ți-a ghicit în pamă aseară. Zi că nu-i așa?

- A spus și ea, acolo... niște vorbe pe care nu prea le-am înțeles, dar tu de unde știi?

- De la ea. Aseară s-a culcat la mine, i se făcuse dor să petreacă... Am băut o jumătate de rachiu și când a prins să i se dezlege limba, mi-a spus ce-a văzut la tine-n palmă.

- Zi-mi, e de rău?

- Guțane, nu pot să-ți spun... A dracului de tuciurie... m-a pus să jur că nu divulg la nimeni secretul; dar să dea Domnul să se fi înșelat.

- Cred că vrei să mă sperii, dar află de la mine că nu-mi este frică de bazaconiile pe care ți le-a spus. Mai bine spune-mi unde-ți este gagică?

- Nu-i stătea bine cu mine, care aveam grijă de ea și de al bătrân; s-a luat după tătar, fi-i-ar slutu' al dracului! Îmi spunea câteodată, când o mai loveam, că nu-și ținea gura; mă amenința că dacă mă port urât..., se duce după tătar. Când lua câte-o cinzeacă în plus, îmi zicea că tătarul o îndrăgise de când era o zgâtie de fată; pe la unsprezece ani s-a culcat cu ea, iar toanta... nu și l-a mai scos din cap până în ziua de astăzi. Ce crezi, i s-a prăpădit păgânului muierea și l-a lăsat cu o ciurdă de puradei mici, vreo trei-patru... - dacă nu mai mulți, că ăștia se-mulțesc precum iepurii! Când pe la cântatul cocoșilor de ziuă a venit tâlharul și-a luat-o, tocmai în momentul când îi dădeam fân la gloaba aia de iapă, pe care n-o mai satură Dumnezeu, mâncau-ar dalacu'! S-a dus proasta să-i crească plozii și să-i facă de mâncare ălui slut, că dacă l-ai vedea, nu dai o ceapă degerată pe el, zici că-i Nichipercea: are fața brăzdată ca scoarța de ceran, nasul borcânat, o frunte turtită ca un cârpător, părul de dihor, ochii duși în fundul capului și o privire de urangutan speriat. L-au crestat şuții din Cuțarida pentru o duducă înfocată pe care ar fi necinstit-o. Dacă o să se-

ntoarcă vreodată, cu mine n-o să mai dea ochii! Nu sunt prostul ei...

Și-a luat biciul din cuier și a plecat lăsându-mă cu gura căscată de ce auzisem. După câteva zile nu mi-am mai amintit nici de Frusina, nici de supărarea grăjdarului, doar gândul la cuvintele pe care le rostise chivuța, când se depărtase de mine, nu-mi dădeau pace, reveneau în mintea mea ca niște pasări neagre care-mi ciocăneau în tâmplele capului. Tata care avea de treabă cât nu putea să facă față, mă ruga să-l ajut: să-i aduc sculele, să scutur sitele, să pregătesc masa, și multe altele... că viața și-a reluat cursul fără alte incidente.

Fratele mai mare al duduului Maria, nenea Franz, mă lăuda la ceilalți copii că sunt harnic, priceput, și ținea foarte mult la mine. Nici nu știu cum a trecut vremea de repede până am fost luat în armată și, imediat după ce am depus jurământul, am ajuns pe front. Eram foarte tânăr, nu împlinisem nouăsprezece ani, dar eram robust și-mi plăcea să muncesc oriunde mă puneau. Văzându-mă că mă pricep atât la mânatul caiilor, îngrijirea lor, dar mai ales la pregătirea mâncării (îndeletnicire pe care am deprins-o de la mama Ana), când îmi venea rândul la bucătărie; în câteva luni am reușit să devin foarte apreciat de comandantul de divizion, și la propunerea dânsului am fost avansat ca ajutor de bucătar la popota unui spital de campanie.

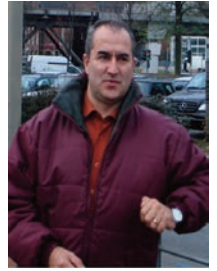
Nu voi povesti prin câte neazuri am trecut, dar războiul mi-a adus cea mai mare nenorocire a tinereții mele: am fost rănit de-o schijă de brand tocmai când treceam cu batalionul pe sub poalele munților Tatra din Cehoslovacia, care mi-a tăiat tendonul lui Achile, și de-atunci... toată viața am mers lipa-lipa, de unde-mi trag și porecla de Rățoiu. M-au reformat, iar în anul următor când se terminase războiul m-am căsătorit cu Florica, o fată de prin partea Gorjului, de pe valea Amaradei. Dumnezeu ne-a dat o fată și un băiat, pe care i-am crescut cu dragoste și cu milă părintească, așa cum au făcut și bătrânii mei, pe care nu i-am mai găsit în viață când am venit de pe front.

Am reușit să ne facem o casuță din paiantă alături de-a altor bătrâni care veniseră de prin Bucovina, (erau refugiați, vai de ei..., fiindcă rușii băgaseră spaima în românii noștri), să avem unde trage, că tare-i necăjit omul care trăiește pe drumuri și n-are unde să-și pună capul ca să se odihnească. Soția mi s-a îmbolnăvit de tuberculoză, că într-un an a plecat spre ceruri și am rămas cu Mărița de șapte ani, iar Mitruș avea patru; cum e mai greu pentru un bărbat să se descurce cu doi minori în acele timpuri nenorocite, după război, cu sărăcie, foamete și mizerie. Mi-am reluat vechea meserie de florar, și câștigam binișor (nici să mă scald în belșug, dar nici să mor de foame), mă descurcam cum zice tot omul care muncește cinstit.

Va uma

POEZII

Benone Ion PĂSĂRIN

Pasărea rănită din ochi albaştri

Cine putea crede că se va dezlănțui
între noi
Anotimpul ?
Că o firavă adiere de clopot
se va prelinge
în umbrele serii
adulmecându-ne pasul cel sunător
și lacrimile albe
dintre praguri și ruguri
stînse
lăsând semnele
de aer
să adune iluzii
în inele
rotite adînc
peste aburii întăiului vis...

Umerii tăi cădeau înfloriți
de povara
tăcerilor mele
nimic din ceea ce nu îți aparținea
nu puteai pipăi cu privirea
doar pasărea
tăcuta pasăre ce ne fura noaptea
odinioară
te rățăcea
desculță
căutând zboruri prăbușite în foste
vitrării
ademenindu-ți ochii
cu ierburi
și pleoape
și cu toate fructele pământului.

Pasărea aceea
Doamnă a mea
pasărea cu zborul cel frânt în cenușă
căuta prin ochii tăi o ușă către ceruri
strigându-te
adesea
pe numele tău cel de alint
să poți îngenunchea în altare de - o zi
de tot captivă
în tristețea

de colivie
a oaselor aripei ei
frânte.

Târziu
ai asfințit
pe când visele mele
albastre și de pelin
dădeau în umbre de flaut
și ai pornit
pășind ușor
cu teamă
prin ninsorea
curată
a trupului acelei păsări
de cântec
apus.

Veghe și joc cu păsări și ploaie

Atunci
era în vremea de după amiază
era cald
ploaia mărunt
însă păsări
negre
asemeni unor convoaie
frânte
de tâmpla cerului
întunecaseră deja apa ferestrei
cernând umbre
subțiri
peste umbrele cuvintelor noastre.

Era prea mult pentru acea zi
din acel miez de Aprilii
spuneai...
cineva ne fura asfințitul
deși ploaia zidea vâl alb
înspre zborul păsărilor de abanos
ademenindu-le
cu ofrande de liniște și firimituri
rostogolite
către uitatele cuiburi.

Astfel
în jocul acela

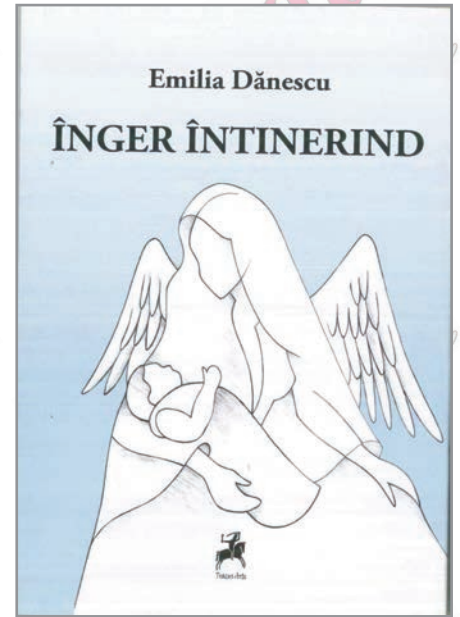
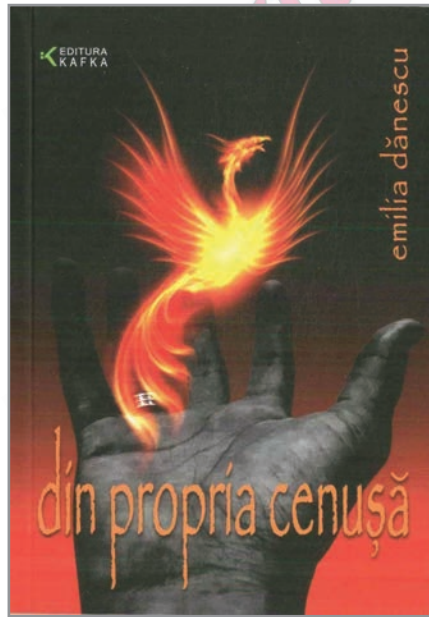
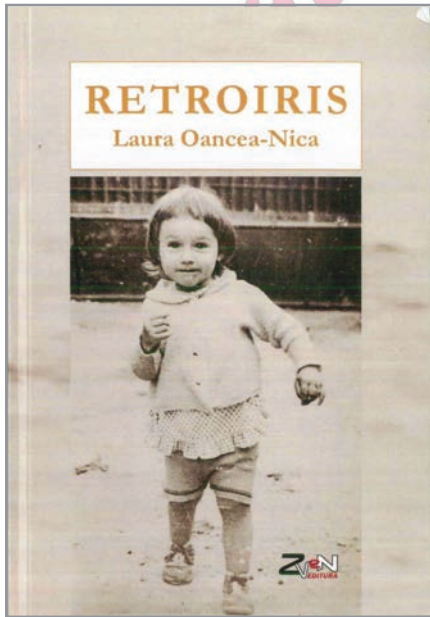
de păsări și apă
abia am mai putut zări
cerul
pășind ușor către pământ
în vreme ce fereastra da în tăcere
scufundată până către creștet
în întuneric
mai înainte ca soarele serii
să prefire
printre degete
trupul ultimului pom
risipit în candelabre
limpezi
de floare.

Întunecare în cercuri concentrice

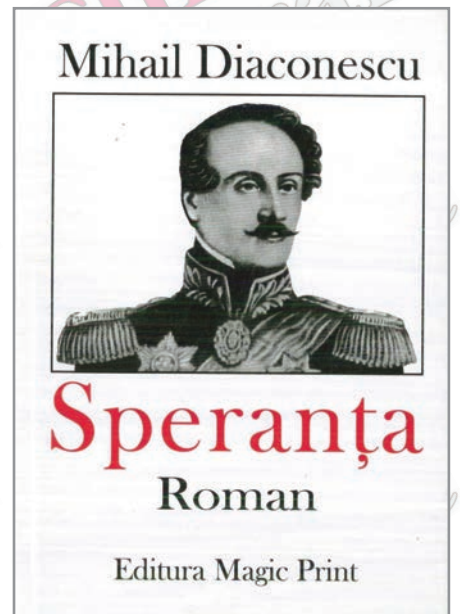
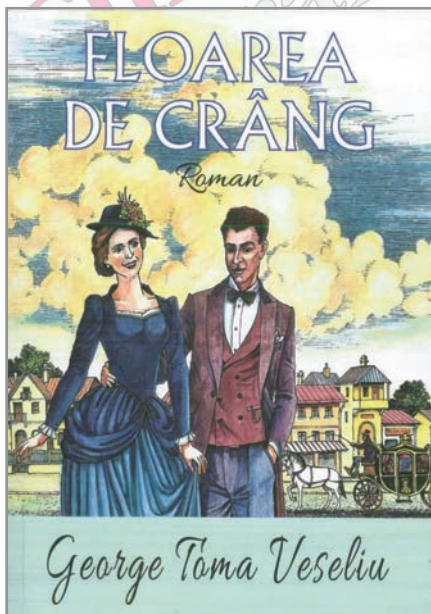
Noaptea acelea erau aspre
și flămânde de veghe
apoi
lipsite erau de nume
și istovite
parcă
de zborul fluturilor
dinspre trupuri
către cearcănele
oglinzilor
de abanos...

Erau nopți de lungi umbre
nopți cu vise seci
și amare
asemenea semințelor de foșnet și silabe
cu miez fără de rod
amestecate printre secundele ornicului
cu lanțuri sfioase și ruginite...

Ăstimp
doar buzele tale
numai ele
din cântec alb și piersici
îmbălsămau cuvinte
în pulberi firave
de născociri
și sudoare
fierbinte.

Cărți din biblioteca revistei Climate literare

Cogito

„Greșelile în politică sunt adevărate crime.” Mihai Eminescu